

DIAGNOZA POTRZEB
I POTENCJAŁU
WSPÓLNOTY
SAMORZĄDOWEJ
GMINY MNIÓW
NA LATA 2024 - 2029

2024 r.

SPIS TREŚCI

1. WPROWADZENIE

1.1 CENTRUM USŁUG SPOŁECZNYCH W MNIOWIE	2
1.2 CELE I PYTANIA BADAWCZE	4
1.3 ZASADY	5

2. METODOLOGIA

7

2.1 PROCEDURY METODOLOGICZNE

7

2.1.1 Analiza desk research

8

2.1.2 Ankieta CAWI i PAPI

9

2.1.3 Wywiady grupowe

9

2.2. DOBÓR PRÓBY BADAWCZEJ.....

9

2.3 FORMULARZE WYWIADÓW

10

2.2.1 Formularz ankiety przeprowadzonej wśród mieszkańców

11

2.2.2 Scenariusz wywiadów grupowych

18

3. GMINA MNIÓW – PODSTAWOWE INFORMACJE.....

22

3.1. OPIS OBSZARU OBJĘTEGO DIAGNOZĄ

22

3.2. NAJWAŻNIEJSZE INFORMACJE

23

3.3. UWARUNKOWANIA DEMOGRAFICZNE

24

4. PREZENTACJA WYNIKÓW BADAŃ W GMINIE MNIÓW.....

29

4.1. POLITYKA PRORODZINNA, WSPIERANIE RODZINY, SYSTEM PIECZY ZASTĘPCZEJ I POMOC SPOŁECZNA

30

4.1.1. POLITYKA PRORODZINNA.....

30

4.1.2. POMOC SPOŁECZNA.....

42

4.2. PROMOCJA I OCHRONA ZDROWIA

55

4.3. OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI I STARSZYCH.....

63

4.4. EDUKACJA PUBLICZNA

73

4.5. PRZECIWDZIAŁANIE BEZROBOCIU

77

4.6. KULTURA, KULTURA FIZYCZNA ORAZ TURYSTYKA

85

4.7. AKTYWNOŚĆ OBYWATELSKA

92

4.8. PRIORYTETOWOŚĆ DZIAŁAŃ

99

5. WNIOSKI I REKOMENDACJE.....

108

6. BIBLIOGRAFIA

133

1. WPROWADZENIE

1.1 CENTRUM USŁUG SPOŁECZNYCH W MNIOWIE

Diagnoza Potrzeb i Potencjału Wspólnoty Samorządowej Gminy Mniów w zakresie usług społecznych Gminy Mniów jest dokumentem o fundamentalnym znaczeniu dla efektywnego planowania i dostarczania usług społecznych na poziomie lokalnym. W ramach tego dokumentu przeprowadzona zostanie kompleksowa analiza potrzeb społeczności lokalnej oraz identyfikacja istniejącego potencjału w zakresie usług społecznych. Celem diagnozy jest dostarczenie informacji, które posłużą jako podstawa do opracowania strategii rozwoju i doskonalenia systemu usług społecznych.

Podstawową prawną dla diagnozy potrzeb i potencjału wspólnoty samorządowej jest ustawa z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centra usług społecznych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1818). Zgodnie z art. 21 ust. 1 ustawy na podstawie wniosków wynikających z rozeznania potrzeb i potencjału wspólnoty samorządowej w zakresie usług społecznych centrum opracowuje diagnozę potrzeb i potencjału wspólnoty samorządowej w zakresie usług społecznych.

W kontekście diagnozy potrzeb i potencjału wspólnoty samorządowej warto zaznaczyć istotną rolę Centrum Usług Społecznych. To instytucja zajmująca się świadczeniem różnorodnych usług społecznych na poziomie lokalnym. Jest to miejsce, w którym mieszkańcy mogą uzyskać wsparcie, informacje, poradnictwo i pomoc w rozwiązywaniu różnorodnych problemów życiowych. CUS odgrywa kluczową rolę w identyfikowaniu potrzeb wspólnoty samorządowej, koordynacji działań oraz współpracy z innymi instytucjami i organizacjami społecznymi.

Przeprowadzenie rzetelnej i trafnej diagnozy potrzeb i potencjału wspólnoty samorządowej wymaga uwzględnienia kilku kluczowych czynników. Po pierwsze, diagnoza powinna być wieloaspektowa, biorąc pod uwagę różnorodne uwarunkowania i przejawy kondycji wspólnoty samorządowej. Powinna dostarczać wiedzy zarówno na temat potrzeb społecznych, jak i zakresu oferowanych usług społecznych. Po drugie, diagnoza powinna mieć charakter kompleksowy, uwzględniający szeroki zakres działań usługowych organizowanych przez gminę. Po trzecie, wykorzystanie różnorodnych metod badawczych zapewniających wnikliwą

analizę i zrozumienie potrzeb wspólnoty samorządowej. Po czwarte, partycypacja wspólnoty samorządowej powinna być zapewniona, umożliwiając jej udział i wpływ na przebieg i rezultaty diagnozy. Ponadto, diagnoza powinna być praktyczna i dostarczać władzom gminy informacji istotnych dla planowania usług społecznych.

W opracowaniu diagnozy potrzeb i potencjału wspólnoty samorządowej posłużymy się zarówno teoriami socjologicznymi, jak i definicjami z zakresu pracy socjalnej. W teorii socjologicznej istotnym pojęciem jest społeczna potrzeba, która odnosi się do braku lub niedoboru pewnych dóbr, usług lub zasobów społecznych. Definicja ta jest kluczowa dla analizy potrzeb społecznych, gdyż pozwala nam zrozumieć, w jaki sposób wspólnota samorządowa doświadcza różnorodnych problemów i wyzwań.

Z kolei z perspektywy pracy socjalnej diagnoza potrzeb i potencjału wspólnoty samorządowej ma na celu identyfikację indywidualnych i społecznych problemów, które wymagają interwencji i wsparcia ze strony profesjonalistów. Praca socjalna opiera się na zasadzie holistycznego podejścia, uwzględniającego nie tylko indywidualne potrzeby, ale także kontekst społeczny, ekonomiczny i kulturowy, w którym jednostki funkcjonują.

W dalszej części diagnozy dokładnie przeanalizujemy sytuację wspólnoty samorządowej Gminy Mniów w zakresie usług społecznych. Skoncentrujemy się na identyfikacji i analizie potrzeb różnych grup społecznych, takich jak osoby starsze, niepełnosprawne, dzieci, młodzież, osoby bezrobotne czy rodziny wielodzietne. Przeanalizujemy dostępność istniejących usług społecznych, ich jakość oraz ewentualne luki czy braki w ich dostarczaniu.

Na podstawie zebranych danych i analizy przeprowadzonej w ramach diagnozy, opracujemy rekomendacje dotyczące doskonalenia systemu usług społecznych w Gminie Mniów. Naszym celem jest stworzenie efektywnego i zintegrowanego systemu wsparcia społecznego, który odpowiada na rzeczywiste potrzeby wspólnoty samorządowej. Diagnoza ta stanowi ważny krok w procesie doskonalenia usług społecznych i budowania silniejszej, bardziej inkluzywnej i zrównoważonej wspólnoty samorządowej.

1.2 CELE I PYTANIA BADAWCZE

Cele badawcze Diagnozy Potrzeb i Potencjału Wspólnoty Samorządowej w zakresie usług społecznych Gminy Mniów skoncentrowane są na kompleksowej analizie i zrozumieniu potrzeb społecznych oraz identyfikacji potencjału społeczności lokalnej w kontekście świadczenia usług społecznych. Głównymi celami tej diagnozy są:

- **Zidentyfikowanie i opisanie głównych potrzeb społecznych wspólnoty samorządowej:** celem jest dokładne zrozumienie różnorodnych potrzeb społecznych wśród mieszkańców Gminy Mniów. Badanie ma na celu uwzględnienie różnych grup społecznych, takich jak osoby starsze, niepełnosprawne, dzieci, młodzież, osoby bezrobotne czy rodziny wielodzietne, oraz identyfikację ich unikalnych potrzeb w zakresie usług społecznych.
- **Analiza dostępności i jakości istniejących usług społecznych:** celem jest ocena dostępności i jakości istniejących usług społecznych na terenie Gminy Mniów. Badanie ma na celu zidentyfikowanie luki lub braki w świadczeniu usług, a także ocenę skuteczności i efektywności istniejących programów i inicjatyw społecznych.
- **Identyfikacja potencjału wspólnoty samorządowej:** Celem jest zbadanie zasobów, kompetencji i możliwości wspólnoty samorządowej w kontekście świadczenia usług społecznych. Badanie ma na celu identyfikację istniejących inicjatyw społecznych, organizacji pozarządowych, wolontariatu i innych form zaangażowania społecznego, które mogą przyczynić się do wzmocnienia i rozwinięcia systemu usług społecznych.

Pytania badawcze, które zostaną podjęte w ramach Diagnozy Potrzeb i Potencjału Wspólnoty Samorządowej, obejmują, ale nie ograniczają się do:

1. Jakie są główne potrzeby społeczne różnych grup społecznych w Gminie Mniów w zakresie usług społecznych?
2. Jakie są istniejące programy i inicjatywy społeczne realizowane na terenie Gminy Mniów, a także jakie są ich efektywność i skuteczność?
3. Jakie są luki i braki w dostępności i jakości istniejących usług społecznych w Gminie Mniów?

4. Jakie są zasoby, kompetencje i możliwości wspólnoty samorządowej w zakresie świadczenia usług społecznych?
5. Jakie są potencjalne obszary współpracy pomiędzy sektorem publicznym a organizacjami pozarządowymi w celu poprawy świadczenia usług społecznych?
6. Jakie są rekomendacje dotyczące doskonalenia systemu usług społecznych na terenie Gminy Mniów?

W ramach badania zostaną podjęte odpowiednie metody i techniki badawcze, takie jak analiza dokumentów, wywiady z kluczowymi interesariuszami, badania ankietowe, obserwacje terenowe i analiza statystyczna danych. Przeprowadzenie diagnozy pomoże w opracowaniu kompleksowego raportu, który będzie stanowić podstawę dla dalszych działań mających na celu doskonalenie systemu usług społecznych i zaspokojenie potrzeb wspólnoty samorządowej w Gminie Mniów.

Diagnoza potrzeb i potencjału wspólnoty samorządowej w zakresie usług społecznych jest przeprowadzana na okres 5 lat. Może podlegać aktualizacji w przypadku istotnej zmiany wniosków wynikających z rozeznania potrzeb i potencjału wspólnoty samorządowej w zakresie usług społecznych.

1.3 ZASADY

Diagnoza potrzeb i potencjału wspólnoty samorządowej Gminy Mniów w zakresie usług społecznych opracowywana została z uwzględnieniem następujących zasad – zgodnie z wytycznymi broszury pt. Diagnoza potrzeb i potencjału wspólnoty samorządowej w zakresie usług społecznych, przygotowanej przez Kancelarię Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej¹:

- **wieloaspektowość** – uwzględnienie różnorodnych uwarunkowań;
- **kompleksowość** – uwzględnienie szerokiego zakresu usług organizowanych przez gminę, tj. takich obszarów jak:
 - ✓ polityka prorodzinna;
 - ✓ wspieranie rodziny;
 - ✓ system pieczy zastępczej;

¹ D. Bazuń, J. Frątczak-Müller, M. Jaskulska, M. Kwiatkowski, A. Mielczarek-Żejmo, Diagnoza potrzeb i potencjału społeczności lokalnej w zakresie usług społecznych, Kancelaria Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, Warszawa 2020

- ✓ pomoc społeczna;
- ✓ wspieranie osób niepełnosprawnych;
- ✓ edukacja publiczna;
- ✓ przeciwdziałanie bezrobociu;
- ✓ promocja i ochrona zdrowia;
- ✓ edukacja publiczna;
- ✓ kultura;
- ✓ kultura fizyczna i turystyka;
- ✓ pobudzanie aktywności obywatelskiej;
- ✓ mieszkalnictwo;
- ✓ reintegracja zawodowa i społeczna;

- **zróżnicowanie metod badawczych** – łączenie analiz jakościowych z ilościowymi, danych zastanych z wywoływanymi, stosowanie różnego rodzaju technik;
- **partycypacja** - uczestnictwo reprezentantów kadry centrów usług społecznych i innych przedstawicieli gminy w diagnozie, zastosowanie metod i technik umożliwiających włączenie wspólnoty samorządowej w opracowywanie diagnozy;
- **praktyczność** - dostarczenie władzom gminy informacji o potrzebach mieszkańców w zakresie usług społecznych z zestawem rekomendacji.

2. METODOLOGIA

2.1 PROCEDURY METODOLOGICZNE

Istotą badania było poznanie potrzeb i potencjału wspólnoty samorządowej w zakresie usług społecznych. W tym celu zdecydowano się na przeprowadzenie komplementarnych badań, zrealizowanych wśród dwóch grup społecznych: dorosłych mieszkańców Gminy Mniów oraz przedstawicieli instytucji i organizacji pozarządowych świadczących usługi społeczne w gminie. Włączanie w proces diagnozy przedstawicieli różnych środowisk umożliwia przyglądanie się potrzebom w zakresie usług społecznych i potencjałom służącym ich zaspokajaniu z różnych perspektyw.

Przez metodę badawczą rozumie się system założeń i reguł pozwalających na takie uporządkowanie praktycznej lub teoretycznej działalności, aby można było osiągnąć cel, do jakiego się świadomie zmierza. Wyróżnia się metody ilościowe i jakościowe, które są użyteczne w prowadzeniu badań socjologicznych, zależnie od potrzebnych danych. Badacze jakościowi skupiają się na pojedynczych jednostkach lub małych grupach, szukając odpowiedzi na pytania "jak?" i "dlaczego?". Ich celem jest zrozumienie głębszych przyczyn zachowań ludzi. Badania tego typu nie mogą być uogólniane na całą populację ze względu na niewielką liczbę badanych. Natomiast metody badań ilościowych korzystają głównie z liczb i odpowiadają na pytania "ile?" i "jak często?". Przeprowadzane na większą skalę, ich wyniki mogą być uogólniane na całą populację.

W ramach diagnozy, oprócz danych ilościowych i jakościowych, odwołano się do teorii socjologicznych, które stanowią podstawę dla zrozumienia społecznych uwarunkowań, zachowań i potrzeb oraz lepsze zrozumienie kontekstu społecznego, w którym realizowana jest diagnoza potrzeb i potencjału wspólnoty samorządowej w zakresie usług społecznych. Ich wykorzystanie w analizie i interpretacji danych badawczych pozwala na głębsze spojrzenie na społeczne zjawiska i procesy, wpływając tym samym na trafność i rzetelność wyników diagnozy.

Koncepcja badania uwzględniła zapewnienie trafności i rzetelności planowanych działań. Wiązała się z tym przede wszystkim triangulacja źródeł danych, polegająca na pozyskaniu informacji z różnych środowisk. W badaniach zastosowano różnorodne techniki i metody badawcze. Pozwala to na uzyskanie bardziej wiarygodnych i pogłębionych wniosków. Łączenie jakościowych i ilościowych metod oraz technik badawczych pozwala na uzyskanie wszechstronnego opisu i wyjaśnienie zjawisk związanych z potrzebami i potencjałem wspólnoty samorządowej w zakresie usług społecznych.

W celu spełnienia wymogu łączenia metod i technik badawczych podczas opracowywania Diagnozy potrzeb i potencjału wspólnoty samorządowej w zakresie usług społecznych Gminy Mniów zastosowano następujące metody i techniki badawcze:

2.1.1 Analiza desk research

W ramach przeprowadzonych badań, wykorzystano również analizę danych zastanych (Desk Research), czyli technikę badawczą polegającą na kompilacji, analizowaniu oraz przetwarzaniu danych i informacji pochodzących z istniejących źródeł, a następnie formułowaniu na ich podstawie wniosków dotyczących badanego problemu. Analizie poddane zostały dane z Głównego Urzędu Statystycznego oraz wszystkie programy wykonawcze, raporty, sprawozdania i analizy w zakresie polityki społecznej prowadzonej na terenie Gminy Mniów. Analizie zostały poddane następujące źródła:

- dane statystyczne pochodzące z Głównego Urzędu Statystycznego, Powiatowego Urzędu Pracy, Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej, Bazy Podmiotów Ekonomii Społecznej, Bazy Organizacji Pożytku Publicznego;
- oficjalne gminne (i inne) dokumenty strategiczne, najbardziej aktualne w momencie opracowywania raportu;
- ogólnodostępne materiały zamieszczone w Internecie, w tym na stronach internetowych i profilach w mediach społecznościowych instytucji i organizacji pozarządowych.

Analiza desk research realizowana była w celu dostarczenia informacji o:

- zdiagnozowanych w innych dokumentach strategicznych problemach społecznych na terenie Gminy Mniów;
- skali wsparcia ze strony pomocy społecznej i powodach tego wsparcia;

- sposobach, w jakie różne podmioty funkcjonujące w mieście odpowiadają na problemy społeczne.

2.1.2 Ankieta CAWI i PAPI

Badanie ankietowe zostało przeprowadzone w okresie czerwiec – sierpień 2023 r. z wykorzystaniem dwóch technik - PAPI (ang. *Paper & Pen Personal Interview*), a zatem z wykorzystaniem ankiety papierowej oraz CAWI (ang. *Computer-Assisted Web Interview*), a zatem z wykorzystaniem ankiety elektronicznej.

2.1.3 Wywiady grupowe

Wywiady grupowe zrealizowano dla dostarczenia informacji o:

- najważniejszych problemach społecznych w mieście z punktu widzenia osób działających na rzecz wspólnoty samorządowej;
- zgłaszanych potrzebach mieszkańców w zakresie wsparcia społecznego;
- doświadczeniach współpracy z CUS i potencjale dla jej rozwoju.

2.2. DOBÓR PRÓBY BADAWCZEJ

Badana przez nas zbiorowość najczęściej jest zbyt liczna, aby zbadać jej wszystkich członków, dlatego wybiera się jej reprezentację. Występują dwa typy doboru próby: losowy i nielosowy. Podejmując decyzję o wyborze doboru próby, kierowano się tym, jaki jest cel naszych badań. Wykorzystany w diagnozie **celowy i losowy dobór próby** umożliwił taki dobór respondentów, by stanowili oni jak najbardziej wartościowe źródło informacji o badanym zjawisku.

Rysunek 1. Wykorzystany dobór próby

Dorośli mieszkańcy
- 100 osób

Przedstawiciele
instytucji, oświaty
i przedsiębiorcy- 4
osoby

2.3 FORMULARZE WYWIADÓW

Narzędzie badawcze to przedmiot służący do realizacji wybranej techniki badań. O ile technika badawcza oznacza czynności, na przykład obserwowanie, prowadzenie wywiadu, o tyle narzędzie badawcze to instrument służący do technicznego gromadzenia danych z badań. Badacze, którzy zajmują się tworzeniem narzędzi badawczych rozróżniają dwa typy kwestionariusza:

- kwestionariusz ankiety, czyli gotowy formularz z pytaniami skierowanymi do respondentów; to właśnie ten typ kwestionariusza wykorzystywany jest przez naszą firmę w prowadzonych badaniach,
- kwestionariusz wywiadu składa się ze schematu pytań zadawanych przez ankietera, który wcześniej ma zaplanowaną ich formę i kolejność.

Kwestionariusz ankiety składał się z pytań zamkniętych jednego lub wielokrotnego wyboru. W niektórych pytaniach była możliwość wpisania własnej odpowiedzi. Kwestionariusz składał się z informacji o instytucji prowadzącej badania, instrukcji dotyczącej sposobu odpowiedzi na pytania, pytań właściwych oraz wzmianki o zapewnieniu anonimowości i podziękowania respondentom za udział w badaniu.

Kwestionariusz wywiadu użyty do zebrania danych stanowił spis pytań, opracowanych i ułożonych celowo. Przeprowadzany był według ustalonego planu pytań co pozwoliło na powtarzalność wyników prowadzonych badań. Kwestionariusz składał się z informacji

o instytucji prowadzącej badania, instrukcji dotyczącej sposobu odpowiedzi na pytania, pytań właściwych oraz wzmianki o zapewnieniu anonimowości i podziękowania respondentom za udział w badaniu.

2.3.1 Formularz ankiety przeprowadzonej wśród mieszkańców

DIAGNOZA POTRZEB I POTENCJAŁU WSPÓLNOTY SAMORZĄDOWEJ W ZAKRESIE USŁUG SPOŁECZNYCH – MIESZKAŃCY

Szanowni Państwo!

W związku z opracowywaniem diagnozy potrzeb i potencjału wspólnoty samorządowej Gminy Mniów w zakresie usług społecznych zwracamy się z uprzejmą prośbą do mieszkańców o wypełnienie ankiety. Informacje uzyskane dzięki Państwa odpowiedziom posłużą do opracowania diagnozy potrzeb wspólnoty samorządowej w zakresie usług społecznych i działań wspierających. Nie ma tutaj dobrych ani złych odpowiedzi, ważne, aby były szczere. Ankieta jest anonimowa. Wszystkie informacje będą analizowane wyłącznie statystycznie. Proszę zakreślić właściwą zdaniem Państwa odpowiedź (jedną lub kilka zgodnie z instrukcją) do każdego z pytań.

1. **W jakim stopniu jest Pan/i zadowolony/a z poniższych warunków życia w Gminie Mniów?** Prosimy o zaznaczenie 1 odpowiedzi w każdym wersie.

	Bardzo zadowolony/a	Zadowolony/a	Niezdecydowany/a	Niezadowolony/a	Bardzo niezadowolony/a
oferta pomocy dla osób uzależnionych					
oferta wsparcia dla osób doznających przemocy i sprawców					
pomoc dla osób zmagających się z trudną sytuacją materialną					
udział mieszkańców w życiu publicznym i społecznym					
dostępność doradztwa psychologiczno-prawnego					
warunki mieszkaniowe					
wsparcie osób z niepełnosprawnością					
wsparcie dla osób starszych					

stan infrastruktury pod kątem osób z niepełnosprawnością i starszych (np. kwestia barier architektonicznych)					
sytuacja na lokalnym rynku pracy					
bezpieczeństwo publiczne					
dostępność żłobków i przedszkoli					
oferta edukacyjna szkół					
dostęp do placówek i specjalistów opieki zdrowotnej					
dostęp i jakość oferty kulturalnej (wydarzenia kulturalne, koncerty, wystawy, biblioteka)					
oferta spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży					
organizacja czasu wolnego					

2. Jakie problemy uważa Pan/i za najważniejsze w Gminie Mniów? Prosimy o zaznaczenie maksymalnie 3 odpowiedzi.

a) bezrobocie	ł) narkomania
b) ubóstwo, zła sytuacja finansowa rodzin	m) wielodzietność
c) bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	n) bezdomność
d) niezaradność życiowa	ń) samotne wychowywanie dzieci
e) długotrwała lub ciężka choroba	o) przemoc domowa
f) niepełnosprawność	p) dostęp do ochrony zdrowia nie
g) alkoholizm	q) jakość oferty spędzania wolnego czasu
h) złe warunki mieszkaniowe	r) przestępczość
i) problemy osób starszych	s) bezdomność
j) dostęp i jakość edukacji	t) nie mam zdania
k) wykluczenie komunikacyjne	u) brak aktywności obywatelskiej
l) migracja osób młodych	w) inne, jakie?.....

3. W jakich obszarach widzi Pan/i potrzebę poszerzenia oferty wspierania rodzin na terenie Gminy Mniów?

- a) pomoc specjalistyczna (np. psycholog, pedagog, logopeda itp.)
- b) organizowanie alternatywnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży
- c) poradnictwo specjalistyczne (np. prawne)
- d) profilaktyka uzależnień i przemocy wśród dzieci i młodzieży
- e) organizowanie warsztatów/zajęć rozwijających zainteresowania
- f) organizowanie alternatywnych form spędzania czasu wolnego dla rodzin z dziećmi
- g) rozpowszechnianie informacji o dostępnych formach pomocy
- h) organizowanie wydarzeń/imprez sprzyjających integracji rodzin
- i) rozwijanie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodziców
- j) profilaktyka uzależnień i przemocy wśród osób dorosłych

- k) organizowanie grup wsparcia/grup samopomocowych dla rodzin mających problemy opiekuńczo-wychowawcze
- l) zapewnienie opieki nad dziećmi do lat 3
- ł) organizowanie alternatywnych form spędzania czasu wolnego dla osób dorosłych
- m) prowadzenie terapii dla osób stosujących przemoc
- n) wsparcie asystenta rodziny
- ń) organizowanie grup wsparcia/grup samopomocowych dla osób doświadczających przemocy domowej
- o) prowadzenie kampanii społecznych/edukacji społecznej
- p) organizowanie grup wsparcia/grup samopomocowych dla osób uzależnionych oraz dorosłych członków rodziny osoby uzależnionej
- q) nie mam zdania
- r) inne, jakie?.....

4. Czy byłby/aby Pan/i zainteresowany/a skorzystaniem, z któryś z wymienionych poniżej usług społecznych skierowanych do rodzin?

- a) Klub Rodzica (prelekcje ze specjalistami, animator dla dzieci, pedagog podwórkowy)
- b) terapia dla dzieci/młodzieży
- c) mediacje rodzinne
- d) nie byłbym/abym zainteresowany/a skorzystaniem z powyższych usług
- e) terapia dla par/małżeństw
- f) szkoła rodzenia
- g) nie mam zdania
- h) szkoła dla małżonków/narzeczonych
- i) inne, jakie?.....

5. W Pana/i opinii jakich specjalistów najbardziej brakuje w Gminie Mniów?

Prosimy o zaznaczenie maksymalnie 3 odpowiedzi.

- a) terapeuta ds. uzależnień
- b) psycholog
- c) psychiatra
- d) prawnik
- e) doradca ds. finansowych
- f) asystent rodziny
- g) asystent osoby z niepełnosprawnością
- h) pedagog szkolny
- i) logopeda
- j) dietetyk
- k) animator kultury
- l) doradca zawodowy dla młodzieży
- ł) doradca zawodowy dla dorosłych, pośrednik pracy
- m) organizator społeczności lokalnej

6. Które z wymienionych podmiotów pomocowych działających na rzecz mieszkańców Gminy Mniów są Panu/i znane, a z których usług Pan/i korzystał/a?

	Nie znam	Znam, ale nie korzystam i nie korzystałem/am ze wsparcia	Znam i korzystam lub korzystałem/am ze wsparcia
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej			
Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna			
Powiatowy Ośrodek Wsparcia			

Caritas Kielecka Środowiskowy Dom Samopomocy			
mieszkania socjalne/o najmie socjalnym			
mieszkania komunalne			
Ośrodek Rozwiązywania Problemów Uzależnień			
Spółdzielnia Mieszkaniowa			
ośrodek kuratorski dla nieletnich			
Biblioteka Publiczna			
Komisariat Policji			
Punkt Interwencji Kryzysowej w Mniowie			
Gminny Ośrodek Zdrowia w Mniowie			
Świetlice środowiskowo - terapeutyczne			
Klub Seniora w Mniowie			

7. Czy na terenie Gminy Mniów jest potrzeba poszerzenia działań związanych z promocją zdrowia (edukacja zdrowotna, profilaktyka, kształtowanie odpowiednich postaw zdrowotnych, promowanie zdrowego stylu życia)?

- a) tak
- b) nie
- c) nie mam zdania

8. Proszę ocenić obecny poziom dostępności do opieki psychologicznej/psychiatrycznej czy terapeutycznej na terenie Gminy Mniów. W każdym wierszu należy zaznaczyć maksymalnie jedną odpowiedź. Proszę posłużyć się sześciopunktową skalą, na której 0 oznacza „nie wiem”, 1 - „bardzo zły”, 2 - „zły”, 3 - „średni”, 4 - „dobry”, 5 - „bardzo dobry”.

	1	2	3	4	5
opieka psychologiczna					
opieka psychiatryczna					
opieka terapeutyczna					

9. W jakich obszarach widzi Pan/i potrzebę poszerzenia oferty wspierania osób z niepełnosprawnością i osób starszych? Prosimy o zaznaczenie maksymalnie 3 odpowiedzi.

- a) zapewnienie rehabilitacji
- b) zapewnianie całodobowej opieki
- c) pomoc w czynnościach domowych, zapewnianie towarzystwa (wolontariat/usługi sąsiedzkie)
- d) prowadzenie usług opiekuńczych
- e) doraźne wsparcie usługowe (poza zapewnionymi ustawowo), np. drobne naprawy, zakupy
- f) specjalistyczna pomoc (psycholog, psychiatra, itp.)
- g) organizowanie dowozu/transportu dla osób z niepełnosprawnością
- h) prowadzenie placówek wsparcia dziennego
- i) organizowanie różnorodnych form spędzania czasu wolnego
- j) organizowanie kursów, warsztatów, zajęć podnoszących wiedzę, rozwijających zainteresowania
- k) rozpowszechnianie informacji o dostępnych formach pomocy
- l) organizowanie wydarzeń/imprez integracyjnych
- ł) organizowanie szkoleń dla opiekunów faktycznych
- m) organizowanie kampanii społecznych podnoszących świadomość w zakresie potrzeb i problemów osób starszych i osób z niepełnosprawnością
- n) wspieranie działalności/inicjowanie powstawania nowych organizacji pozarządowych oferujących wsparcie dla osób z niepełnosprawnością i osób starszych
- ń) organizowanie grup wsparcia/grup samopomocowych
- o) nie mam zdania
- p) inne, jakie?.....
- r) żadne z powyższych

10. Które z poniższych usług społecznych dla osób starszych i osób z niepełnosprawnością uważa Pan/i za potrzebne do prowadzenia/realizowania na terenie Gminy Mniów?

- a) zapewnienie transportu dla osób starszych (taksówka dla seniora)
- b) usługi porządkowe (mycie okien, porządkowanie nagrobków, usługa pralnicza)
- c) pomoc przy naprawie rzeczy codziennego użytku
- d) wypożyczanie sprzętu rehabilitacyjnego
- e) usługi pielęgnacyjne
- f) szkolenia dla opiekunów faktycznych
- g) szkolenia z zakresu pierwszej pomocy
- h) nie mam zdania
- i) inne, jakie?.....
- j) żadne z powyższych

11. Proszę ocenić obecny poziom dostępności do niżej wymienionych form aktywności na terenie Gminy Mniów. W każdym wierszu należy zaznaczyć maksymalnie 1 odpowiedź. Proszę posłużyć się sześciopunktową skalą, na której 0 oznacza „nie wiem”, 1 - „bardzo zły”, 2 - „zły”, 3 - „średni”, 4 - „dobry”, 5 - „bardzo dobry”.

	1	2	3	4	5
aktywność kulturalna (zajęcia plastyczne, taneczne, muzyczne, wernisaże, kluby czytelników, itp.)					
aktywność sportowa (kluby sportowe, zajęcia sportowe, turnieje, sekcje sportowe, itp.)					

aktywność rekreacyjna (baseny, place zabaw, parki, siłownie zewnętrzne, itp.)					
---	--	--	--	--	--

12. Czy Pana/i zdaniem na terenie Gminy Mniów jest potrzeba poszerzenia alternatywnych form spędzania czasu wolnego (np. zajęcia edukacyjne, pikniki, wydarzenia, małe akcje wiejskie)?

- a) tak
- b) nie
- c) trudno powiedzieć

13. Czy zdarzyło się Panu/i w ciągu ostatniego roku uczestniczyć w poniższych aktywnościach?

- a) zaangażowanie w działalność organizacji pozarządowej
- b) wolontariat
- c) pomoc sąsiedzka
- d) pomoc osobie potrzebującej
- e) zainicjowanie pomysłu na zmianę sytuacji w lokalnym otoczeniu
- f) podpisanie petycji
- g) organizacja lokalnego wydarzenia
- h) uczestnictwo w lokalnym wydarzeniu
- i) uczestnictwo w spotkaniu lokalnej społeczności

14. Które działania w Pana/i opinii mogą w największym stopniu wspierać wzrost aktywności społecznej w Gminie Mniów? Prosimy o zaznaczenie maksymalnie 3 odpowiedzi.

- a) stworzenie forum współpracy pomiędzy organizacjami społecznymi
- b) stworzenie forum współpracy między organizacjami społecznymi a samorządem
- c) wsparcie w promocji inicjatyw społecznych
- d) wsparcie finansowe organizacji i ruchów społecznych
- e) zlecanie zadań publicznych organizacjom społecznym
- f) szkolenia dla członków organizacji społecznych
- g) wsparcie doradcze dla organizacji i ruchów społecznych
- h) edukacja dzieci i młodzieży w zakresie aktywności społecznej

15. Które z niżej wymienionych obszarów w zakresie usług społecznych powinny być priorytetowo rozwijane i usprawniane na terenie Gminy Mniów? Prosimy o zaznaczenie maksymalnie 3 odpowiedzi.

- a) wspierania osób z niepełnosprawnością
- b) wspierania rodziny
- c) promocji i ochrony zdrowia
- d) pobudzania aktywności obywatelskiej
- e) przeciwdziałania bezrobociu
- f) turystyki
- g) ochrony środowiska
- h) kultury
- i) pomocy społecznej
- j) polityki prorodzinnej
- k) edukacji publicznej
- l) mieszkalnictwa
- ł) systemu pieczy zastępczej
- m) reintegracji zawodowej i społecznej
- n) nie mam zdania
- ń) żadne z powyższych

*Na koniec prosimy o uzupełnienie metryczki, dane posłużą jedynie celom statystycznym.
Dziękujemy!*

2.3.2 Scenariusz wywiadów grupowych

DIAGNOZA POTRZEB I POTENCJAŁU WSPÓLNOTY SAMORZĄDOWEJ W
ZAKRESIE USŁUG SPOŁECZNYCH

DIAGNOZA POTRZEB I POTENCJAŁU WSPÓLNOTY SAMORZĄDOWEJ W
ZAKRESIE USŁUG SPOŁECZNYCH

na terenie Gminy Mniów - formularz wywiadu

Szanowni Państwo!

*W związku z opracowywaniem diagnozy potrzeb i potencjału wspólnoty samorządowej Gminy Mniów w zakresie usług społecznych zwracamy się z uprzejmą prośbą do osób związanych z organizacją usług społecznych (pracownicy administracji samorządowej, jednostek jej podległych i innych podmiotów oferujących usługi społeczne, np. organizacje pozarządowe, spółdzielnie socjalne i inne przedsiębiorstwa społeczne itp.), liderzy społeczności lokalnej o wypełnienie ankiety. Informacje uzyskane dzięki Państwa odpowiedziom posłużą do opracowania diagnozy potrzeb i potencjału wspólnoty samorządowej w zakresie usług społecznych i działań wspierających. **Nie ma tutaj dobrych ani złych odpowiedzi, ważne, aby były szczere. Ankieta jest anonimowa. Wszystkie informacje będą analizowane wyłącznie statystycznie.***

Proszę zakreślić właściwą zdaniem Państwa odpowiedź (jedną lub kilka zgodnie z instrukcją) do każdego z pytań.

Najważniejsze problemy społeczne

1. Gdyby mieli Państwo wymienić 3 najważniejsze problemy społeczne w gminie, jakie by to były?

.....

.....

.....

.....

.....

2. Jakie grupy społeczne Państwa zdaniem są w szczególności narażone na wykluczenie?

.....

.....

.....

.....

3. Jak oceniają Państwo skalę przemocy domowej w gminie? Jakie są jej przyczyny?

.....

.....

.....

.....

.....

4. Jaka jest w Państwa ocenie skala alkoholizmu i innych uzależnień? Jakie są przyczyny tego problemu?

.....

.....

.....

.....

.....

5. Jakiej części rodzin w Gminie Mniów w Państwa opinii dotyka problem ubóstwa? Jakie są jego główne przyczyny?

.....

.....

.....

.....

.....

Identyfikacja potrzeb mieszkańców

6. W jaki sposób widzieliby Państwo możliwość poradzenia sobie ze zidentyfikowanymi problemami społecznymi?

.....

.....

.....

.....

7. Jakie braki w zakresie wsparcia pomocy społecznej identyfikują Państwo w gminie?

Jakie potrzeby zgłaszają Państwu mieszkańcy w zakresie wsparcia ze strony instytucji publicznych?

.....

.....

.....

.....

.....

8. Kto aktualnie według Państwa wiedzy zaspokaja te potrzeby, a kto mógłby się tym zająć?

.....

.....

.....

.....

.....

Doświadczenie współpracy z GOPS Mniów

9. Czy Państwa instytucje współpracują z GOPS Mniów?

.....

.....

.....

.....

.....

10. W jakim zakresie współpracują Państwo z GOPS Mniów, na jakich polach?

.....

.....

.....

.....

11. Jak oceniają Państwo tę współpracę? Co można poprawić?

.....
.....
.....
.....
.....

Możliwości współpracy w zakresie wspólnego rozwiązywania problemów w zakresie potrzeb wspólnoty samorządowej

12. Jakie widzicie Państwo możliwości rozszerzenia współpracy z GOPS Mniów?

.....
.....
.....
.....
.....

13. Jakie działania realizowane wspólnie z GOPS Mniów lub innymi podmiotami mogłyby lepiej odpowiadać na potrzeby wspólnoty samorządowej?

.....
.....
.....
.....
.....

Metryczka

Miejsce Pana/i zatrudnienia:

.....
.....

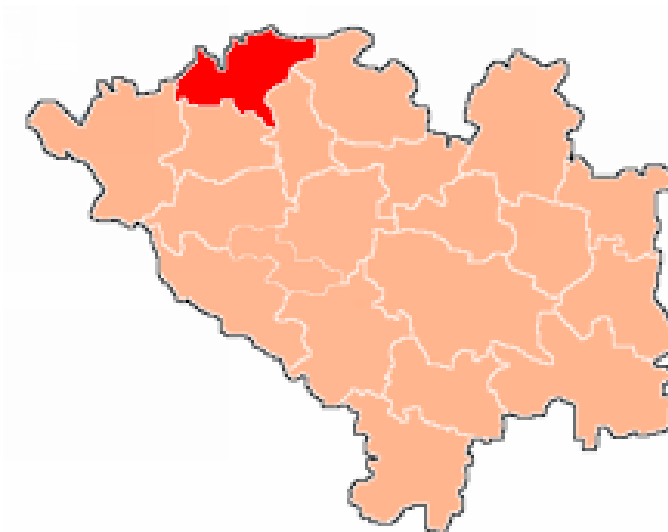
3. GMINA MNIÓW – PODSTAWOWE INFORMACJE

3.1. OPIS OBSZARU OBJĘTEGO DIAGNOZĄ

Gmina Mniów jest usytuowana w północnej strefie województwa świętokrzyskiego, w obrębie powiatu kieleckiego. Przez jej teren przebiega droga krajowa Nr 74, łącząca miasta takie jak Piotrków, Kielce, Opatów, Zamość i Zosin, służąca głównie obsłudze centralnej części województwa. Jej całkowita powierzchnia wynosi 95,27 km². Na terenie gminy znajduje się 26 jednostek osadniczych, natomiast gospodarstw domowych jest 3210. Użytki rolne zajmują ok. 67,1% powierzchni tj. 6 388 ha, natomiast pozostałe grunty zajmują 3 139 ha, co stanowi 32,9% ogólnego obszaru. Teren zalesiony ma ok. 26,5%; są tu głównie lasy państwowe i prywatne o łącznej powierzchni 2 530 ha.

Sąsiaduje z gminami takimi jak: Łopuszno, Miedziana Góra, Radoszyce, Smyków, Stąporków, Strawczyn

i Zagnańsk. Strukturalnie, gmina Mniów składa się z 22 sołectw, w tym Mniów, Borki, Baran i wiele innych.

Wysoczyzna gminy jest źródłem licznych strumieni i potoków. Teren gminy stanowi pogranicze dwóch krain geograficznych: Gór

Świętokrzyskich i Płaskowyżu Suchedniowskiego. Południowa część gminy jest pokryta Górą Świętokrzyską, w tym Wzgórzami Oblegorsko-Tumlińskimi. Płaskowyż Suchedniowski przylega do północnych stoków Pasma Oblegorskiego. Główną arterią komunikacyjną jest droga krajowa Nr 74, łącząca Piotrków, Kielce, Opatów, Zamość i Zosin. Gmina Mniów leży w pobliżu węzła komunikacyjnego Mniów, umożliwiającego łatwe połączenie z miastami takimi jak Warszawa, Rzeszów, Lublin, Śląsk, Kielce i Łódź.

Historia Mniowa sięga XIV wieku, kiedy to po raz pierwszy został odnotowany w dokumentach. Jednak to około roku 1590 Mniów zyskuje na znaczeniu, stając się ważnym ośrodkiem administracyjnym i ekonomicznym dla okolicznych miejscowości.

3.2. NAJWAŻNIEJSZE INFORMACJE

Gmina Mniów malowniczo położona jest w centralnej części województwa świętokrzyskiego, stanowiąc ważny punkt na mapie regionu. Leży w dorzeczu Wisły, w granicach zlewni rzek Pilicy i Nidy, które są dwoma największymi rzekami regionu świętokrzyskiego. W obrębie gminy znajdują się dopływy tych rzek o charakterze nizinnym, takie jak rzeka Łososina, Bobrza, Czarna Taraska i Krasna.

Na terenie Gminy Mniów można podziwiać wiele zabytkowych obiektów architektury i budownictwa, które są świadectwem bogatej historii tego miejsca. Te historyczne budowle, z ich cennymi walorami kompozycyjno-przestrzennymi i architektonicznymi, stanowią ważny element krajobrazu gminy. Wiele z nich zostało uznanych za tak cenne, że znalazło się w rejestrze zabytków, co oznacza, że podlegają one specjalnej ochronie.

Ale to nie jedyne skarby kulturowe tego regionu. W Gminie Mniów znajdują się również obiekty o znaczeniu historycznym, które zostały wytypowane do ochrony przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków. Wśród nich warto wymienić pamiątki historyczne, takie jak pomnik upamiętniający pomordowanych w 1943 roku w Serbinowie, pomnik na cmentarzu parafialnym w Mniowie czy cmentarz ofiar pacyfikacji z 1943 roku na Raszówce.

Jednak to, co czyni krajobraz Gminy Mniów naprawdę wyjątkowym, to liczne kapliczki i krzyże przydrożne. Te małe sanktuaria są nieodłącznym elementem polskiego krajobrazu wiejskiego. Powstały z różnych powodów - jako wyraz wdzięczności za doznane łaski, upamiętnienie ważnych wydarzeń czy ochrona przed klęskami żywiołowymi. Kapliczki te, często tworzone przez miejscowych artystów ludowych, przybierają różne formy i są wykonane z różnych materiałów, głównie z drewna. Ozdobione sztucznymi kwiatami i wstążkami, stanowią miejsce spotkań modlitewnych dla lokalnej społeczności.

Gmina Mniów jest miejscem o bogatej historii i kulturze, której ślady można dostrzec na każdym kroku - od zabytkowych budowli po małe kapliczki przydrożne, stanowiące serce lokalnej społeczności.

Gmina Mniów to obszar o bogatej historii geologicznej, różnorodnym krajobrazie i ważnym położeniu komunikacyjnym w regionie świętokrzyskim. Jej malownicze tereny, bogata przyroda i strategiczne położenie czynią ją ważnym punktem na mapie województwa świętokrzyskiego.

3.3. UWARUNKOWANIA DEMOGRAFICZNE

Demografia jest kluczowym czynnikiem kształtującym społeczeństwo i decydującym o jego przyszłości. Przyjrzenie się uwarunkowaniom demograficznym Gminy Mniów w ostatnich pięciu latach rzuca światło na istotne trendy i wyzwania, z którymi społeczność ta musi się zmierzyć.

Liczba mieszkańców Gminy Mniów uległa pewnemu zmniejszeniu w analizowanym okresie. Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego, populacja gminy spadła z około 9360 osób w 2016 roku do około 90817 osób na koniec 2022 roku. Analizując zmiany demograficzne w okresie od 2002 do 2022 roku, można zauważyć, że liczba mieszkańców gminy zmniejszyła się o 1,4%. Ten trend może wynikać z różnych czynników, takich jak emigracja, starzenie się społeczeństwa czy niski przyrost naturalny. Według danych ze źródeł statystycznych, kobiety stanowią 50,9% populacji, podczas gdy mężczyźni 49,1%.

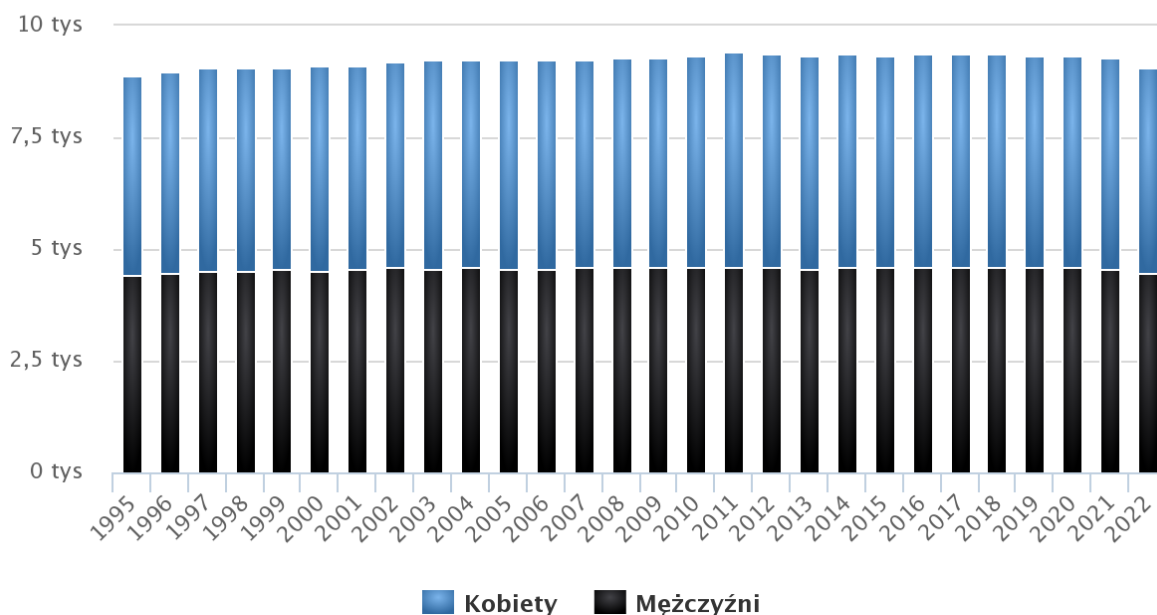
Co ciekawe, średni wiek mieszkańców Gminy Mniów to 39,7 lat, co oznacza, że jest niższy w porównaniu ze średnią wieku mieszkańców województwa świętokrzyskiego oraz całego kraju. To wskazuje na stabilną strukturę wiekową społeczności.

W 2022 roku mieszkańcy Gminy Mniów zdecydowali się na zawarcie 36 małżeństw, co przekłada się na 3,9 małżeństw na każde 1000 osób. Ta liczba jest nieco wyższa w porównaniu z ogólną wartością dla województwa świętokrzyskiego, ale jednocześnie nieco niższa niż średnia krajowa. W tym samym czasie w Gminie Mniów odnotowano 1,1 rozwodu na 1000 mieszkańców. Jeśli chodzi o status cywilny mieszkańców, 28,0% z nich jest stanu wolnego, większość, czyli 59,0%, żyje w związku małżeńskim. 4,5% mieszkańców przeszło przez rozwód, natomiast 8,2% stanowią osoby, które straciły swojego małżonka i są wdowami lub wdowcami.

Wykres 1. Liczba mieszkańców Gminy Mniów

Populacja – Gmina Mniów w latach 1995 – 2022

(Źródło: GUS)

Gmina Mniów w 2022 roku odnotowała ujemny przyrost naturalny, który wyniósł -35 osób. W praktyce oznacza to, że na każde 1000 mieszkańców gminy przypada przyrost naturalny na poziomie -3,84. W ciągu tego roku na świat przyszło 81 dzieci, z czego większość, bo aż 58,0%, stanowiły dziewczynki, a pozostałe 42,0% to chłopcy. Średnia waga noworodków w gminie Mniów wynosiła 3 346 gramów. Średnia waga noworodków jest wskaźnikiem zdrowia noworodków i może świadczyć o jakości opieki prenatalnej oraz ogólnym stanie zdrowia matek. Waga 3 346 gramów jest typowa dla zdrowych noworodków.

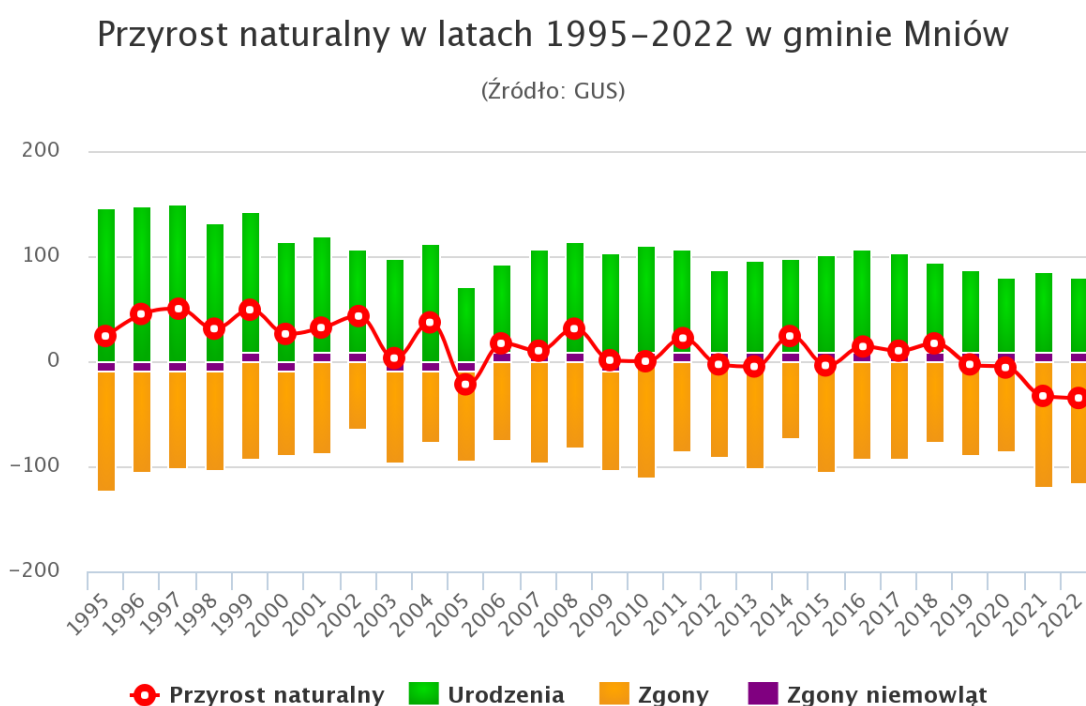
Jednym z kluczowych wskaźników demograficznych jest współczynnik dynamiki demograficznej, który określa stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów. Dla Gminy Mniów wskaźnik ten wynosi 0,81, co jest wartością znacznie wyższą w porównaniu ze średnią dla województwa świętokrzyskiego oraz dla Polski.

Ujemny przyrost naturalny w Gminie Mniów wskazuje na to, że liczba zgonów przewyższa liczbę urodzeń. Jest to sytuacja, która może mieć długoterminowe konsekwencje dla struktury demograficznej gminy, w tym starzenia się populacji. Warto zwrócić uwagę na dominację urodzeń dziewczynek nad chłopcami, co może wpłynąć na strukturę płci w przyszłości.

Wysoki współczynnik dynamiki demograficznej w porównaniu z województwem i krajem sugeruje, że mimo ujemnego przyrostu naturalnego, Gmina Mniów ma stosunkowo dużą liczbę urodzeń w porównaniu do zgonów. Może to wskazywać na młodszy wiek populacji lub lepsze warunki zdrowotne w porównaniu z innymi regionami.

Mimo pewnych wyzwań demograficznych, takich jak ujemny przyrost naturalny, Gmina Mniów wykazuje pewne pozytywne wskaźniki, takie jak wysoki współczynnik dynamiki demograficznej i zdrowa waga noworodków.

Wykres 2. Przyrost naturalny w Gminie Mniów

W 2021 roku Gmina Mniów odnotowała pewne specyficzne trendy w przyczynach zgonów wśród swoich mieszkańców. Choroby układu krążenia były główną przyczyną zgonów, stanowiąc 33,7% wszystkich przypadków. Nowotwory były drugą najczęstszą przyczyną, odpowiadając za 20,2% zgonów. Choroby układu oddechowego były przyczyną 5,1% zgonów. Ogólna liczba zgonów w gminie Mniów wynosiła 12,72 na 1000 mieszkańców, co jest wartością nieco niższą niż średnia dla województwa świętokrzyskiego, ale wyższą niż średnia krajowa.

Choroby układu krążenia są główną przyczyną zgonów w wielu krajach i regionach, więc ich dominacja w statystykach Gminy Mniów nie jest zaskakująca. Jednak wysoki odsetek zgonów

z powodu nowotworów może wskazywać na potrzebę lepszej profilaktyki, edukacji zdrowotnej oraz dostępu do opieki onkologicznej.

Niska liczba zgonów z powodu chorób układu oddechowego może sugerować, że jakość powietrza w Gminie Mniów jest stosunkowo dobra lub że mieszkańcy mają lepszy dostęp do opieki zdrowotnej w zakresie chorób układu oddechowego.

Wskaźnik zgonów 12,72 na 1000 mieszkańców, który jest wyższy niż średnia krajowa, ale niższy niż średnia dla województwa świętokrzyskiego, może wskazywać na specyficzne warunki zdrowotne, środowiskowe lub społeczno-ekonomiczne w Gminie Mniów.

Gmina Mniów stoi przed pewnymi wyzwaniami zdrowotnymi, zwłaszcza w zakresie chorób układu krążenia i nowotworów. Istnieje potrzeba skoncentrowania się na profilaktyce, edukacji zdrowotnej i dostępie do opieki zdrowotnej w celu poprawy ogólnego stanu zdrowia mieszkańców. Jednocześnie niska liczba zgonów z powodu chorób układu oddechowego jest pozytywnym sygnałem i warto kontynuować działania mające na celu zachowanie tego trendu.

W Gminie Mniów większość mieszkańców, bo aż 61,7%, znajduje się w wieku produkcyjnym, co oznacza, że są w wieku, w którym zazwyczaj pracują i aktywnie uczestniczą w życiu gospodarczym. 19,5% populacji to osoby w wieku przedprodukcyjnym, czyli dzieci i młodzież, natomiast 18,8% mieszkańców to osoby w wieku poprodukcyjnym, czyli seniorzy.

Dominacja osób w wieku produkcyjnym w populacji Gminy Mniów jest korzystna z punktu widzenia gospodarki lokalnej, ponieważ oznacza to potencjalnie wysoką aktywność zawodową i ekonomiczną mieszkańców. Jednakże z drugiej strony, oznacza to również konieczność zapewnienia odpowiednich miejsc pracy oraz stworzenia warunków do rozwoju przedsiębiorczości.

Niewielki odsetek osób w wieku przedprodukcyjnym wskazuje na niższy przyrost naturalny, co może w dłuższej perspektywie prowadzić do starzenia się społeczności lokalnej. Z kolei zbliżony odsetek osób w wieku poprodukcyjnym do tych w wieku przedprodukcyjnym sugeruje, że Gmina Mniów będzie musiała stawić czoła wyzwaniom związanym z opieką nad starszymi mieszkańcami, takimi jak dostęp do opieki zdrowotnej czy wsparcie społeczne.

Gmina Mniów ma stosunkowo młodą i aktywną populację, co jest atutem dla lokalnej gospodarki. Jednakże konieczne jest przygotowanie się na przyszłe wyzwania demograficzne, zwłaszcza w kontekście starzenia się społeczności i zapewnienia odpowiedniego wsparcia dla seniorów.

W 2022 roku Gmina Mniów odnotowała 64 zameldowania w ruchu wewnętrznym, czyli przeprowadzki w obrębie kraju, oraz 97 wymeldowań. W rezultacie saldo migracji wewnętrznych dla gminy wyniosło -33, co oznacza, że więcej osób opuściło gminę niż się w niej zameldowało. Co do migracji zagranicznych, w tym samym roku nie odnotowano ani jednego przypadku zameldowania ani wymeldowania za granicę, co skutkuje zerowym saldem migracji zagranicznych.

Ujemne saldo migracji wewnętrznych wskazuje na pewne wyzwania, przed którymi stoi Gmina Mniów. Może to być wynik braku atrakcyjnych miejsc pracy, niewystarczającej infrastruktury lub innych czynników, które skłaniają mieszkańców do poszukiwania lepszych warunków życia w innych miejscach. Warto zastanowić się nad tym, co skłania ludzi do opuszczenia gminy i jakie działania można podjąć, aby odwrócić ten trend.

Zerowe saldo migracji zagranicznych sugeruje, że Gmina Mniów nie jest głównym celem dla migrantów z zagranicy, ale jednocześnie mieszkańcy gminy nie wybierają się za granicę w poszukiwaniu lepszych warunków życia czy pracy. Może to wskazywać na stabilność społeczności lokalnej w kontekście migracji międzynarodowych.

Wnioski płynące z analizy uwarunkowań demograficznych Gminy Mniów wskazują na potrzebę monitorowania zmian demograficznych i dostosowywania polityk publicznych do potrzeb społeczności. Konieczne jest rozwijanie programów wspierających rodziny i dietność, a także inwestowanie w edukację, zdrowie i infrastrukturę społeczną. Ponadto, należy podejmować działania mające na celu przyciąganie nowych mieszkańców i tworzenie warunków do rozwoju społeczno-gospodarczego.

4. PREZENTACJA WYNIKÓW BADAŃ W GMINIE MNIÓW

W niniejszej części określone zostały zasoby Gminy Mniów w zakresie usług społecznych wraz z wynikami badań ankietowych oraz zogniskowanych wywiadów grupowych w podziale na określone obszary:

- 1) polityka prorodzinna oraz pomocą społeczną,
- 2) promocja i ochrona zdrowia,
- 3) wspieranie osób niepełnosprawnych i starszych,
- 4) edukacja publiczna,
- 5) przeciwdziałanie bezrobociu,
- 6) kultura, kultura fizyczna i turystyka,
- 7) aktywność obywatelska,
- 8) współpraca instytucjonalna,
- 9) priorytetowość działań.

Każdy z powyższych podrozdziałów został podzielony na 3 części: analiza danych zastanych, potrzeby w zakresie usług społecznych w opinii mieszkańców oraz potrzeby w opinii pracowników instytucji i przedstawicieli oświaty oraz przedsiębiorców.

Poniższa analiza opierała się na danych empirycznych pochodzących z różnego rodzaju dokumentów, sprawozdań i raportów w zakresie polityki społecznej. Posłużono się także danymi Głównego Urzędu Statystycznego.

4.1. POLITYKA PRORODZINNA, WSPIERANIE RODZINY, SYSTEM PIECZY ZASTĘPCZEJ I POMOC SPOŁECZNA

4.1.1. POLITYKA PRORODZINNA

Polityka prorodzinna to zestaw działań podejmowanych przez państwo lub inne instytucje w celu wspierania rodzin, promowania rodzicielstwa oraz stworzenia warunków sprzyjających decyzjom o posiadaniu dzieci i zapewnieniu im odpowiednich warunków rozwoju.

Z socjologicznego punktu widzenia, polityka prorodzinna stanowi sferę działań publicznych, które mają wpływ na kształtowanie postaw i zachowań społeczeństwa w kontekście rodziny i reprodukcji. Jej celem jest tworzenie warunków, które motywują jednostki do podjęcia decyzji o posiadaniu potomstwa oraz wsparcie rodzin w realizacji ich funkcji i zadań.

W Polsce, polityka prorodzinna jest regulowana przez różne akty prawne, które określają cele, zasady i narzędzia jej realizacji. Jednym z kluczowych dokumentów jest Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej, która wskazuje na ochronę rodziny jako fundamentalnej jednostki społecznej oraz rolę państwa w wspieraniu rodziny i macierzyństwa. Dodatkowo, istnieją również ustawy i programy dedykowane polityce prorodzinnej, takie jak:

- Ustawa o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci - reguluje zasady przyznawania świadczeń rodzinnych, zasiłków i innych form wsparcia finansowego dla rodzin, świadczenia wychowawczego dla rodzin na każde dziecko, zwiększając tym samym dostępność do środków niezbędnych do opieki i wychowania dzieci.
- Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie - obejmuje przepisy mające na celu ochronę członków rodziny przed przemocą oraz zapewnienie im pomocy i wsparcia.

Wprowadzanie polityki prorodzinnej ma na celu stymulowanie dzietności, równoważenie wskaźników urodzeń i zgonów, poprawę sytuacji materialnej rodzin oraz zwiększenie równości szans w dostępie do edukacji i opieki zdrowotnej. Istotnym aspektem jest również promowanie równowagi między życiem zawodowym a rodzinnym, np. przez wprowadzanie elastycznych

form zatrudnienia, urlopów macierzyńskich i rodzicielskich, czy programów opieki nad dziećmi.

W kontekście diagnozy, analiza efektywności polityki prorodzinnej polegałaby na ocenie osiągniętych rezultatów i ocenie, czy cele polityki zostały spełnione. Należy badać wskaźniki demograficzne, takie jak przyrost naturalny, liczba urodzeń i zgonów, struktura wiekowa, a także analizować dostępność i skuteczność świadczeń oraz programów wspierających rodziny.

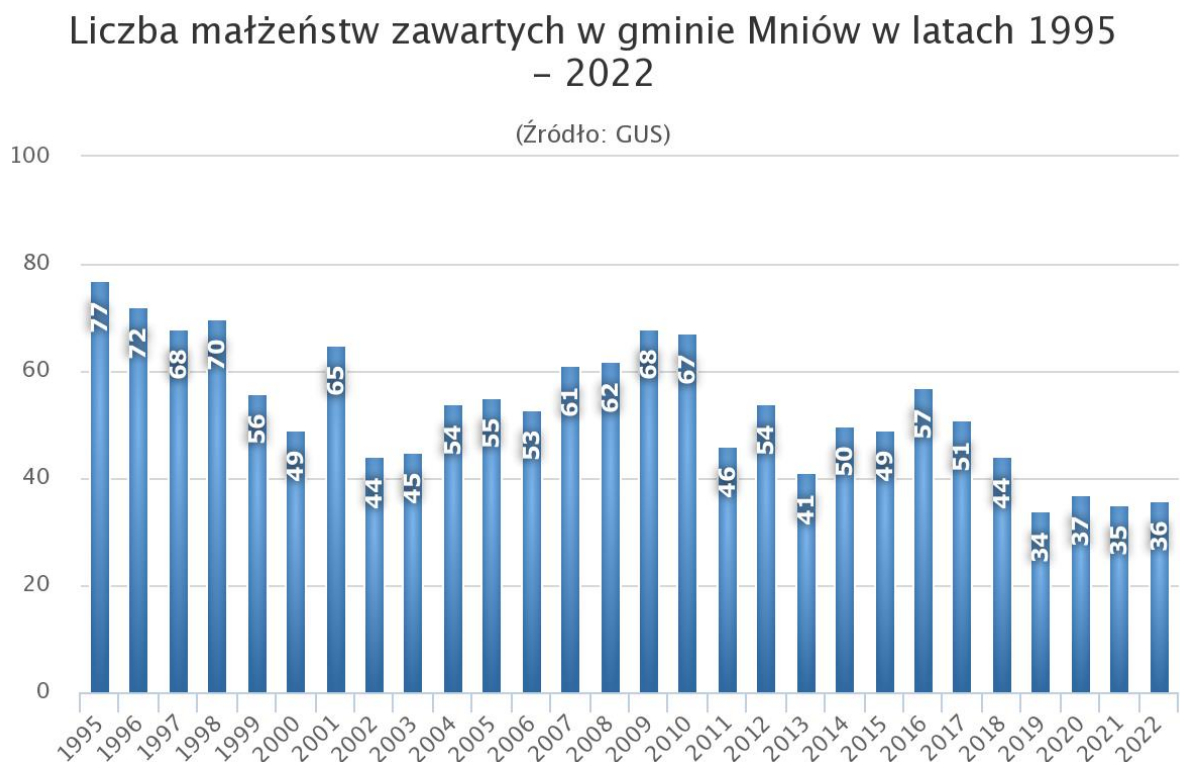
ANALIZA DANYCH ZASTANYCH NA PODSTAWIE ŹRÓDEŁ WTÓRNYCH

Analiza obszaru jakim jest polityka prorodzinna oraz wspieranie rodziny została rozpoczęta od przedstawienia **wskaźników dotyczących małżeństw oraz rozwodów** mieszkańców Gminy Mniów, w porównaniu do wartości w całym województwie świętokrzyskim.

W 2022 roku mieszkańcy gminy Mniów podjęli decyzję o zawarciu 36 małżeństw. Przelicznik ten odpowiada 3,9 małżeństwom na 1000 mieszkańców, co jest wartością nieco wyższą w porównaniu z ogólną statystyką dla województwa świętokrzyskiego, ale jednocześnie nieco niższą niż średnia krajowa. W tym samym roku w Gminie Mniów odnotowano 1,1 rozwodów na 1000 mieszkańców.

Zawieranie małżeństw w Gminie Mniów na poziomie zbliżonym do średniej krajowej i wojewódzkiej wskazuje na pewną stabilność społeczno-kulturową w regionie. Wysoki wskaźnik małżeństw w porównaniu z województwem może sugerować, że młodzi ludzie w Gminie Mniów są bardziej skłonni do zawierania związków małżeńskich niż w innych częściach województwa.

Wykres 3. Liczba małżeństw w Gminie Mniów

Wskaźnik rozwodów na poziomie 1,1 na 1000 mieszkańców jest wskaźnikiem, który warto monitorować. Choć nie jest to alarmująco wysoka liczba, rozwody mogą mieć wpływ na strukturę rodziny, dobrobyt dzieci i ogólną spójność społeczności.

Tabela 1. Liczba rozwodów w Gminie Mniów

	2020	2020	2021
małżeństwa na 1000 ludności	4,0	3,8	3,9
rozwody na 1000 ludności	0,9	1,3	1,1

Gmina Mniów wykazuje pewne pozytywne tendencje w zakresie zawierania małżeństw, ale jednocześnie istnieje potrzeba zwrócenia uwagi na wskaźnik rozwodów i jego potencjalne konsekwencje dla społeczności.

Gmina Mniów posiada infrastrukturę społeczną skierowaną do dzieci i młodzieży. W Gminie Mniów istnieje jedna instytucja opieki nad małymi dziećmi, jaką jest Klub Dziecięcy w Mniowie. Klub ten oferuje 20 miejsc, co wskazuje na ograniczoną liczbę miejsc dostępnych dla rodzin z małymi dziećmi. Na terenie gminy działa także 7 przedszkoli. Łączna liczba miejsc w tych placówkach wynosi 195, co wskazuje na szeroką dostępność miejsc dla dzieci w wieku przedszkolnym. W zależności od liczby rodzin z małymi dziećmi w gminie, może to sugerować, że istnieje potrzeba rozbudowy infrastruktury opieki nad dziećmi w Mniowie.

Brak innych żłobków czy oddziałów żłobkowych w gminie może wskazywać na konieczność zwiększenia inwestycji w tego typu placówki, zwłaszcza jeśli liczba rodzin z małymi dziećmi w gminie rośnie. Dostępność miejsc w żłobkach i klubach dziecięcych jest kluczowa dla wsparcia rodziców w powrocie do pracy po narodzinach dziecka oraz dla zapewnienia odpowiedniej opieki i edukacji dla najmłodszych mieszkańców gminy. Istnieje potrzeba monitorowania zapotrzebowania na tego typu usługi i ewentualnego dostosowywania oferty do potrzeb społeczności.

Wszystkie jednostki pomocowe działające na terenie gminy w określony sposób zajmują się wspieraniem rodziny w różnych obszarach jej funkcjonowania, a ich integralne, holistyczne oddziaływanie pozwalają uzyskać zamierzone efekty i wprowadzić istotne zmiany w zakresie

funkcjonowania instytucji rodziny. Główną jednostką organizacyjną jest **Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Mniowie**, który zajmuje się szeroko rozumianym wspieraniem rodziny, służy pomocą rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej, prowadzi działania zmierzające do zaspokojenia niezbędnych ich potrzeb i umożliwia życie w warunkach odpowiadających godności człowieka.

Każda osoba oraz rodzina nie będąca w stanie samodzielnie rozwiązać swoich problemów ma prawo zwrócić się z prośbą o pomoc do Ośrodka. Prawo do wsparcia udzielanego przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Mniowie mają osoby i rodziny, które spełniają określone warunki przedstawione w poszczególnych aktach prawnych. Pomoc udzielana przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej może mieć charakter finansowy i niepieniężny. Do świadczeń niepieniężnych realizowanych przez ośrodek należy zaliczyć:

- Pracę socjalną - udzielana jest osobom/ rodzinom na rzecz poprawy ich funkcjonowania w środowisku lokalnym, może być prowadzona w oparciu o kontrakt socjalny. Udzielana jest bez względu na posiadany dochód, również osobom/ rodzinom nie korzystającym ze świadczeń pomocy społecznej.
- Składki na ubezpieczenie zdrowotne.
- Sprawienie pogrzebu odbywa się w sposób ustalony przez gminę, zgodnie z wyznaniem zmarłego, w przypadku gdy rodzina nie jest w stanie zorganizować pogrzebu lub jest brak rodziny.
- Schronienie. GOPS udziela pomocy osobom bezdomnym w postaci zapewnienia schronienia w schronisku lub noclegowni. Możliwa jest forma pomocy w postaci przyznania zasiłku celowego z przeznaczeniem na opłacenie pobytu w ośrodku.
- Posiłek. Zgodnie z ustawą GOPS zapewnia gorący posiłek osobom, które własnym staraniem nie mogą go sobie zapewnić. Od kilku lat ośrodek realizuje program dożywiania dzieci w szkołach.
- Usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania. Udzielane są one osobom, które z powodu wieku, choroby itd. potrzebują pomocy osób trzecich.
- Specjalistyczne usługi opiekuńcze – dostosowane do potrzeb osób z zaburzeniami psychicznymi i świadczone w miejscu ich zamieszkania.

W 2022 roku w Gminie Mniów wsparcie społeczne otrzymało 634 osoby, co stanowi 6,87% wszystkich mieszkańców tej gminy. W porównaniu z rokiem 2021, liczba osób korzystających z pomocy zmniejszyła się o 19. Również liczba rodzin, które otrzymały świadczenie z pomocy społecznej, spadła o 10 w stosunku do roku poprzedniego. Zmniejszenie liczby osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej w Gminie Mniów w 2022 roku w porównaniu z rokiem 2021 może wskazywać na pewne pozytywne zmiany w sytuacji ekonomicznej mieszkańców lub skuteczność programów wsparcia w poprzednich latach. Jednakże wciąż istnieje grupa osób, której sytuacja życiowa jest trudna, co potwierdzają główne przyczyny ubiegania się o pomoc.

W 2016 roku z pomocy społecznej korzystało 394 rodziny, obejmujące łącznie 1 102 osoby. W kolejnych latach obserwujemy systematyczny spadek liczby korzystających z pomocy. W 2017 roku liczba rodzin korzystających z pomocy zmniejszyła się do 369, a liczba osób w tych rodzinach do 975. W 2018 roku liczby te wynosiły odpowiednio 337 rodzin i 901 osób, a w 2019 roku - 326 rodzin i 813 osób. W 2020 roku z pomocy korzystało już tylko 303 rodziny, liczące łącznie 689 osób. W 2021 roku liczba rodzin korzystających z pomocy spadła do 247, a liczba osób w tych rodzinach do 547. W 2022 roku, mimo że liczba rodzin korzystających z pomocy zmniejszyła się nieznacznie do 238, liczba osób w tych rodzinach wzrosła nieco do 549. Ogólny trend spadkowy może wskazywać na poprawę sytuacji ekonomicznej mieszkańców Gminy Mniów lub na zmiany w kryteriach przyznawania pomocy społecznej w ciągu tych lat.

Głównymi przyczynami trudnej sytuacji życiowej mieszkańców Gminy Mniów, które skłoniły ich do ubiegania się o pomoc społeczną w 2022 roku, były: ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność oraz długotrwała choroba. Najczęstsze przyczyny trudnej sytuacji życiowej mieszkańców wskazują na obszary, które wymagają szczególnej uwagi ze strony władz lokalnych i organizacji pozarządowych. Może to sugerować potrzebę wzmocnienia programów wsparcia dla osób niepełnosprawnych, działań na rzecz zwiększenia zatrudnienia czy wsparcia dla osób w podeszłym wieku.

Tabela 2. Liczba osób korzystających ze świadczeń na podstawie wydanych decyzji

	2020	2021	2022
gmina	426	323	326
województwo	450	385	353

Analizując osoby korzystające z pomocy społecznej w podziale na wiek i płeć można zauważyć, iż w grupie wiekowej 0-17 lat, z pomocy społecznej korzystało 156 osób. Z tej liczby 75 to kobiety, a 81 to mężczyźni. W grupie wiekowej określonej jako "produkcyjny", wsparcie otrzymało 193 osoby, w tym 72 kobiety i 121 mężczyzn. W grupie wiekowej „w wieku poprodukcyjnym”, z pomocy skorzystało 47 osób, w tym 38 kobiet i 9 mężczyzn.

Największa liczba osób korzystających z pomocy społecznej pochodzi z grupy wiekowej określonej jako "produkcyjny", co może wskazywać na trudności ekonomiczne osób w wieku aktywności zawodowej. W grupie wiekowej 0-17 lat liczba korzystających z pomocy jest zbliżona dla obu płci, z nieznaczną przewagą mężczyzn. W grupie wiekowej "produkcyjny" znacząco więcej mężczyzn korzysta z pomocy społecznej w porównaniu z kobietami, co może sugerować, że mężczyźni w wieku produkcyjnym napotykają na większe trudności ekonomiczne lub są bardziej skłonni do korzystania z dostępnych form wsparcia. Natomiast w grupie wiekowej "poprodukcyjny" dominują kobiety, co może być związane z dłuższą średnią długością życia kobiet w porównaniu z mężczyznami oraz potencjalnie trudniejszą sytuacją ekonomiczną starszych kobiet. Ogólnie rzecz biorąc, dane wskazują na potrzebę skoncentrowania wsparcia na grupie wiekowej "produkcyjny", zwłaszcza wśród mężczyzn, oraz na starszych kobietach w wieku poprodukcyjnym.

Świadczenia niepieniężne są znacznie bardziej powszechne w Gminie Mniów w porównaniu do świadczeń pieniężnych. Konkretnie, liczba świadczeń niepieniężnych jest ponad dziesięciokrotnie większa niż liczba świadczeń pieniężnych. Zgodnie z danymi, liczba świadczeń niepieniężnych wynosi 14 452, podczas gdy liczba świadczeń pieniężnych to 1 364. Dominacja świadczeń niepieniężnych może wskazywać na to, że mieszkańcy gminy częściej korzystają z form wsparcia takich jak żywność, odzież, usługi opiekuńcze czy wsparcie w postaci posiłku, niż z bezpośrednich wypłat pieniężnych. Warto zastanowić się nad przyczynami tak dużej dysproporcji między obiema formami wsparcia, aby lepiej dostosować ofertę pomocy społecznej do potrzeb mieszkańców Gminy Mniów.

Poniższa tabela przedstawia rodzaje świadczeń, z których korzystają poszczególne typy rodzin w Gminie Mniów, ze względu na liczbę dzieci w rodzinie. Rodziny bez dzieci skorzystały ogółem z 4207 świadczeń, w tym 1123 były to świadczenia pieniężne, a 3084 świadczenia niepieniężne. Rodziny z jednym dzieckiem skorzystały z 1107 świadczeń, w tym 94 były to

świadczenia pieniężne, a 1013 świadczenia niepieniężne. Rodziny z dwójką dzieci otrzymały 4482 świadczenia, w tym 91 były to świadczenia pieniężne, a 4391 świadczenia niepieniężne. Rodziny z trójką dzieci skorzystały z 3671 świadczeń, w tym 25 były to świadczenia pieniężne, a 3646 świadczenia niepieniężne. Rodziny z czwórką lub większą liczbą dzieci otrzymały 2341 świadczenia, w tym 23 były to świadczenia pieniężne, a 2318 świadczenia niepieniężne.

W każdym typie rodziny dominują świadczenia niepieniężne nad świadczeniami pieniężnymi. Rodziny bez dzieci korzystają najczęściej ze świadczeń pieniężnych w porównaniu do innych typów rodzin. Rodziny z trójką oraz czwórką lub większą liczbą dzieci otrzymują stosunkowo niewielką liczbę świadczeń pieniężnych w porównaniu do świadczeń niepieniężnych. Rodziny z dwójką dzieci korzystają z największej liczby świadczeń w ogóle, zarówno pieniężnych, jak i niepieniężnych. Wskaźnik korzystania z pomocy społecznej rośnie wraz z liczbą dzieci w rodzinie, z wyjątkiem rodzin z jednym dzieckiem, które korzystają z mniejszej ilości świadczeń niż rodziny bez dzieci. Możliwe jest, że rodziny z większą liczbą dzieci mają większe potrzeby, ale mają również trudności z uzyskaniem wsparcia pieniężnego, co może wynikać z kryteriów przyznawania pomocy lub z preferencji samych rodzin.

Tabela 3. Rodzaje świadczeń, z których korzystają typy rodzin ze względu na liczbę dzieci

Typy rodzin	Ogółem	Świadczenia pieniężne	Świadczenia niepieniężne
bez dzieci	4207	1123	3084
jedno dziecko	1107	94	1013
dwoje dzieci	4482	91	4391
troje dzieci	3671	25	3646
czworo i więcej dzieci	2341	23	2318
inne	8	8	

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2022 rok

Najczęstszym powodem, dla którego rodziny korzystały z pomocy, było bezrobocie, dotyczące 95 rodzin, co wskazuje na potrzebę działań mających na celu tworzenie miejsc pracy i wsparcie dla osób bezrobotnych.

Kolejnymi powodami były długotrwała lub ciężka choroba (87 rodzin) oraz niepełnosprawność (86 rodzin), co podkreśla znaczenie wsparcia medycznego i rehabilitacyjnego dla mieszkańców. Ubóstwo było powodem udzielania wsparcia dla 62 rodzin. Potrzeba ochrony

macierzyństwa dotyczyła 46 rodzin, z czego 19 rodzin korzystało z wsparcia z powodu wielodzietności. Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego była powodem udzielania pomocy dla 9 rodzin ogółem, w tym 6 rodzin niepełnych i 1 rodziny wielodzietnej. Alkoholizm dotyczył 7 rodzin, zdarzenie losowe 5 rodzin, a bezdomność 2 rodzin. Po jednej rodzinie korzystało z wsparcia z powodów takich jak klęska żywiołowa lub ekologiczna, przemoc w rodzinie oraz sytuacja kryzysowa.

Gmina Mniów powinna skoncentrować się na tworzeniu miejsc pracy, wsparciu medycznym dla osób chorych i niepełnosprawnych oraz wsparciu dla rodzin z dziećmi, zwłaszcza tych wielodzietnych. Ponadto ważne jest monitorowanie i reagowanie na problemy społeczne, takie jak alkoholizm czy przemoc w rodzinie, nawet jeśli obecnie wydają się one być mniej powszechne.

Poprawa całościowego funkcjonowania rodziny oraz udzielanie jej pomocy w wielu obszarach, takich jak obszar socjalny, psychologiczny, wychowawczy czy ekonomiczny, stanowi istotne zadanie asystenta rodziny. Rola asystenta rodziny została wprowadzona w Polsce na podstawie ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Asystent rodziny to specjalista, który ma za zadanie udzielać wsparcia rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej i mającym trudności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. Ich zadaniem jest niesienie pomocy i udzielanie wsparcia w różnych obszarach, aby umożliwić rodzinom samodzielne radzenie sobie i poprawę ich funkcjonowania.

Asystent rodziny działa na podstawie indywidualnie ustalonego planu działania, który uwzględnia potrzeby i cele konkretnej rodziny. Ich zadania mogą obejmować pomoc w organizacji opieki nad dziećmi, wsparcie w rozwiązywaniu trudności wychowawczych, udzielanie poradnictwa i pomocy psychologicznej, a także wsparcie ekonomiczne, takie jak pomoc w uzyskaniu świadczeń socjalnych czy znalezienie zatrudnienia.

W ramach swojej pracy asystent rodziny podejmuje działania mające na celu zwiększenie kompetencji rodziców w zakresie opieki i wychowania dzieci, rozwijanie umiejętności interpersonalnych, budowanie pozytywnych relacji w rodzinie oraz mobilizowanie rodziny do korzystania z dostępnych zasobów społecznych i instytucjonalnych.

W 2018 roku w gminie pracował jeden asystent rodziny, który pomagał 15 rodzinom. W 2019 roku liczba asystentów rodziny wzrosła do dwóch, ale liczba rodzin korzystających z ich wsparcia pozostała na tym samym poziomie, co w roku poprzednim, wynosząc 15. W 2020 roku, mimo że liczba asystentów rodziny nie zmieniła się i nadal wynosiła dwa, liczba rodzin korzystających z ich usług spadła do 14. W 2021 roku liczba asystentów rodziny zmniejszyła się do jednego, a liczba rodzin korzystających z ich wsparcia spadła do 9. W 2022 roku sytuacja nieznacznie się poprawiła, ponieważ jeden asystent rodziny wspierał 12 rodzin. Spadek liczby rodzin korzystających z usług asystentów rodziny w 2021 roku, przy jednoczesnym zmniejszeniu liczby asystentów, może wskazywać na zmniejszone zapotrzebowanie na tego typu wsparcie lub na ograniczenia w dostępie do tych usług.

Pomoc społeczna w gminie Mniów nie ogranicza się wyłącznie do wsparcia finansowego. Jest to również wsparcie instytucjonalne, które jest realizowane przez specjalistyczne placówki pomocy społecznej. Jednym z takich miejsc jest Punkt Interwencji Kryzysowej w Mniowie, który jest finansowany z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego.

Chociaż w Gminie Mniów istnieje Punkt Interwencji Kryzysowej, nie ma innych instytucji pomocy społecznej finansowanych bezpośrednio z budżetu gminy. To oznacza, że mieszkańcy gminy, którzy potrzebują wsparcia, są zdani głównie na pomoc oferowaną przez ten jeden punkt. Brak innych placówek finansowanych z budżetu gminy może wskazywać na ograniczone możliwości wsparcia dla mieszkańców w różnych formach pomocy społecznej.

Kolejną analizowaną kwestią są dane dotyczące zjawiska **przemocy w rodzinie**. W 2022 roku, zgodnie z danymi, z powodu przemocy w rodzinie z pomocy społecznej skorzystały 2 rodziny. To zaledwie wycinek problemu, który może być znacznie szerszy, biorąc pod uwagę, że wiele przypadków przemocy w rodzinie pozostaje niezgłaszanych lub nieznanymi.

Przemoc w rodzinie jest poważnym problemem społecznym, który dotyka wiele rodzin i jednostek. Może przybierać różne formy, takie jak przemoc fizyczna, psychiczna, seksualna czy ekonomiczna, i ma szkodliwy wpływ na zdrowie i dobrostan osób dotkniętych tym zjawiskiem. Przemoc w rodzinie to zjawisko, które wymaga skutecznej interwencji i pomocy

ze strony społeczności lokalnej. Dlatego istnieje wiele zasobów na terenie Gminy Mniów, które umożliwiają pomoc i przeciwdziałanie temu problemowi.

Działaniami mającymi na celu zmniejszenie skali zjawiska **przemocy w rodzinie** oraz stworzenie jednolitego, profesjonalnego systemu interwencji i wsparcia dla osób zagrożonych bądź uwikłanych w przemoc w rodzinie zajmuje się Zespół ds. Przeciwdziałania Przemocy. Do zadań członków Zespołu należy między innymi: uczestnictwo w grupach roboczych w ramach realizowanych procedur „Niebieskie Karty”, prowadzenie wywiadów środowiskowych w rodzinach objętych procedurą, diagnozowanie problemów występujących w tych rodzinach, monitorowanie funkcjonowania rodzin dzięki kontaktowi z innymi instytucjami oraz kierowanie do programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób stosujących przemoc.

W ciągu roku 2022 **Zespół Interdyscyplinarny** przeprowadził 10 posiedzeń, podczas których omawiano kluczowe kwestie związane z jego działalnością. Dodatkowo, Grupy Robocze, które są integralną częścią struktury Zespołu, przeprowadziły aż 84 posiedzenia. To świadczy o intensywności pracy i zaangażowaniu członków w realizację zadań.

Jednym z kluczowych aspektów działalności Zespołu jest monitorowanie i reagowanie na przypadki przemocy w rodzinie. W 2022 roku założono **27 Niebieskich Kart**, które są narzędziem służącym do dokumentowania przypadków przemocy domowej. Z tych 27 procedur, aż 21 zakończono pozytywnie - przemoc w rodzinie ustała, a podejrzenia o dalsze stosowanie przemocy zostały obalone po wdrożeniu indywidualnego planu pomocy. Zaledwie jedna procedura została zakończona z powodu braku zasadności podejmowania działań.

W ramach projektów prowadzony jest Punkt Interwencji Kryzysowej. W punkcie realizowana jest praca socjalna, prowadzone jest również poradnictwo: psychologiczne, socjoterapeutyczne, psychoterapeutyczne, prawne. Oferuje on wszechstronne wsparcie dla osób w trudnej sytuacji życiowej. W ramach punktu prowadzona jest praca socjalna, a także oferowane jest profesjonalne poradnictwo w zakresie psychologii, socjoterapii, psychoterapii oraz prawa. Dzięki temu mieszkańcy gminy mają dostęp do kompleksowej pomocy i wsparcia w różnych aspektach życia.

W 2022 roku z usług Punktu Interwencji Kryzysowej skorzystało 34 mieszkańców Gminy Mniów. Co ważne, prowadzenie punktu nie generuje dodatkowych kosztów dla Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, gdyż całość finansowania pochodzi z dofinansowania otrzymanego w ramach RPO WŚ.

Na terenie Gminy Mniów funkcjonuje wiele organizacji wspierających działania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie i wsparcia rodziny w kryzysie. Należy do nich:

1. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Do zadań GKRPA należy m.in. inicjowanie lokalnych działań dotyczących problematyki uzależnień, podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osób uzależnionych od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu. Komisja ma możliwość przeprowadzania rozmów z ofiarami, sprawcami oraz świadkami przemocy w rodzinie, a także powiadamiania policji lub zawiadamiania prokuratury o popełnieniu przestępstwa znęcania się. GKRPA jest również uprawniona do zakładania Niebieskich Kart. Przedstawiciel Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych:

- diagnozuje sytuację i potrzeby osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie;
- udziela kompleksowych informacji o możliwościach uzyskania pomocy, w szczególności psychologicznej, prawnej, socjalnej i pedagogicznej, formach pomocy dzieciom doznającym przemocy w rodzinie, możliwościach podjęcia dalszych działań mających na celu poprawy sytuacji osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, organizuje dostęp do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie; może prowadzić rozmowy z osobami, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie, na temat konsekwencji stosowania przemocy w rodzinie oraz informuje te osoby o możliwościach podjęcia leczenia lub terapii i udziale w programach oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

2. Grupy samopomocowe.

Uczestnicy grup samopomocowych (AA i Al-Anon) w oparciu o własne doświadczenia wspólnie starają się radzić sobie z trudnościami dotyczącymi ich samych oraz ich bliskich.

4.1.2. POMOC SPOŁECZNA

Pomoc społeczna to termin używany zarówno w polskim prawie, jak i w naukach społecznych, odnoszący się do działań podejmowanych przez państwo oraz instytucje społeczne mające na celu udzielanie wsparcia osobom i rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej, materialnej, społecznej lub zdrowotnej.

W kontekście polskiego prawa, pomoc społeczna jest uregulowana m.in. w ustawie z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej. Zgodnie z tą ustawą, pomoc społeczna to ogół działań podejmowanych przez organy pomocy społecznej w celu zapobiegania wykluczeniu społecznemu oraz pomagania osobom i rodzinom w trudnej sytuacji życiowej. Prawo do pomocy społecznej jest gwarantowane każdej osobie, która znajduje się w trudnej sytuacji życiowej i nie jest w stanie samodzielnie poradzić sobie z jej skutkami.

Definicje naukowe również odnoszą się do pojęcia pomocy społecznej. W naukach społecznych, takich jak socjologia czy praca socjalna, pomoc społeczna jest rozumiana jako działania podejmowane w celu poprawy jakości życia jednostek i grup społecznych, które napotykać na różne trudności i wyzwania. Pomoc społeczna obejmuje nie tylko wsparcie materialne, ale także psychologiczne, społeczne, zdrowotne oraz edukacyjne, w zależności od potrzeb odbiorców.

Pomoc społeczna jest realizowana przez różne instytucje, w tym Ośrodki Pomocy Społecznej (OPS), które działają na poziomie gmin i są najbliższe mieszkańcom. OPS-y są odpowiedzialne za diagnozowanie i ocenę sytuacji życiowej osób ubiegających się o pomoc społeczną oraz udzielanie im odpowiedniego wsparcia. Oprócz tego, pomoc społeczna może być również realizowana przez organizacje pozarządowe, fundacje, instytucje państwowe oraz inne podmioty zaangażowane w działania na rzecz osób potrzebujących pomocy.

Celem pomocy społecznej jest przede wszystkim zapewnienie godnych warunków życia, ochrona praw jednostek, wsparcie w pokonywaniu trudności oraz promowanie integracji społecznej. Działania podejmowane w ramach pomocy społecznej mają na celu zniwelowanie nierówności społecznych, poprawę jakości życia i umożliwienie jednostkom osiągnięcia pełnego potencjału rozwojowego.

ANALIZA DANYCH ZASTANYCH NA PODSTAWIE ŹRÓDEŁ WTÓRNYCH

Pomoc społeczna jest niezwykle istotnym narzędziem społecznym, które pomaga osobom i rodzinom w trudnej sytuacji oraz wspiera proces równoważenia szans społecznych.

Każda osoba oraz rodzina nie będąca w stanie samodzielnie rozwiązać swoich problemów ma prawo zwrócić się z prośbą o pomoc do Ośrodka. Prawo do wsparcia udzielanego przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Mniowie mają osoby i rodziny, które spełniają określone warunki przedstawione w poszczególnych aktach prawnych. Pomoc udzielana przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej może mieć charakter finansowy i niepieniężny.

Jednym z działań mających na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi jest **praca socjalna**. Planowana jest ona w oparciu o wywiad środowiskowy i dokonaną ocenę. Praca socjalna z osobami chorymi psychicznie, starszymi lub rodzinami z dziećmi polegała nie tylko na wsparciu finansowym, ale także na monitoringu środowiska, pomocy w kontakcie ze służbą zdrowia czy rodziną w celu zapewnienia właściwej opieki, a także wsparciu przy załatwianiu spraw urzędowych.

Wskaźnik pracy socjalnej jest jako stosunek liczby rodzin objętych pracą socjalną do liczby rodzin, którym przyznano świadczenie, pomnożony przez 100%. W 2017 roku wskaźnik wynosił 104,88%, co oznacza, że liczba rodzin objętych pracą socjalną była nieco wyższa niż liczba rodzin, którym przyznano świadczenia. W tym roku przyznano świadczenia 369 rodzinom, podczas gdy praca socjalna objęła 387 rodzin. W kolejnych latach wskaźnik ten systematycznie rósł, osiągając wartość 110,08% w 2022 roku, co może wskazywać na zwiększone zaangażowanie w działania socjalne w stosunku do liczby rodzin, które otrzymały wsparcie. W tym samym roku liczba rodzin, którym przyznano świadczenia, wynosiła 238, podczas gdy praca socjalna objęła 262 rodziny. Gmina Mniów aktywnie angażuje się w działania na rzecz rodzin w trudnej sytuacji życiowej, co potwierdza rosnący wskaźnik pracy socjalnej. Jednakże ważne jest monitorowanie skuteczności tych działań oraz dostosowywanie ich do bieżących potrzeb mieszkańców.

Tabela 4. Liczba rodzin objętych pracą socjalną w latach 2020-2022

Typy rodzin	2020	2021	2022
Wskaźnik pracy socjalnej	107,07%	110,12%	110,08%
Liczba rodzin, którym przyznano świadczenia	283	247	238
Praca socjalna ogółem	303	272	262

W latach 2020-2022 w Gminie Mniów zawarto łącznie 29 kontraktów socjalnych związanych z bezradnością w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, czy funkcjonowaniem w środowisku. Kontrakty socjalne stanowią formę wsparcia udzielanego rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej, które z różnych powodów odczuwają brak możliwości samodzielnego radzenia sobie w zakresie opieki i wychowania dzieci, możliwości odzyskania zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie.

Kontrakt socjalny to umowa zawierana pomiędzy rodziną a odpowiednimi instytucjami, takimi jak Ośrodek Pomocy Społecznej. Jest on oparty na współpracy i ma na celu wspieranie rodziny w radzeniu sobie z trudnościami, w funkcjonowaniu w społeczeństwie, trudnościami opiekuńczymi i wychowawczymi, aby poprawić warunki życia rodzin i dzieci oraz zapewnić im odpowiedni rozwój.

Przy zawieraniu kontraktu socjalnego, ustala się indywidualne cele i działania, które mają być podejmowane w celu poprawy sytuacji rodziny. Mogą to być np. wsparcie w organizacji opieki nad dziećmi, dostęp do specjalistycznych usług, pomoc w znalezieniu zatrudnienia lub podjęciu nauki, czy też doradztwo i szkolenia w zakresie rozwoju umiejętności rodzicielskich.

Dane dotyczące liczby zawartych kontraktów socjalnych w latach 2020-2022 wskazują na istotność programów i działań podejmowanych przez Gminę Mniów w celu wsparcia rodzin, które napotykały trudności. Poprzez indywidualne podejście i dostosowanie działań do potrzeb poszczególnych rodzin, stwarza się szanse na poprawę ich sytuacji życiowej i zwiększenie zdolności samodzielnego radzenia sobie w codziennym życiu.

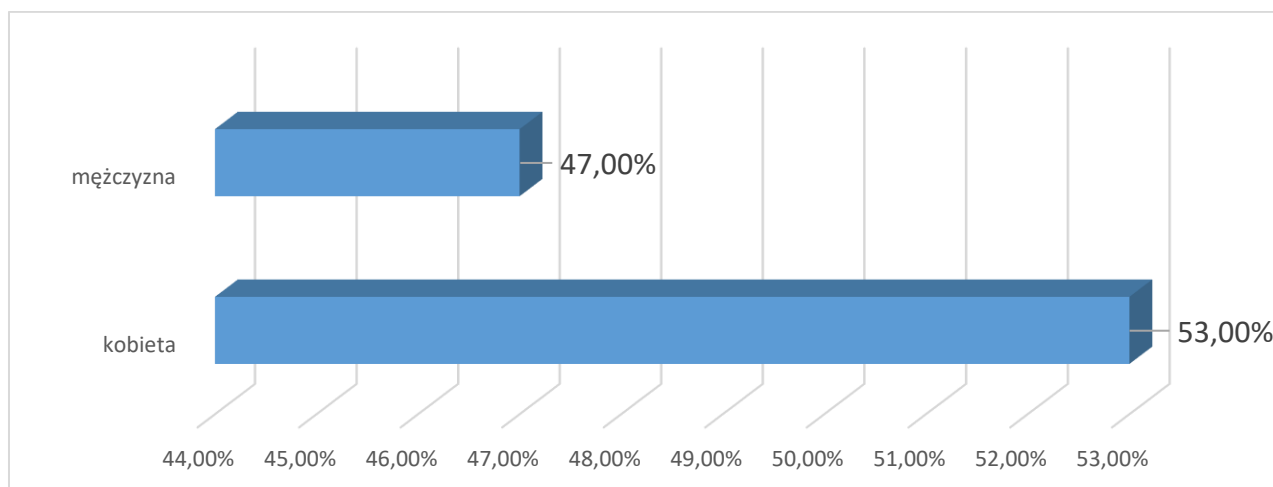
POTRZEBY W ZAKRESIE USŁUG SPOŁECZNYCH NA TERENIE **GMINY MNIÓW W OPINII MIESZKAŃCÓW**

W niniejszej części diagnozy przedstawione zostały wyniki badań ankietowych wśród dorosłych mieszkańców gminy. Pytania zawarte w kwestionariuszu miały na celu wskazanie potrzeb mieszkańców Gminy Mniów w zakresie usług społecznych w sferze wspierania rodziny oraz wszelkich działań na jej rzecz.

Struktura badanej próby

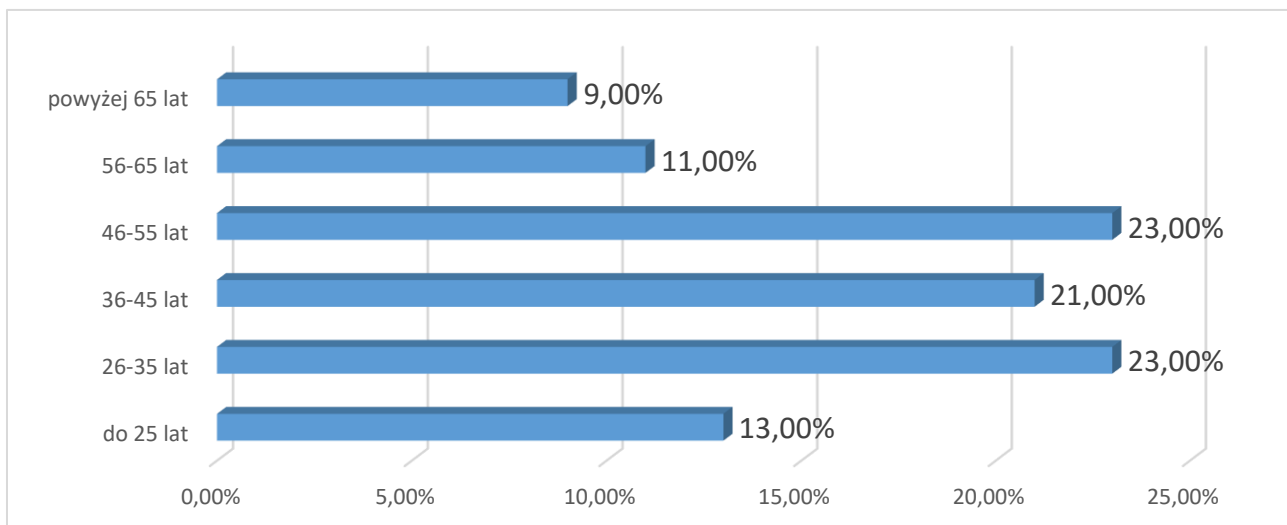
W badaniu diagnozującym potrzeby mieszkańców Gminy Mniów w zakresie usług społecznych wzięło udział 100 mieszkańców mających powyżej 18 lat. Poniżej przedstawiona została struktura badanej próby ze względu na płeć. Możemy zauważyć, że pod względem liczby wypełnionych ankiet w badaniu zdecydowaną przewagę miały kobiety – stanowiły one ponad 53,00% ogółu, natomiast mężczyźni 47,00%.

Wykres 4. Płeć badanych osób.

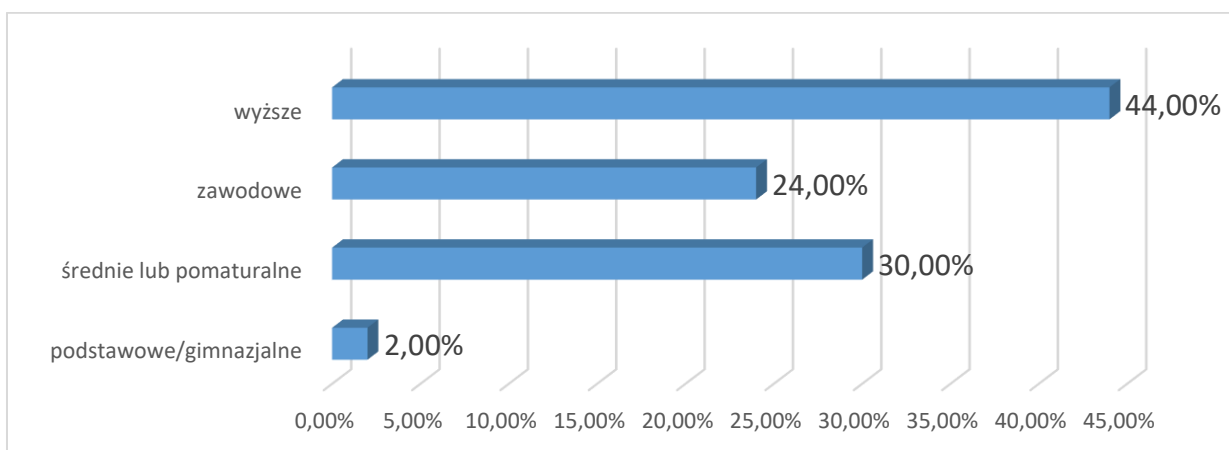
Analiza struktury badanej grupy pokazuje, iż respondenci są mocno zróżnicowani pod względem wieku. Najliczniejszą grupę stanowili ankietowani mający 26-35 lat (23,00%) i 46-55 lat (23,00%). Wśród osób biorących udział w badaniu byli również mieszkańcy mający 36-45 lat (21,00%) oraz do 25 lat (13,00%). Najmniejszy udział w badaniu mieli mieszkańcy w wieku 56-65 roku życia (11,00%) oraz powyżej 65 lat (9,00%).

Wykres 5. Wiek badanych osób.

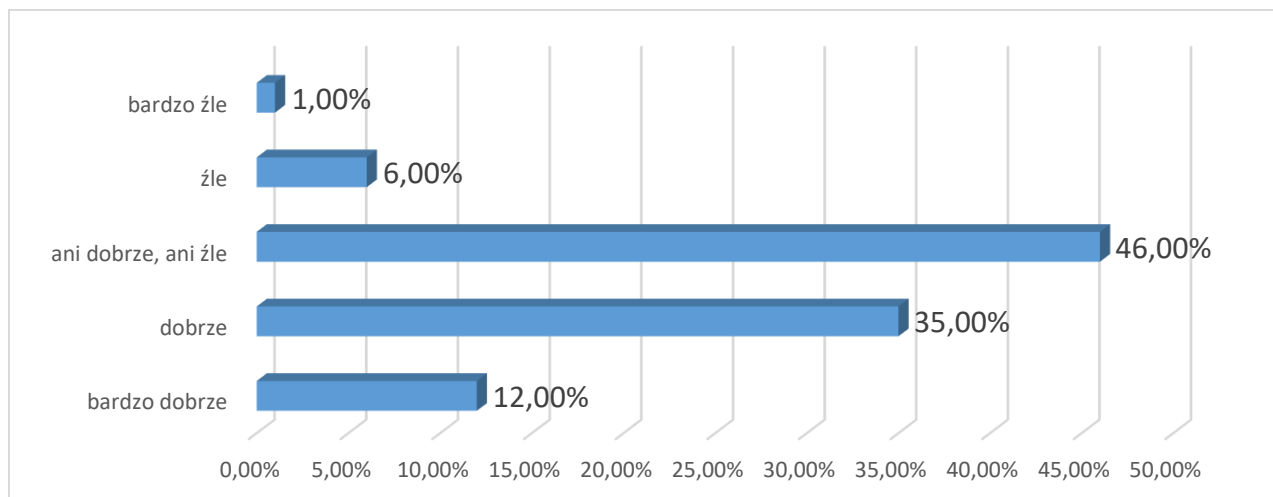
Na poniższym wykresie zaprezentowane zostało wykształcenie respondentów. Największy udział w badaniu mieli dorośli mieszkańcy legitymujący się wykształceniem wyższym (44,00%), natomiast 30,00% respondentów to osoby z wykształceniem średnim lub pomaturalnym, 24,00% badanych posiada wykształcenie zawodowe, a 2,00% mieszkańców zakończyło swoją edukację na poziomie podstawowym lub gimnazjalnym.

Wykres 6. Wykształcenie badanych osób.

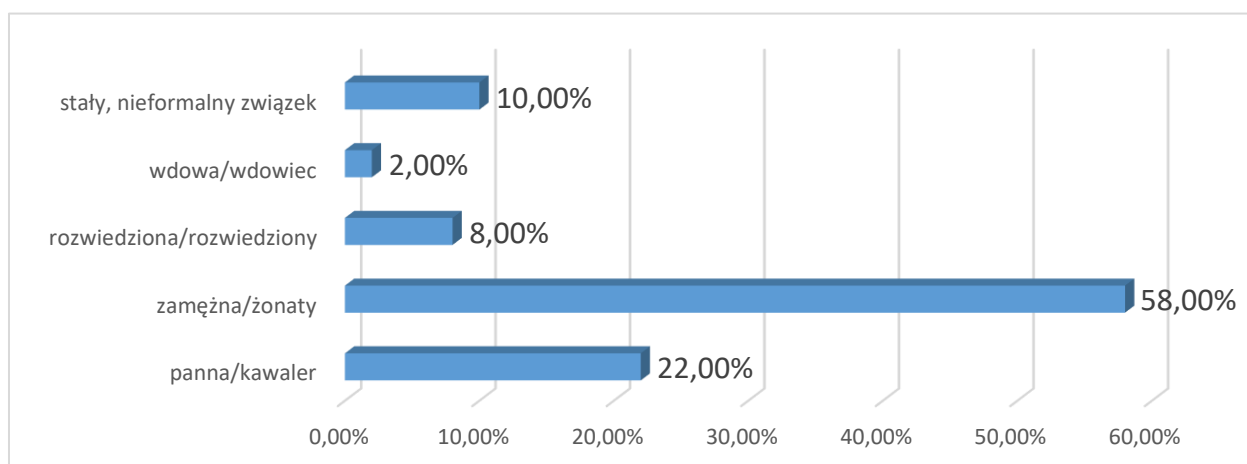
Analiza sytuacji materialnej badanej grupy pokazuje, że ponad połowa respondentów określiła swoją sytuację materialną pozytywnie (35,00% - dobrze, 12,00% - bardzo dobrze). 46,00% mieszkańców biorących udział w badaniu oceniło swoją sytuację materialną jako ani dobrą, ani złą, a 6,00% respondentów określiło ją jako złą, a 1,00% jako bardzo złą.

Wykres 7. Jak ocenia Pan/i swoją sytuację materialną?

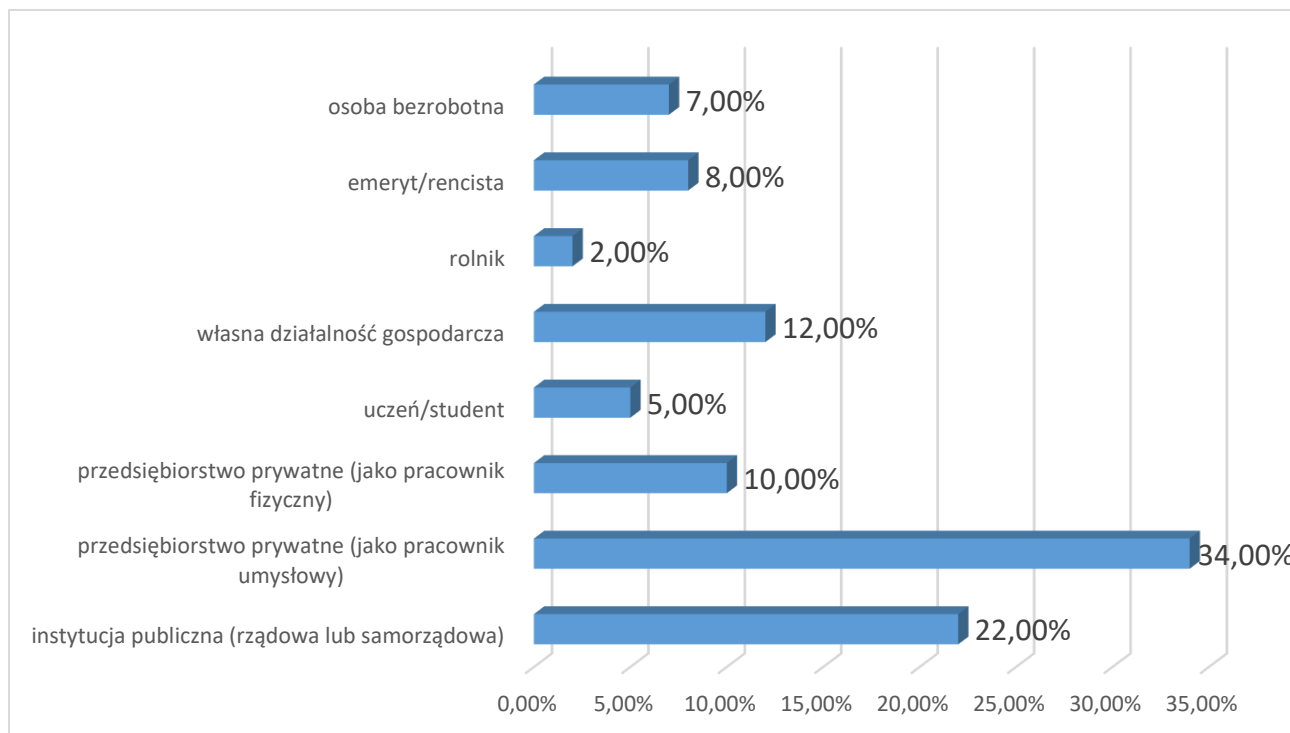
Stan cywilny osób biorących udział w badaniu przedstawia się następująco: większość respondentów jest zamężnych/zonatych (58,00%), blisko co czwarty badany to panna/kawaler (22,00%), 10,00% stanowią osoby w związku kohabitacyjnym. Najmniejszy udział w badaniu mają osoby rozwiedzione, które pozostają (8,00%) oraz wdowy/wdowcy (2,00%).

Wykres 8. Stan cywilny badanych osób.

Największa część respondentów zatrudniona jest w przedsiębiorstwie prywatnym – 34,00%. Blisko co czwarty mieszkaniec (22,00%) biorący udział w badaniu pracuje w instytucji publicznej (rządowej lub samorządowej), a 12,00% osób prowadzi własną działalność gospodarczą. 7,00% mieszkańców biorących udział w badaniu stanowili emeryci/renciści, natomiast osoby bezrobotne kolejny 7,00%. Najmniejszy udział mają uczniowie/studenci – 5,00% oraz rolnicy 2,00%.

Wykres 9. Miejsce zatrudnienia badanych osób.

Potrzeby w zakresie usług społecznych

W dalszej kolejności poproszono o wskazanie potrzeb poszerzenia usług społecznych w obszarze wspierania rodzin na terenie Gminy Mniów. Najczęściej badani wskazywali **profilaktykę uzależnień wśród dzieci i młodzieży** – 64,00%, **organizowanie alternatywnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży** (42,00%). W dalszej kolejności mieszkańcy wskazali na: organizowanie grup wsparcia/ grup samopomocowych dla rodzin mających problemy opiekuńczo-wychowawcze (40,00%), pomoc specjalistyczną (psycholog, pedagog, logopeda itp.) (39,00%), organizowania większej ilości warsztatów/zajęć rozwijających zainteresowania (35,00%), poradnictwo specjalistyczne (np. prawne) (28,00%), organizowanie alternatywnych form spędzania czasu wolnego dla rodzin z dziećmi (26,00%), zapewnienie opieki nad dziećmi do lat 3 (26,00%), profilaktyka uzależnień i przemocy wśród osób starszych (24,00%), rozwijanie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodziców (21,00%), organizowanie grup wsparcia/grup samopomocowych dla osób doznających przemocy w rodzinie (19,00%), organizowanie wydarzeń/imprez sprzyjających integracji rodzin (18,00%), rozpowszechnianie informacji o dostępnych formach pomocy (15,00%),

prorowadzenie kampanii społecznych/edukacji społecznej (14,00%), prowadzenie terapii dla osób stosujących przemoc (11,00%), wsparcie asystenta rodziny (10,00%).

Tabela 5. W jakich obszarach widzi Pan/i potrzebę poszerzenia oferty wspierania rodzin na terenie Gminy Mniów?

pomoc specjalistyczna (np. psycholog, pedagog, logopeda itp.)	39,00%
organizowanie alternatywnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży	42,00%
poradnictwo specjalistyczne (np. prawne)	28,00%
profilaktyka uzależnień i przemocy wśród dzieci i młodzieży	64,00%
organizowanie warsztatów/zajęć rozwijających zainteresowania	35,00%
organizowanie alternatywnych form spędzania czasu wolnego dla rodzin z dziećmi	26,00%
rozpowszechnianie informacji o dostępnych formach pomocy	15,00%
organizowanie wydarzeń/impresz sprzyjających integracji rodzin	18,00%
rozwijanie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodziców	21,00%
profilaktyka uzależnień i przemocy wśród osób dorosłych	24,00%
organizowanie grup wsparcia/grup samopomocowych dla rodzin mających problemy opiekuńczo-wychowawcze	8,00%
zapewnienie opieki nad dziećmi do lat 3	26,00%
organizowanie alternatywnych form spędzania czasu wolnego dla osób dorosłych	9,00%
prorowadzenie terapii dla osób stosujących przemoc	11,00%
wsparcie asystenta rodziny	10,00%
organizowanie grup wsparcia/grup samopomocowych dla osób doświadczających przemocy w rodzinie	19,00%
prorowadzenie kampanii społecznych/edukacji społecznej	14,00%
organizowanie grup wsparcia/grup samopomocowych dla osób uzależnionych oraz dorosłych członków rodziny osoby uzależnionej	40,00%
nie mam zdania	7,00%
inne, jakie?	0,00%

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

W następnym pytaniu mieszkańcy Gminy Mniów mieli określić, czy byliby zainteresowani skorzystaniem z wymienionych usług społecznych skierowanych do rodzin. Mieszkańcy najchętniej wzięliby udział w terapii dla dzieci/młodzieży (43,00%), szkołach rodzenia (38,00%) oraz mediacjach rodzinnych (38,00%). W dalszej kolejności badani wskazali na: szkołę dla małżonków/naręczonych (28,00%), zajęciach Klubu Rodzica, który organizowałby prelekcje ze specjalistami, zajęcia z animatorem dla dzieci, czy zatrudniałby pedagoga podwórkowego (25,00%), terapii dla par/małżeństw (16,00%). 12,00% badanych nie ma zdania

w tym zakresie, a 10,00% osób wskazało, iż nie byłoby zainteresowanymi skorzystaniem z powyższych usług.

Tabela 6. Czy byłby/aby Pan/i zainteresowany/a skorzystaniem, z któryś z wymienionych poniżej usług społecznych skierowanych do rodzin?

Klub Rodzica (prelekcje ze specjalistami, animator dla dzieci, pedagog podwórkowy)	25,00%
terapia dla dzieci/młodzieży	43,00%
mediacje rodzinne	38,00%
nie byłbym/abym zainteresowany/a skorzystaniem z powyższych usług	10,00%
terapia dla par/małżeństw	16,00%
szkoła rodzenia	38,00%
nie mam zdania	12,00%
szkoła dla małżonków/narzeczonych	28,00%
inne, jakie?	0,00%

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

POTRZEBY W ZAKRESIE USŁUG SPOŁECZNYCH NA TERENIE GMINY MNIÓW W OPINII PRZEDSTAWICIELI INSTYTUCJI, OŚWIATY I PRZEDSIĘBIORCÓW

W dalszej części diagnozy analizie i interpretacji poddane zostały wyniki badania przeprowadzonego wśród przedstawicieli instytucji, oświaty i przedsiębiorców na terenie Gminy Mniów metodą zogniskowanego wywiadu grupowego (FGI). Pracownicy instytucji, jak również członkowie organizacji pozarządowych jako osoby mające bezpośredni kontakt z rodzinami, potrafią określić jakie występują wśród nich problemy oraz jakie mają potrzeby. Wyniki te przedstawione będą w celu pogłębienia wyników badań statystycznych, dotarcia do istoty problemów występujących wśród dorosłych mieszkańców, jak i dzieci oraz poznania ich szerszego kontekstu. W poniższym rozdziale przedstawiono problemy społeczne wśród rodzin mieszkających w Gminie Mniów oraz działania, które poprawiłyby ich sytuację.

W rozdziale poruszono również kwestie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, uzależnień oraz bezdomności.

W pierwszej kolejności badani zostali poproszeni o określenie największych problemów społecznych na terenie Gminy Mniów. Wśród odpowiedzi udzielanych przez respondentów pojawiły się zdania mówiące o **problemie uzależnień, głównie alkoholizmie**, zarówno wśród osób młodych, jak i dorosłych. Jak zauważa jeden z respondentów:

Uzależnienia stanowią istotne wyzwanie dla naszej społeczności w Mniowie. Dostrzegam, że wielu mieszkańców zmagają się z różnorodnymi postaciami uzależnień, czy to od alkoholu, narkotyków, czy nadmiernej konsumpcji technologii.

Co istotne, zwracano uwagę, że uzależnienia nie dotyczą tylko jednostek o niskim statusie społecznym czy finansowym. Problem ten obejmuje różne grupy wiekowe i społeczne. Dotyka zarówno młodzież, jak i dorosłych, zarówno mężczyzn, jak i kobiety. Zwracano uwagę, iż zagrożone są nim także osoby niepełnosprawne, osoby samotnie wychowujące dzieci, a także osoby chore psychicznie. Jest to problem kompleksowy, który wymaga zintegrowanego podejścia i współpracy wielu instytucji i organizacji. Inny badany zwrócił uwagę na konieczność zwiększenia świadomości społecznej na temat uzależnień i ich konsekwencji:

Jako społeczność nie możemy lekceważyć kwestii uzależnień. Kluczowe jest podniesienie świadomości społecznej dotyczącej tego problemu i jego skutków. Powinniśmy stworzyć miejsca, gdzie ludzie borykający się z uzależnieniami mogą szukać wsparcia, nie obawiając się stygmatu czy wykluczenia. Równie istotne jest inwestowanie w programy profilaktyczne, edukacyjne i terapeutyczne, które nie tylko zapobiegają uzależnieniom, ale także pomogą tym, którzy już z nimi walczą.

Innym problemem, na który zwrócili uwagę badani jest **problem przemocy**. Jest to kwestia, która dotyka wiele aspektów życia społeczności lokalnej i ma negatywny wpływ na jej rozwój oraz jakość życia mieszkańców. Przemoc w rodzinie to nie tylko fizyczne cierpienie, ale także psychiczna trauma, która pozostawia trwałe ślady w życiu ofiar.

Jest to problem o rozległych konsekwencjach społecznych. Przemoc domowa prowadzi do rozpadu rodzin, niszczy zdrowie psychiczne i fizyczne ofiar, a także wpływa negatywnie na edukację i rozwój dzieci. Wielu mieszkańców Gminy Mniów, będących ofiarami przemocy, żyje w ciągłym stresie i lęku, co ma negatywny wpływ na jakość ich życia.

Badani zwracali uwagę na fakt, iż wsparcie społeczne i edukacja na temat przemocy w rodzinach są kluczowe w zapobieganiu temu problemowi. Kształtowanie świadomości społecznej oraz promowanie zdrowych relacji są niezbędne, aby przeciwdziałać rozprzestrzenianiu się przemocy. Wspólnota gminy Mniów ma szansę zjednoczyć się w walce z przemocą, tworząc środowisko, które nie toleruje agresji ani nadużyć.

Wśród istotnych problemów dotyczących Gminę Mniów, uczestnicy badania wskazali również na **problem samotności osób starszych oraz braku relacji rodzinnych**. Wyrażali głębokie zaniepokojenie, że wiele starszych mieszkańców gminy cierpi z powodu braku towarzystwa, wsparcia i aktywności społecznej.

Jednym z aspektów tego problemu jest brak bliskich więzi rodzinnych lub społecznych dla osób starszych. Wielu badanych wskazywało, że starsi mieszkańcy często zmagają się z utratą partnerów życiowych, a także ograniczonym kontaktem z rodziną, szczególnie gdy dzieci i wnuki opuszczają domy w poszukiwaniu pracy lub edukacji. To prowadzi do uczucia izolacji, samotności i braku poczucia przynależności społecznej.

Innym czynnikiem pogłębiającym samotność osób starszych jest brak dostępu do odpowiednich miejsc spotkań i aktywności społecznych. Badani wskazywali na ograniczoną liczbę klubów seniora, domów dziennego pobytu czy innych miejsc, gdzie mogliby spędzać czas, nawiązywać kontakty społeczne, uczestniczyć w zajęciach rekreacyjnych czy kulturalnych. Istnieje potrzeba rozwinięcia infrastruktury i programów aktywizujących dla osób starszych, które umożliwią im uczestnictwo w życiu społecznym i integrację z innymi mieszkańcami.

Ponadto, badani podkreślali potrzebę wsparcia emocjonalnego i psychologicznego dla osób starszych, które cierpią z powodu samotności. Wskazywano na konieczność zorganizowania dostępnej i profesjonalnej pomocy psychologicznej oraz terapeutycznej, która pomoże osobom starszym radzić sobie z uczuciami osamotnienia, depresji i lęku. Istotne jest również zwiększenie świadomości społecznej na temat problemu samotności osób starszych i eliminowanie stereotypów dotyczących starzenia się, aby stworzyć bardziej przyjazne i akceptujące środowisko dla seniorów. Jak zauważa jeden z respondentów:

Aby skutecznie przeciwdziałać samotności wśród seniorów, niezbędne są odpowiednie środki finansowe i infrastruktura. Wsparcie w postaci dotacji, grantów oraz pomoc ze strony instytucji rządowych i samorządowych stanowi klucz do zapewnienia niezbędnych zasobów i efektywnego działania w tej dziedzinie.

Niektórzy ankietowani zwracali również uwagę na **problem chorób cywilizacyjnych**. Choroby cywilizacyjne to grupa schorzeń, które często wynikają z naszego współczesnego stylu życia. Obejmuje to takie choroby jak otyłość, cukrzyca typu 2, choroby serca, nadciśnienie tętnicze, choroby układu oddechowego związane z paleniem tytoniu oraz wiele form nowotworów. Te schorzenia są często spowodowane czynnikami takimi jak niezdrowa dieta, brak aktywności fizycznej, palenie papierosów, nadmierny stres i nadużywanie alkoholu.

Choroby cywilizacyjne mają poważne konsekwencje zarówno dla jednostek, jak i dla społeczeństwa jako całości. Dla jednostek oznaczają one obniżenie jakości życia, konieczność leczenia i często skracają oczekiwaną długość życia. Dla społeczeństwa oznaczają zwiększone koszty opieki zdrowotnej oraz utratę produktywności z powodu chorób i zgonów przedwcześnie.

Zwracano uwagę na promowanie zdrowego stylu życia i edukację zdrowotną. To obejmuje zachęcanie do aktywności fizycznej, zdrowej diety bogatej w warzywa i owoce, ograniczenie palenia tytoniu i nadużywania alkoholu, oraz radzenie sobie ze stresem w sposób konstruktywny. Zdaniem ankietowanych, programy zdrowotne, dostęp do opieki medycznej oraz wsparcie społeczne odgrywają kluczową rolę w zapobieganiu i leczeniu chorób cywilizacyjnych.

Zagrożeniem, które według ankietowanych, wymaga pilnej uwagi, jest **problem bezrobocia**. To istotna kwestia, która dotyka zarówno jednostek, jak i całą społeczność lokalną. Bezrobocie ma liczne negatywne konsekwencje, które wpływają na jakość życia i dobrobyt mieszkańców.

W kontekście lokalnym, wzrost bezrobocia może prowadzić do wzrostu ubóstwa i wykluczenia społecznego. Ludzie, którzy tracą pracę, mogą napotykać na trudności w utrzymaniu swoich rodzin, opłacaniu rachunków czy dostępie do opieki zdrowotnej. Ponadto, bezrobocie wpływa na spadek aktywności społecznej i rozwoju lokalnej gospodarki.

Dla jednostek, utrata pracy to także ogromny stres i presja. Może to prowadzić do problemów zdrowotnych, zarówno psychicznych, jak i fizycznych. Bezrobocie może także wpłynąć na poczucie własnej wartości i samoocenę jednostek.

Aby skutecznie radzić sobie z problemem bezrobocia, niezbędne jest podejście wieloaspektowe. Lokalne władze, instytucje i społeczność mogą współpracować w celu tworzenia nowych miejsc pracy, oferowania programów szkoleniowych i wsparcia dla bezrobotnych oraz promowania przedsiębiorczości. Dodatkowo, tworzenie sieci wsparcia społecznego i psychologicznego może pomóc osobom dotkniętym bezrobociem w radzeniu sobie z trudnościami emocjonalnymi.

4.2. PROMOCJA I OCHRONA ZDROWIA

Promocja i ochrona zdrowia to istotne pojęcia zarówno w polskim prawie, jak i w naukach związanych z ochroną zdrowia. Obejmują one szereg działań mających na celu zapewnienie i podnoszenie zdrowia jednostek oraz całych społeczności.

W polskim prawie, promocja i ochrona zdrowia znajduje swoje uregulowanie w różnych aktach prawnych, w tym w Konstytucji RP, Ustawie o ochronie zdrowia oraz w aktach wykonawczych, takich jak rozporządzenia i akty normatywne. Podstawowym celem tych regulacji jest zapewnienie wszystkim obywatelom możliwości utrzymania dobrego stanu zdrowia oraz dostępu do opieki medycznej.

Pojęcie promocji zdrowia odnosi się do działań podejmowanych w celu wpływania na czynniki determinujące zdrowie jednostki i społeczności. Promocja zdrowia obejmuje edukację zdrowotną, propagowanie zdrowego stylu życia, profilaktykę chorób oraz tworzenie warunków społeczno-ekonomicznych sprzyjających zdrowiu. Celem promocji zdrowia jest zwiększanie świadomości zdrowotnej, motywowanie do podejmowania zdrowych wyborów oraz tworzenie zdrowych środowisk fizycznych, społecznych i psychospołecznych.

Ochrona zdrowia z kolei koncentruje się na zapewnieniu kompleksowej opieki medycznej jednostkom, diagnozowaniu, leczeniu, rehabilitacji oraz zapobieganiu chorobom i urazom. System ochrony zdrowia w Polsce obejmuje szereg instytucji i podmiotów, takich jak publiczne i prywatne placówki medyczne, ubezpieczyciele zdrowotni, personel medyczny oraz instytucje rządowe odpowiedzialne za politykę zdrowotną.

W naukach związanych z ochroną zdrowia, promocja zdrowia jest rozumiana jako proces, który umożliwia jednostkom i społecznościom zwiększanie kontroli nad własnym zdrowiem i poprawę jego determinujących czynników. Ochrona zdrowia natomiast obejmuje kompleksowe podejście do zdrowia, obejmujące zapobieganie chorobom, ich wczesne wykrywanie, skuteczne leczenie oraz opiekę nad osobami chorymi. Zarówno polskie prawo, jak i definicje naukowe podkreślają znaczenie promocji i ochrony zdrowia w społeczeństwie. Działania podejmowane w tym obszarze mają na celu poprawę zdrowia jednostek oraz jakość życia społeczności, wspierając zarówno profilaktykę, jak i kompleksową opiekę medyczną.

ANALIZA DANYCH ZASTANYCH NA PODSTAWIE ŹRÓDEŁ WTÓRNYCH

Zadaniem gminy, mającym na celu zaspokojenie potrzeb zdrowotnych lokalnej społeczności, jest zapewnienie dostępu do podstawowej opieki zdrowotnej, w tym usług z zakresu położnictwa, ginekologii oraz stomatologii, zgodnie z minimalnym planem zabezpieczenia ambulatoryjnej opieki zdrowotnej.

Na terenie gminy podstawową opiekę zdrowotną oferuje Gminny Ośrodek Zdrowia w Mniowie, który posiada również filię w Grzymałkowie. Dodatkowo, system ochrony zdrowia w gminie uzupełniają: Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej – Przychodnia Rodzinna „Raszówka” w Mniowie, prywatne gabinety stomatologiczne, Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „DENTOS-MEDIC” w Mniowie oraz Świętokrzyskie Centrum Ratownictwa Medycznego i Transportu Sanitarnego w Kielcach z oddziałem w Mniowie.

Na koniec 2022 roku w Gminie Mniów funkcjonowały 3 apteki, co oznacza, że na jedną aptekę przypadało ok 3120 mieszkańców przy 4040 dla powiatu kieleckiego.

Problem długotrwałej choroby dotyczy osób, które z powodu posiadanego schorzenia pozostają przez długi czas pod opieką lekarską, a choroba, na którą cierpią, często nie jest możliwa do całkowitego wyleczenia, a jedynie minimalizowane są jej objawy. Ciężka choroba jest definiowana jako taka, która zagraża życiu człowieka. Długotrwała lub ciężka choroba była na przestrzeni ostatnich trzech lat jednym z głównych powodów przyznawania pomocy społecznej mieszkańcom Gminy Mniów. W 2022 roku z tego powodu wsparcie otrzymało 87 rodzin. Z tego tytułu przyznano 3593 świadczeń niepieniężnych i 605 świadczeń pieniężnych.

Do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej realizowanych przez gminę należy organizacja i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Usługi te przeznaczone są dla dzieci i młodzieży i osób dorosłych, wykazujących zaburzenia wymienione w art. 3 ustawy o ochronie zdrowia psychicznego: chorych psychicznie (wykazujących zaburzenia psychotyczne), upośledzonych umysłowo, osób wykazujących inne poważne zakłócenia czynności psychicznych, które zgodnie ze stanem wiedzy medycznej zaliczane są do zaburzeń psychicznych, a osoba ta wymaga formy pomocy i opieki niezbędnej do życia w środowisku rodzinnym lub społecznym.

Według danych GOPS w Mniowie, z usług specjalistycznych dla osób z zaburzeniami psychicznymi w 2022 roku skorzystało sześć osób.

Tabela 7. Liczba osób korzystających z usług specjalistycznych opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi

rok	Liczba osób
2017	4
2018	6
2019	5
2020	5
2021	5
2022	6

W Gminie Mniów zlecono 2 organizacjom pozarządowym w trybie działalności pożytku publicznego prowadzenie dwóch świetlic środowiskowo-socjoterapeutycznych oraz prowadzenie środowiskowego domu samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

Według danych GOPS w Mniowie, z poradnictwa specjalistycznego w gminie w roku 2017 oraz w latach 2019, 2020 i 2022 nie skorzystała żadna rodzina. Natomiast w 2018 roku z poradnictwa specjalistycznego skorzystało 20 rodzin, a w 2021 roku liczba ta wzrosła do 26 rodzin. Wzrost liczby korzystających rodzin w 2021 roku w porównaniu do 2018 roku może świadczyć o zwiększonym zapotrzebowaniu na tego typu usługi lub lepszej promocji dostępnych form wsparcia wśród mieszkańców gminy.

W ciągu analizowanego okresu sześciu lat, tylko w dwóch latach rodziny korzystały z poradnictwa specjalistycznego. Można zauważyć pewną nieregularność w korzystaniu z tej formy wsparcia, co może wskazywać na zmienne zapotrzebowanie lub dostępność usług w danym roku.

Istotnym zasobem w zakresie **ochrony zdrowia psychicznego** na terenie Gminy Mniów jest Poradnia Zdrowia Psychicznego. Poradnia udziela świadczeń medycznych ambulatoryjnych w zakresie kompleksowej diagnostyki psychiatrycznej oraz psychologicznej i leczenia zaburzeń psychicznych osób dorosłych, w tym zaburzeń psychotycznych typu schizofrenii,

chorób afektywnych, otępienia, zaburzeń lękowych, zaburzeń snu. Prowadzona terapia obejmuje nowoczesne leczenie biologiczne i psychologiczne zgodnie z ustalonym rozpoznaniem, wsparcie w sytuacjach kryzysowych, a także pomoc pracownika socjalnego w zakresie świadczeń socjalnych, rentowo- emerytalnych i bytowych.

Z danych GOPS w Mniowie wynika, że w latach 2015-2020 liczba rodzin objętych pomocą materialną GOPS sukcesywnie się zmniejsza.

Dotyczy to wszystkich rodzin, w tym korzystających z pomocy materialnej GOPS z powodu uzależnienia lub nadużywania alkoholu, przez co najmniej jednego z członków rodziny. Liczba rodzin z problemem alkoholowym w stosunku do liczby rodzin korzystających z pomocy GOPS w roku 2020 stanowi 1,5%. W 2022 roku z powodu alkoholizmu pomoc społeczną otrzymało 7 rodzin.

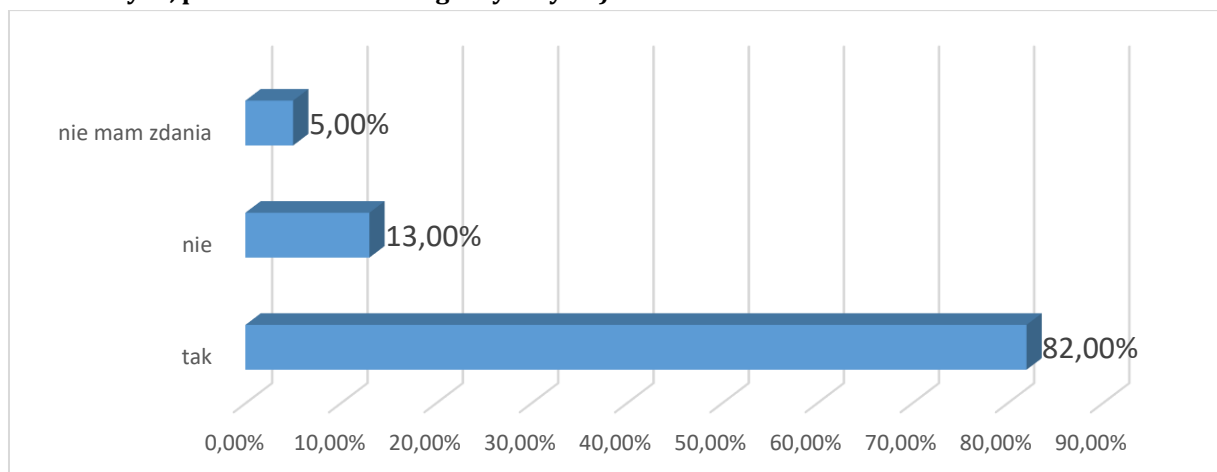
Podczas przeprowadzania diagnozy na terenie Gminy Mniów, ankietowanych poproszono o wskazanie, jak często respondenci piją alkohol. 4,00% badanych przyznało, że spożywa alkohol codziennie lub pije kilka razy w tygodniu (12,00%). Kilka razy w miesiącu alkohol spożywa 27,00% osób, a 34,00% kilka razy w roku. Należy zwrócić uwagę, iż 23,00% osób przyznało, że nie pije w ogóle alkoholu. Ukazuje to, iż problem alkoholowy w gminie istnieje lecz w umiarkowanym stopniu.

POTRZEBY W ZAKRESIE USŁUG SPOŁECZNYCH NA TERENIE GMINY MNIÓW W OPINII JEGO MIESZKAŃCÓW

W niniejszej części diagnozy przedstawione zostały potrzeby dorosłych mieszkańców Gminy Mniów w zakresie usług społecznych w sferze promocji i ochrony zdrowia.

W pierwszym pytaniu zapytano badanych, czy na terenie Gminy Mniów jest potrzeba poszerzenia działań związanych z promocją zdrowia (edukacja zdrowotna, profilaktyka, kształtowanie odpowiednich postaw zdrowotnych, promowanie zdrowego stylu życia). **Zdecydowana większość odpowiedziała twierdząco** na to pytanie, bo aż 82,00%. Najmniejsza część osób jest zdania, że powyższe działania nie są potrzebne (13,00%), natomiast brak wiedzy w tym zakresie wykazało 5,00% respondentów.

Wykres 10. Czy na terenie Gminy Mniów jest potrzeba poszerzenia działań związanych z promocją zdrowia (edukacja zdrowotna, profilaktyka, kształtowanie odpowiednich postaw zdrowotnych, promowanie zdrowego stylu życia)?

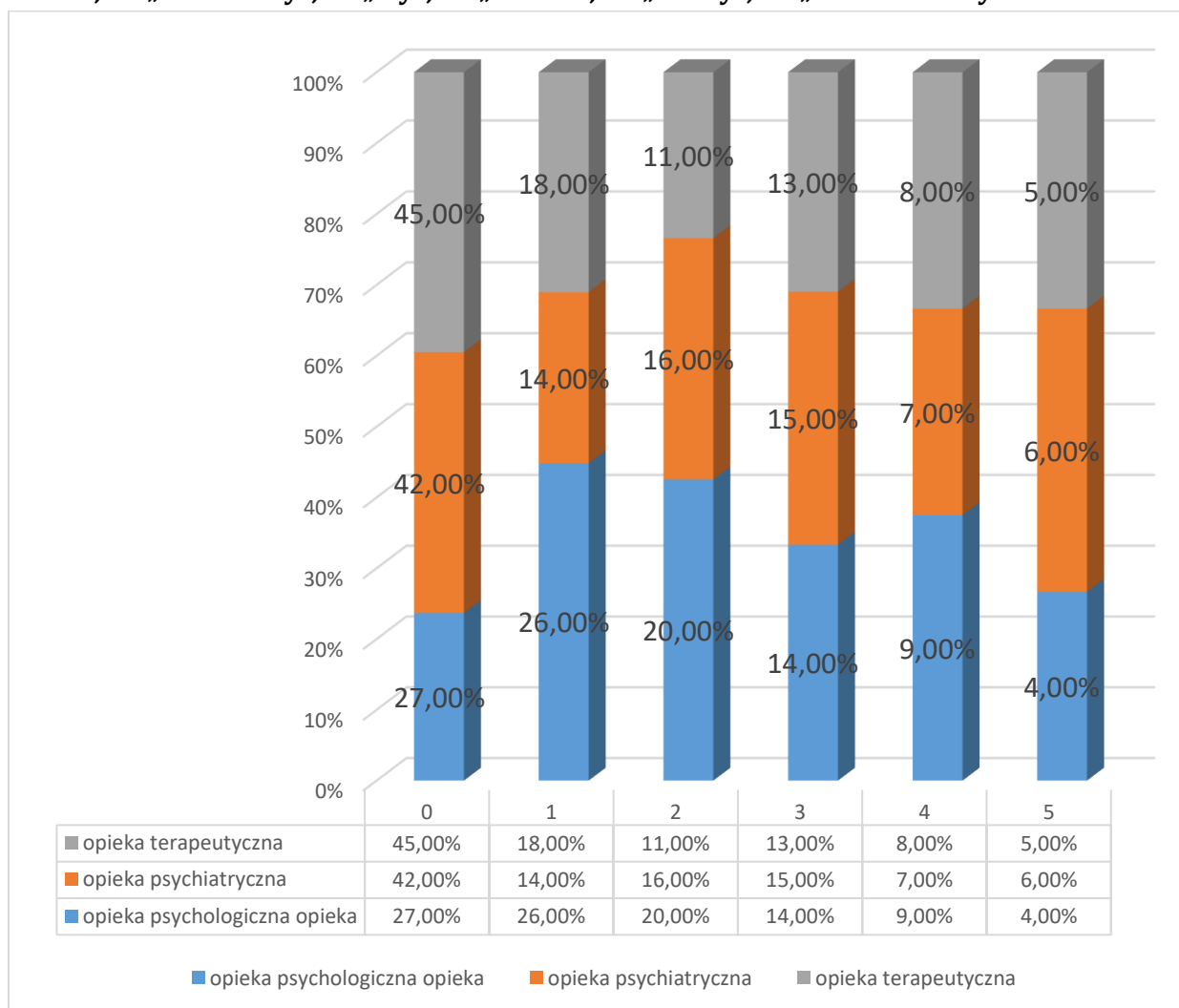

W kolejnym pytaniu mieszkańcy Gminy Mniów mieli ocenić obecny poziom dostępności do opieki psychologicznej, psychiatrycznej i terapeutycznej. Opinia respondentów dotycząca poziomu dostępności do wyżej wymienionych form opieki przedstawia się następująco:

- Opiekę psychologiczną bardzo dobrze ocenia 4,00% badanych, dobrze – 9,00%, a o jej średnim poziomie ma przekonanie 14,00% mieszkańców. Natomiast 20,00% osób oceniło ten aspekt źle, a 26,00% osób wskazało ocenę „bardzo źle”. Natomiast brak wiedzy w tym zakresie wykazało 27,00% badanych osób.

- Na bardzo dobry poziom dostępności do opieki psychiatrycznej wskazało 6,00% respondentów, 7,00% osób wybrało odpowiedź „dobry”, o jej średnim poziomie ma przekonanie 15,00% osób, a o jej złym poziomie 16,00% osób. Warto zwrócić uwagę na fakt, iż 14,00% osób ocenia opiekę psychiatryczną bardzo źle. 42,00% ankietowanych miał trudności w udzieleniu odpowiedzi na to pytanie.
- 5,00% mieszkańców uważa, że poziom dostępności do opieki terapeutycznej jest ona na bardzo dobrym poziomie, kolejne 8,00% osób wskazało odpowiedź „dobry”, a 13,00% badanych uznało, że jej poziom jest średni. Natomiast 11,00% osób ocenia ten aspekt źle, a 18,00% - bardzo źle. 45,00% badanych nie potrafiło udzielić odpowiedzi na to pytanie.

Wykres 11. Proszę ocenić obecny poziom dostępności do opieki psychologicznej/psychiatrycznej czy terapeutycznej na terenie Gminy Mniów. W każdym wierszu należy zaznaczyć maksymalnie jedną odpowiedź. Proszę posłużyć się sześciopunktową skalą, na której 0 oznacza „nie wiem”, 1 - „bardzo zły”, 2 - „zły”, 3 - „średni”, 4 - „dobry”, 5 - „bardzo dobry”.

POTRZEBY W ZAKRESIE USŁUG SPOŁECZNYCH NA TERENIE GMINY MNIÓW W OPINII PRZEDSTAWICIELI INSTYTUCJI, OŚWIATY I PRZEDSIĘBIORCÓW

W niniejszym rozdziale przedstawione zostały potrzeby poszerzenia działań w zakresie promocji i ochrony zdrowia z perspektywy pracowników instytucjonalnych, przedstawicieli oświaty i przedsiębiorców.

Wśród zidentyfikowanych potrzeb mieszkańców Gminy Mniów, **zdrowie psychiczne** oraz **brak odpowiedniej liczby specjalistów zajmujących się tą dziedziną zdrowia** były wskazywane jako istotne problemy. Respondenci podkreślali, że istnieje znaczne zapotrzebowanie na usługi związane z opieką psychiatryczną i psychologiczną, ale dostęp do tych usług jest ograniczony.

Mieszkańcy wyrażali obawy dotyczące zdrowia psychicznego w kontekście rosnącego obciążenia stresem, depresją, lękiem oraz innymi zaburzeniami psychicznymi. Wskazywano na konieczność poszerzenia dostępności specjalistycznych poradni psychiatrycznych i psychologicznych, aby móc zapewnić odpowiednie wsparcie i leczenie dla osób dotkniętych problemami zdrowia psychicznego.

Badani podkreślili istotny problem **zdrowia psychicznego dotyczący dzieci i młodzieży**. Zauważono, że coraz więcej młodych ludzi boryka się z różnymi trudnościami emocjonalnymi i psychologicznymi, które mogą mieć negatywny wpływ na ich rozwój i jakość życia. Problem

"Dbając o zdrowie psychiczne młodego pokolenia, stawiamy je na pierwszym miejscu. Zauważalnie rośnie liczba uczniów zmagających się z problemami emocjonalnymi, napięciami czy stanami depresyjnymi. Edukacja to nie tylko przekaz wiedzy, ale także miejsce wsparcia i empatii. Rola nauczycieli w życiu uczniów jest nieoceniona, dlatego powinni być oni odpowiednio przygotowani do rozpoznawania objawów kryzysu psychicznego i wiedzieć, jak skutecznie interweniować. Kluczowe jest także włączenie do systemu edukacji większej liczby specjalistów, którzy będą w stanie zapewnić profesjonalne wsparcie psychologiczne i terapeutyczne. To nie tylko działanie prewencyjne, ale przede wszystkim inwestycja w dobrostan i przyszłość naszej młodzieży."

zdrowia psychicznego najmłodszych mieszkańców był wskazywany również w kontekście wysokiej skali przemocy w rodzinie, która dotyczy również dzieci i młodzieży.

Uczestnicy badania podkreślali, że szkoła odgrywa kluczową rolę w pomocy i profilaktyce w zakresie zdrowia psychicznego.

Respondenci wskazywali, że szkoły powinny być świadome i wrażliwe na potrzeby emocjonalne i psychologiczne uczniów. Ważne jest, aby nauczyciele i kadra szkolna byli odpowiednio przeszkoleni w rozpoznawaniu i wspieraniu uczniów z problemami zdrowia psychicznego. Istotne jest również zapewnienie dostępu do specjalistycznej pomocy psychologicznej i psychoterapeutycznej w ramach szkoły lub we współpracy z placówkami zdrowia.

Badani zwracali uwagę na potrzebę wprowadzenia skutecznych programów profilaktycznych, które miałyby na celu wczesne wykrywanie i zapobieganie problemom zdrowia psychicznego u dzieci i młodzieży. Takie programy powinny obejmować edukację dotyczącą zdrowia psychicznego, umiejętności radzenia sobie ze stresem, budowania zdrowych relacji oraz wsparcia emocjonalnego. Ponadto, badani podkreślali potrzebę współpracy między szkołami, rodzicami i specjalistami z dziedziny zdrowia psychicznego w celu stworzenia holistycznego i kompleksowego systemu wsparcia dla dzieci i młodzieży.

4.3. WSPIERANIE OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI I STARSZYCH

Wsparcie osób z niepełnosprawnościami i osób starszych jest istotnym aspektem społecznej odpowiedzialności i opieki, zarówno w kontekście polskiego prawa, zadań gminy, jak i definicji naukowych. Przepisy prawne oraz różne programy i inicjatywy mają na celu zapewnienie wsparcia, integracji społecznej i poprawy jakości życia tych grup społecznych.

W polskim prawie istnieje wiele aktów prawnych dotyczących osób z niepełnosprawnościami i osób starszych, które określają ich prawa oraz obowiązki instytucji państwowych i samorządowych w zakresie zapewnienia wsparcia i ochrony. Przykładami takich ustaw są: Ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, Ustawa o pomocy społecznej, Ustawa o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta.

Gminy mają istotną rolę w realizacji zadań związanych z wsparciem osób z niepełnosprawnościami i osób starszych. Zgodnie z polskim prawem, gminy mają obowiązek organizowania i finansowania działań w zakresie opieki nad tymi grupami społecznymi. Przykłady zadań gminy to zapewnienie dostępu do usług opiekuńczych, rehabilitacyjnych i zdrowotnych, tworzenie specjalistycznych placówek, promocja integracji społecznej oraz udzielanie pomocy materialnej i finansowej.

W naukowych definicjach, wsparcie osób z niepełnosprawnościami odnosi się do działań ukierunkowanych na eliminację barier i dyskryminacji, zapewnienie równych szans oraz pełnego uczestnictwa w życiu społecznym, zawodowym i kulturalnym. W przypadku osób starszych, wsparcie skupia się na zapewnieniu opieki, ochronie zdrowia, aktywności społecznej i zapobieganiu wykluczeniu społecznemu.

Wspieranie osób z niepełnosprawnościami i osób starszych to proces kompleksowy, obejmujący szeroki zakres działań. Wymaga współpracy różnych podmiotów, w tym instytucji państwowych, samorządowych, organizacji społecznych oraz społeczności lokalnej. Celem jest stworzenie sprzyjającego i inkludującego środowiska, w którym osoby z niepełnosprawnościami i osoby starsze mogą pełnić aktywną rolę społeczną i cieszyć się godnym życiem.

ANALIZA DANYCH ZASTANYCH NA PODSTAWIE ŹRÓDEŁ WTÓRNYCH

Pierwszą analizowaną kwestią dotyczącą osób niepełnosprawnych jest pomoc w formie zasiłków. Należy także zwrócić uwagę na zmieniającą się charakterystykę obecnych odbiorców wsparcia i pomocy. Wśród najważniejszych powodów objęcia poszczególnych osób pomocą ośrodka można wymienić: bezrobocie, długotrwałą lub ciężką chorobę, niepełnosprawność, ubóstwo, oraz potrzebę ochrony macierzyństwa.

W 2022 roku przyznano z tytułu niepełnosprawności pomoc 87 rodzinom. Ogółem przyznano 3182 świadczeń, w tym 2379 niepieniężnych oraz 803 świadczenia pieniężne.

Według definicji Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej, oraz w oparciu o art. 16 ustawy o świadczeniach rodzinnych zasiłek pielęgnacyjny jest świadczeniem, które przyznaje się w celu częściowego pokrycia wydatków wynikających z konieczności zapewnienia opieki i pomocy innej osoby w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji. Przysługuje on:

- niepełnosprawnemu dziecku;
- osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia, jeżeli legitymuje się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności;
- osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia legitymującej się orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, jeżeli niepełnosprawność powstała w wieku do ukończenia 21 roku życia;
- osobie, która ukończyła 75 lat i nie jest uprawniona do dodatku pielęgnacyjnego.

W 2022 roku przyznano 1248 zasiłków pielęgnacyjnych osobom niepełnosprawnym w wieku powyżej 16 lat o znacznym stopniu niepełnosprawności, 781 zasiłków pielęgnacyjnych dla osób niepełnosprawnych w wieku powyżej 16 lat o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności oraz 12 zasiłków pielęgnacyjnych dla osób, które ukończyły 75 lat.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Mniowie realizuje programy dotyczące wsparcia dla osób niepełnosprawnych oraz ich rodzin, a także dla osób starszych.

1. Klub Senior +

Są miejscami spotkań i integracji dla osób starszych. Kluby Seniora organizują różnorodne aktywności, warsztaty, wykłady, wycieczki i imprezy kulturalne, które pozwalają seniorom spędzać aktywnie czas i nawiązywać kontakty społeczne. Klub Seniora ma zintegrować i wspierać aktywność osób starszych, ale przede wszystkim zapewnić Seniorom dobre towarzystwo w pobliżu miejsca zamieszkania. Ma na celu zaktywizować i przeciwdziałać wykluczeniu społecznemu osób starszych, wykształcić umiejętność aktywnego spędzania wolnego czasu oraz pogłębić wiedzę na temat zdrowego trybu życia. W Gminie Mniów tą formą wsparcia objęto 20 osób.

2. Program „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej”

W ramach programu są wprowadzane usługi asystenta jako formy ogólnodostępnego wsparcia dzieci do 16. roku życia z orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniem konieczności stałej lub długotrwałej opieki oraz dla osób pełnoletnich posiadających orzeczenie o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności. Jego celem jest poprawa jakości ich życia i umożliwienie im jak największej niezależności. W Gminie Mniów w ramach tego programu objętych opieką zostało 38 osób.

3. Program „Opieka wytchnieniowa”

Adresowany jest do członków rodzin lub opiekunów sprawujących bezpośrednią opiekę nad dziećmi z orzeczeniem o niepełnosprawności lub osobami pełnoletnimi posiadającymi orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności, którzy wymagają opieki wytchnieniowej. W Gminie Mniów wsparciem zostało objętych 16 opiekunów.

Gmina Mniów udziela również wsparcia finansowego osobom starszym, które znajdują się w trudnej sytuacji materialnej. Są to świadczenia pomocowe, zasiłki celowe czy dofinansowanie do opieki zdrowotnej.

Ponadto Gmina Mniów organizuje różnorodne programy rekreacyjne i aktywizujące. Te inicjatywy mają na celu zachęcenie osób starszych do aktywnego trybu życia, dbania o zdrowie i utrzymania kondycji fizycznej.

POTRZEBY W ZAKRESIE USŁUG SPOŁECZNYCH NA TERENIE GMINY **MNIÓW W OPINII JEGO MIESZKAŃCÓW**

W niniejszym podrozdziale przedstawione zostały potrzeby poszerzenia oferty wspierania osób z niepełnosprawnością oraz osób starszych z Gminy Mniów.

Na podstawie zgromadzonych danych oraz wypowiedzi badanych mieszkańców Gminy Mniów, można wyciągnąć wniosek, że istnieje potrzeba poszerzenia oferty wsparcia dla osób z niepełnosprawnością oraz osób starszych. Respondenci wskazali na kilka kluczowych obszarów, na których powinno się skoncentrować działania mające na celu zaspokojenie tych potrzeb.

W pierwszej kolejności badani zwrócili uwagę na konieczność zapewnienia rehabilitacji, co wskazało aż 69,00% ankietowanych. Jest to istotne dla poprawy zdrowia i funkcjonowania osób z niepełnosprawnością oraz osób starszych. Kolejnym ważnym aspektem było zapewnienie całodobowej opieki, co było istotne dla 56,00% respondentów. Wysoka liczba osób wskazała również na potrzebę specjalistycznej pomocy, takiej jak wsparcie psychologiczne czy psychiatryczne, co podkreśliło 47,00% badanych.

Ponadto, ankietowani zwracali uwagę na inne obszary wsparcia. Wśród nich znalazły się pomoc w czynnościach domowych oraz zapewnienie towarzystwa, co było istotne dla 43,00% respondentów. Dodatkowo, badani wskazali na potrzebę prowadzenia placówek wsparcia dziennego (40,00%), organizowania dowozu/transportu dla osób z niepełnosprawnością (38,00%), oraz prowadzenia usług opiekuńczych (35,00%).

Inne sugestie dotyczyły doraźnego wsparcia usługowego, takiego jak dostarczanie żywności, drobne naprawy, zakupy (31,00%), rozpowszechnianie informacji o dostępnych formach pomocy (25,00%), organizowanie różnorodnych form spędzania czasu wolnego (22,00%) oraz organizowanie wydarzeń i imprez integracyjnych (19,00%). Respondenci podkreślali również potrzebę organizowania kursów, warsztatów i zajęć podnoszących wiedzę oraz rozwijających zainteresowania (17,00%), szkoleń dla opiekunów faktycznych (15,00%), wspierania działalności organizacji pozarządowych oferujących wsparcie dla osób z niepełnosprawnością

i osób starszych (13,00%), oraz organizowania grup wsparcia i grup samopomocowych (11,00%).

Wnioskiem jest więc konieczność dalszego rozwoju i dostosowania systemu wsparcia dla osób z niepełnosprawnością oraz osób starszych w Gminie Mniów. Istnieje potrzeba zwiększenia dostępności usług rehabilitacyjnych, specjalistycznej pomocy oraz całodobowej opieki. Ponadto, należy podjąć działania w zakresie organizacji placówek wsparcia dziennego, usług opiekuńczych, transportu, a także promocji integracji społecznej i aktywności społecznej dla tych grup społecznych.

Tabela 8. W jakich obszarach widzi Pan/i potrzebę poszerzenia oferty wspierania osób z niepełnosprawnością i osób starszych?

zapewnienie rehabilitacji	69,00%
zapewnianie całodobowej opieki	56,00%
pomoc w czynnościach domowych, zapewnianie towarzystwa (wolontariat/usługi sąsiedzkie)	43,00%
prowadzenie usług opiekuńczych	35,00%
doraźne wsparcie usługowe (poza zapewnionymi ustawowo), np. drobne naprawy, zakupy	31,00%
specjalistyczna pomoc (psycholog, psychiatra, itp.)	47,00%
organizowanie dowozu/transportu dla osób z niepełnosprawnością	38,00%
prowadzenie placówek wsparcia dziennego	40,00%
organizowanie różnorodnych form spędzania czasu wolnego	22,00%
organizowanie kursów, warsztatów, zajęć podnoszących wiedzę, rozwijających zainteresowania	17,00%
rozpowszechnianie informacji o dostępnych formach pomocy	25,00%
organizowanie wydarzeń/impres integracyjnych	19,00%
organizowanie szkoleń dla opiekunów faktycznych	15,00%
organizowanie kampanii społecznych podnoszących świadomość w zakresie potrzeb i problemów osób starszych i osób z niepełnosprawnością	19,00%
wspieranie działalności/inicjowanie powstawania nowych organizacji pozarządowych oferujących wsparcie dla osób z niepełnosprawnością i osób starszych	13,00%
organizowanie grup wsparcia/grup samopomocowych	11,00%
nie mam zdania	0,00%
inne, jakie?	0,00%
żadne z powyższych	0,00%

Analizując wyniki badania dotyczące potrzeb osób z niepełnosprawnością oraz osób starszych w Gminie Mniów, można wyciągnąć następujące wnioski. Najwyższy odsetek respondentów wskazał na konieczność zapewnienia możliwości wypożyczenia sprzętu rehabilitacyjnego, co

jest istotne dla 74,00% badanych. Jest to ważne dla zapewnienia mobilności i poprawy jakości życia tych osób.

Kolejnym istotnym aspektem jest zapewnienie transportu dla osób starszych, na co zwróciło uwagę 68,00% respondentów. Dostęp do transportu jest niezbędny dla umożliwienia im samodzielnych podróży, uczestnictwa w życiu społecznym i realizacji codziennych czynności.

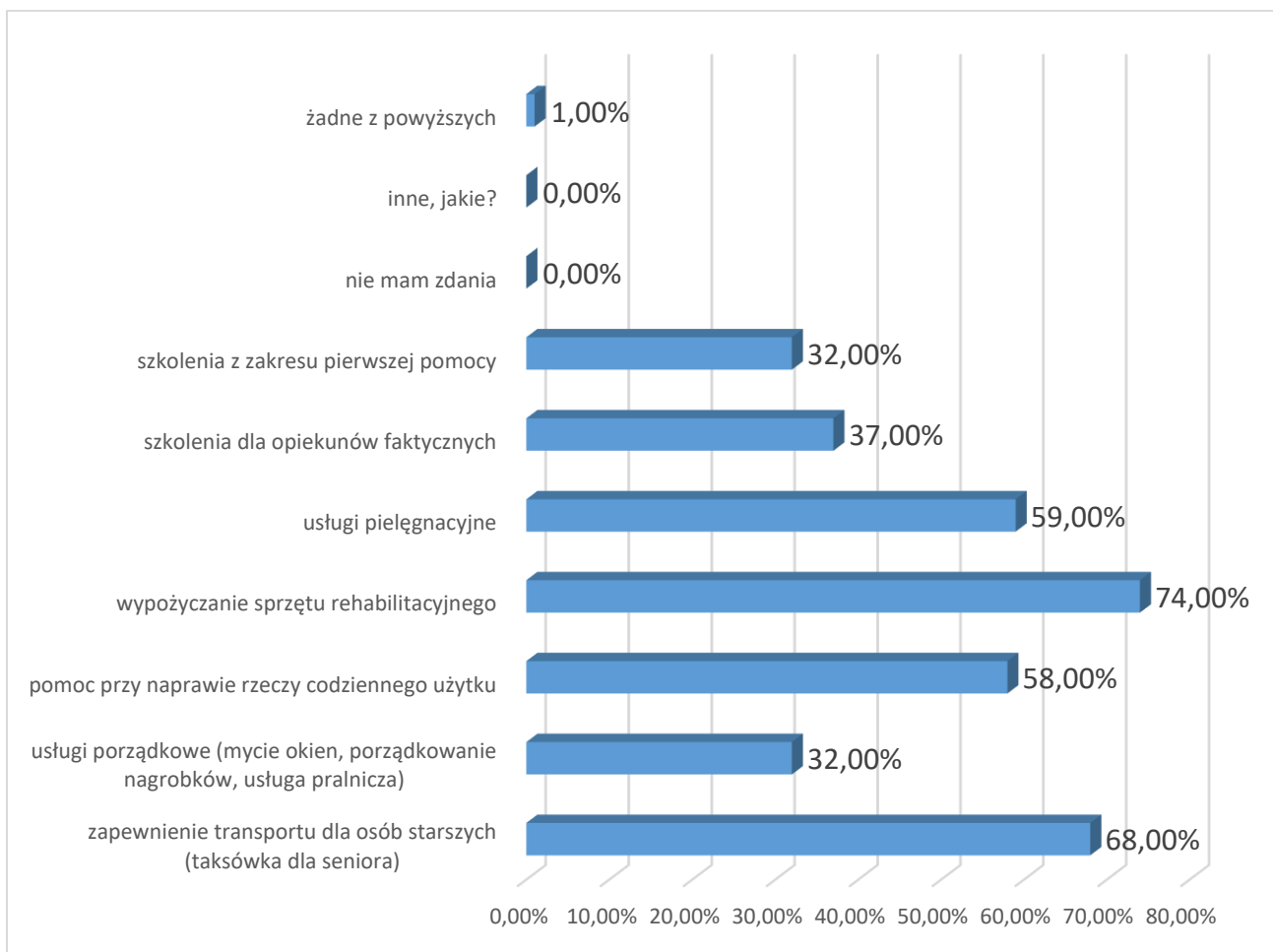
Ważne jest również zapewnienie usług pielęgnacyjnych, o czym wspomniało 59,00% ankietowanych. Osoby starsze oraz osoby z niepełnosprawnością często wymagają specjalistycznej opieki pielęgnacyjnej, która pomaga im w codziennych czynnościach i utrzymaniu zdrowia.

Respondenci zwrócili także uwagę na potrzebę organizacji pomocy przy naprawie rzeczy codziennego użytku, co zostało podkreślone przez 58,00% badanych. W przypadku osób starszych i osób z niepełnosprawnością, drobne naprawy czy konserwacja sprzętu mogą stanowić wyzwanie, dlatego istotne jest zapewnienie wsparcia w tym zakresie.

Dodatkowo, badani wskazali na potrzebę szkoleń dla opiekunów faktycznych (37,00%) oraz szkoleń z zakresu pierwszej pomocy (32,00%). Wiedza i umiejętności opiekunów mają kluczowe znaczenie dla zapewnienia odpowiedniej opieki i bezpieczeństwa dla osób z niepełnosprawnością oraz osób starszych.

Gmina Mniów powinna podjąć działania mające na celu zaspokojenie tych potrzeb. Konieczne jest zwiększenie dostępności wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego, rozwoju usług transportowych, rozbudowy usług pielęgnacyjnych oraz organizacji pomocy przy naprawach rzeczy codziennego użytku. Ponadto, istotne jest zapewnienie odpowiednich szkoleń dla opiekunów i edukację z zakresu pierwszej pomocy. Dążenie do realizacji tych potrzeb przyczyni się do poprawy jakości życia osób z niepełnosprawnością oraz osób starszych w społeczności lokalnej.

Wykres 13. Które z poniższych usług społecznych dla osób starszych i osób z niepełnosprawnością uważa Pan/i za potrzebne do prowadzenia/realizowania na terenie Gminy Mniów?

POTRZEBY W ZAKRESIE USŁUG SPOŁECZNYCH NA TERENIE
GMINY MNIÓW W OPINII PRZEDSTAWICIELI INSTYTUCJI, OŚWIATY
I PRZEDSIĘBIORCÓW

W niniejszej części zostaną omówione kwestie związane ze wspieraniem osób niepełnosprawnych oraz starszych w Gminie Mniów.

Największym zagrożeniem w Gminie Mniów, zauważanym przez przedstawicieli, jest **brak dostępności usług rehabilitacyjnych dla osób niepełnosprawnych**. To istotny problem, który dotyka tę część społeczności, która potrzebuje szczególnego wsparcia i opieki.

Brak dostępności do usług rehabilitacyjnych może negatywnie wpływać na jakość życia osób niepełnosprawnych oraz ich rodzin. Osoby te często potrzebują specjalistycznej pomocy w zakresie rehabilitacji fizycznej, terapii zajęciowej, czy wsparcia psychologicznego. Bez tych usług mogą mieć trudności w utrzymaniu jak najlepszej sprawności fizycznej i psychicznej, a także w pełnym uczestniczeniu w życiu społecznym.

Ponadto, brak dostępności usług rehabilitacyjnych może prowadzić do izolacji i wykluczenia społecznego osób niepełnosprawnych. Mogą one napotykać na trudności w znalezieniu pracy, edukacji czy dostępie do kultury. To z kolei wpływa na ich samopoczucie i poczucie wartości.

Aby rozwiązać ten problem, istotne jest podejmowanie działań na poziomie lokalnym. Gmina Mniów może współpracować z organizacjami pozarządowymi oraz instytucjami rządowymi, aby zapewnić dostępność usług rehabilitacyjnych dla osób niepełnosprawnych. To może obejmować tworzenie specjalistycznych placówek, organizowanie programów rehabilitacyjnych oraz promowanie świadomości na temat potrzeb osób niepełnosprawnych w społeczności lokalnej.

W dalszej kolejności ankietowani zwracali uwagę na **bariery architektoniczne dla osób niepełnosprawnych**. To zagrożenie wpływa na jakość życia i codzienne funkcjonowanie wielu mieszkańców, ograniczając ich dostęp do ważnych miejsc i usług.

Osoby niepełnosprawne, w zależności od swojego rodzaju niepełnosprawności, mogą mieć trudności z poruszaniem się po przestrzeni publicznej, korzystaniem z budynków czy

komunikacją miejską. Przykłady barier architektonicznych obejmują brak ramp dla wózków inwalidzkich przy wejściach do budynków, brak windy w budynkach wielopiętrowych, chodniki o złej jakości lub niewłaściwie zaprojektowane miejsca parkingowe dla osób niepełnosprawnych. Te i inne bariery sprawiają, że życie osób niepełnosprawnych staje się bardziej skomplikowane i mniej samodzielne.

Osoby z niepełnosprawnościami często nie mogą korzystać z miejsc publicznych, takich jak placówki zdrowia, sklepy czy instytucje kulturalne, co ogranicza ich dostęp do niezbędnych usług i integracji społecznej. Ponadto, brak dostępu do miejsc pracy i edukacji dla osób niepełnosprawnych może prowadzić do izolacji społecznej i ekonomicznego wykluczenia.

Rozwiązanie problemu barier architektonicznych dla osób niepełnosprawnych wymaga działań na wielu płaszczyznach. Jest to proces, który obejmuje przede wszystkim dostosowanie istniejących budynków i infrastruktury do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, w tym instalację ramp, wind i odpowiednich oznaczeń. Konieczne jest również wprowadzenie bardziej restrykcyjnych przepisów dotyczących nowych budów, aby zapewnić, że nowe budynki i przestrzenie publiczne są przyjazne dla osób z niepełnosprawnościami.

Istotnym aspektem jest także edukacja i świadomość społeczna. Lokalne władze oraz społeczność powinny podejmować działania informacyjne i edukacyjne, aby zwiększyć świadomość dotyczącą potrzeb osób niepełnosprawnych oraz znaczenia usuwania barier architektonicznych. To może przyczynić się do większego zaangażowania społeczności lokalnej w proces tworzenia bardziej dostępnej i inkluzywnej przestrzeni.

Zdaniem ankietowanych, **brak domu opieki dla osób starszych** stanowi jedno z najpoważniejszych zagrożeń w Gminie Mniów, co jest zauważane zarówno przez mieszkańców, jak i lokalne władze. To problem dotyczący coraz większej liczby osób starszych, a także ich rodzin.

Współczesne społeczeństwo starzeje się, co oznacza, że zapotrzebowanie na specjalistyczną opiekę i wsparcie dla seniorów rośnie. Niestety, brak domu opieki dla osób starszych może prowadzić do szeregu problemów. Osoby starsze, które wymagają opieki, ale nie mają dostępu

do odpowiednich usług, mogą doświadczać osamotnienia, zaniedbania zdrowia czy braku odpowiedniej opieki medycznej.

Dodatkowo, dla rodzin osób starszych brak domu opieki oznacza dodatkowe obciążenie i stres. Opiekowanie się starszymi członkami rodziny może być trudne, zwłaszcza jeśli wymagają oni specjalistycznej opieki, którą trudno zapewnić w domu. To może wpływać na zdrowie i jakość życia rodzin oraz samych seniorów.

Aby rozwiązać ten problem, konieczne jest podjęcie działań na rzecz budowy lub utworzenia domu opieki dla osób starszych w Gminie Mniów. Taki obiekt mógłby zapewnić opiekę medyczną, wsparcie psychologiczne, a także programy zajęciowe, które pomogłyby seniorom utrzymać aktywność fizyczną i społeczną. Ponadto, dom opieki mógłby być miejscem, w którym starsi mieszkańcy czuliby się bezpieczni i docenieni.

Warto zaznaczyć, że inwestycja w dom opieki dla osób starszych nie tylko poprawi jakość życia seniorów, ale także wpłynie na ogólną jakość życia w Gminie Mniów. To miejsce, które może stworzyć nowe miejsca pracy, przyciągnąć specjalistów opieki zdrowotnej i zwiększyć atrakcyjność gminy.

4.4. EDUKACJA PUBLICZNA

Edukacja publiczna w Polsce jest regulowana przez szereg aktów prawnych, w tym przede wszystkim Ustawę z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe. Pojęcie edukacji publicznej odnosi się do procesu kształcenia, wychowania i opieki nad uczniami, realizowanego przez publiczne placówki oświatowe, takie jak szkoły i przedszkola, prowadzone przez jednostki samorządu terytorialnego.

Edukacja publiczna ma na celu zapewnienie powszechnego i bezpłatnego dostępu do nauki oraz zapewnienie równych szans w edukacji wszystkim obywatelom, niezależnie od ich pochodzenia społecznego, statusu materialnego czy innych czynników.

W ramach edukacji publicznej uczniowie mają prawo do otrzymania odpowiedniego programu nauczania, dostosowanego do ich wieku, zdolności i potrzeb. Placówki edukacyjne publiczne są zobowiązane do zapewnienia wysokiej jakości nauczania, stwarzając warunki sprzyjające rozwojowi intelektualnemu, społecznemu i emocjonalnemu uczniów.

Edukacja publiczna obejmuje również wsparcie psychologiczne i pedagogiczne dla uczniów, w tym indywidualne poradnictwo i pomoc w rozwiązywaniu trudności edukacyjnych. Zgodnie z polskim prawem oświatowym, uczniowie mają prawo do równego dostępu do edukacji niezależnie od swojego statusu zdrowotnego, a placówki edukacyjne są zobowiązane do zapewnienia odpowiedniego wsparcia dla uczniów z niepełnosprawnościami.

Edukacja publiczna oparta jest na zasadach demokratycznego zarządzania i partycypacji społecznej. Władze samorządowe, w tym rady miejskie i gminne, mają istotny wpływ na organizację i funkcjonowanie placówek edukacyjnych, a także na podejmowanie decyzji dotyczących polityki oświatowej w danym regionie.

W ramach systemu edukacji publicznej w Polsce istnieje także możliwość kształcenia w formie opieki nad dziećmi w wieku przedszkolnym oraz prowadzenia zajęć pozaszkolnych, które mają na celu rozwijanie zainteresowań i talentów uczniów.

ANALIZA DANYCH ZASTANYCH NA PODSTAWIE ŹRÓDEŁ WTÓRNYCH

W Gminie Mniów istnieje rozbudowany system edukacji, który obejmuje przedszkola, szkoły podstawowe.

Na terenie gminy Mniów edukacja ukierunkowana jest na kształcenie obejmujące jej pierwsze etapy. W 2021 roku w gminie działało siedem przedszkoli, które przyjęło 195 dzieci. W odniesieniu do szkół podstawowych, obecnie w Gminie Mniów funkcjonują 4 szkoły podstawowe, prowadzone przez organ właściwy, w których w 54 oddziałach uczy się 741 uczniów (363 dziewczynki i 378 chłopców) oraz jedna Szkoła Podstawowa prowadzona przez stowarzyszenie. W porównaniu, w 2008 roku Gmina Mniów miała 7 szkół podstawowych, które skupiały 49 oddziałów i 776 uczniów (378 dziewczyn i 398 chłopców). To pokazuje, że mimo spadku liczby szkół, liczba oddziałów i uczniów pozostała zbliżona.

W gminie znajdują się następujące jednostki oświatowe:

- Szkoła Podstawowa i oddział przedszkolny im. gen. bryg. Antoniego Hedy-Szarego w Zaborowicach, siedziba: Zaborowice 160, 26-080 Mniów;
- Szkoła Podstawowa i oddział przedszkolny w Cierchach, siedziba: Cierchy 1, 26-080 Mniów;
- Szkoła Podstawowa i oddział przedszkolny im. Jana Pawła II w Mniowie oraz Klub Dziecięcy "Tęczowa Kraina", siedziba: Mniów, ul. Centralna 11, 26-080 Mniów;
- Szkoła Podstawowa i oddział przedszkolny im. Jadwigi Mikody w Grzymałkowie, siedziba: Grzymałków, ul. Świętokrzyska 22, 26-080 Mniów;
- Szkoła Podstawowa i oddział przedszkolny w Rogowicach, siedziba Rogowice, 26-080 Mniów;
- Niepubliczne Przedszkole Bajka, siedziba Mniów, ul. Centralna 2, 26-080 Mniów.

W Gminie Mniów, 2 371 mieszkańców znajduje się w wieku potencjalnej nauki (3-24 lata), w tym 1 210 to kobiety, a 1 161 to mężczyźni. Dane z Narodowego Spisu Powszechnego z 2021 roku wskazują, że 22,6% ludności posiada wykształcenie wyższe, co jest wartością dość imponującą. Niemniej jednak, 3,5% mieszkańców nie ukończyło edukacji na poziomie szkoły podstawowej, co jest obszarem wymagającym uwagi. Porównując z ogólnym poziomem wykształcenia w województwie świętokrzyskim, mieszkańcy Gminy Mniów mają nieco niższy

poziom edukacji. Wśród kobiet dominuje wykształcenie wyższe (28,6%), podczas gdy mężczyźni najczęściej posiadają wykształcenie zasadnicze zawodowe (29,7%).

POTRZEBY W ZAKRESIE USŁUG SPOŁECZNYCH NA TERENIE
GMINY MNIÓW W OPINII PRZEDSTAWICIELI INSTYTUCJI, OŚWIATY
I PRZEDSIĘBIORCÓW

Ważną kwestią poruszaną w ramach bloku tematycznego edukacja publiczna był problem uzależnień wśród dzieci i młodzieży szkolnej. W trakcie wywiadów poruszono kwestię zarówno uzależnień od alkoholu, narkotyków, dopalaczy, jak i tych behawioralnych związanych np. z korzystaniem z Internetu. Poproszono respondentów o odpowiedź na pytanie, jakie ich zdaniem działania powinny być podejmowane na szerszą skalę w celu wyeliminowania lub ograniczenia ww. problemu.

Wśród wypowiedzi badanych pojawiło się kilka negatywnych opinii odnośnie prowadzonych zajęć profilaktycznych w szkołach. Zdaniem badanych **liczba zajęć profilaktycznych jest za mała** i są one traktowane jako obowiązkowy punkt do zaznaczenia.

Jednak duża część respondentów pozytywnie wypowiadała się o prowadzonych programach profilaktycznych w szkołach na terenie Gminy Mniów twierdząc, że każda szkoła w ciągu roku ma obowiązek przeprowadzić takie programy profilaktyczne. Organizowane są **pogadanki z policjantami**, zapraszani są **terapeuci** oraz **realizowane są rekomendowane przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych programy profilaktyczna**.

"Uważam, że edukacja profilaktyczna w szkołach jest nie tylko ważna, ale wręcz niezbędna. Każda placówka edukacyjna powinna być zaangażowana w realizację programów profilaktycznych, bo to właśnie w murach szkoły mamy największą szansę na kształtowanie postaw młodego pokolenia. Warsztaty z ekspertami, spotkania z doradcami czy dyskusje z lekarzami to kluczowe elementy w procesie uświadamiania młodzieży o ryzyku związanym z różnymi uzależnieniami. Musimy jednak pamiętać, aby te działania były skrojone na miarę potrzeb i oczekiwań naszych uczniów."

4.5. PRZECIWDZIAŁANIE BEZROBOCIU

Przeciwdziałanie bezrobociu jest istotnym zagadnieniem w polskim systemie prawnym i wymaga zaangażowania zarówno państwa, jak i samorządów lokalnych, w tym gmin. Jest to kompleksowy proces, który ma na celu zmniejszenie liczby osób bezrobotnych poprzez stworzenie warunków sprzyjających zatrudnieniu oraz rozwój aktywnej polityki rynku pracy.

W polskim prawie istnieje wiele przepisów regulujących działania mające na celu przeciwdziałanie bezrobociu. Najważniejsze z nich to:

- Ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy – jest to podstawowy akt prawny regulujący politykę rynku pracy w Polsce. Ustawa ta określa zadania i kompetencje instytucji odpowiedzialnych za politykę zatrudnienia, takich jak Powiatowe Urzędy Pracy, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych czy Agencja Rozwoju Przemysłu.
- Kodeks pracy – zawiera przepisy dotyczące praw i obowiązków pracowników oraz pracodawców. W ramach przeciwdziałania bezrobociu, kodeks pracy reguluje m.in. zasady nawiązywania stosunku pracy, warunki zatrudnienia, zwalczanie dyskryminacji w miejscu pracy oraz ochronę pracowników.

Obowiązki gmin w zakresie przeciwdziałania bezrobociu wynikają przede wszystkim z ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. Gminy mają istotną rolę w wspieraniu lokalnych inicjatyw związanych z tworzeniem nowych miejsc pracy oraz aktywizacją zawodową mieszkańców. Ich zadania obejmują:

- Realizację polityki rynku pracy na poziomie lokalnym – gminy mają obowiązek opracowywania i realizowania programów działań na rzecz rynku pracy w swoim terenie. Programy te powinny uwzględniać potrzeby lokalnych przedsiębiorców oraz mieszkańców i zawierać konkretne działania mające na celu tworzenie nowych miejsc pracy i aktywizację zawodową.
- Współpracę z instytucjami rynku pracy – gminy mają obowiązek współpracować z Powiatowymi Urzędami Pracy oraz innymi instytucjami odpowiedzialnymi za politykę

zatrudnienia. Współdziałanie ma na celu koordynację działań, wymianę informacji oraz realizację wspólnych projektów mających na celu przeciwdziałanie bezrobociu.

- Prowadzenie działań aktywizacyjnych – gminy są odpowiedzialne za prowadzenie działań mających na celu aktywizację zawodową osób bezrobotnych. Mogą to być różnego rodzaju szkolenia, kursy, warsztaty, staże, programy mentoringu, a także pomoc w poszukiwaniu pracy i doradztwo zawodowe.
- Tworzenie sprzyjającego środowiska gospodarczego – gminy mają obowiązek tworzenia warunków sprzyjających rozwojowi przedsiębiorczości i inwestycjom, co przekłada się na tworzenie nowych miejsc pracy. Mogą to być ulgi podatkowe, pomoc w pozyskiwaniu funduszy europejskich, budowa infrastruktury biznesowej czy wspieranie lokalnych przedsiębiorców.

Przeciwdziałanie bezrobociu to kompleksowe działanie, w które zaangażowane są zarówno organy państwowe, jak i samorządowe. Dzięki współpracy i skoordynowanym działaniom można skutecznie zmniejszać bezrobocie oraz tworzyć lepsze perspektywy zatrudnienia dla mieszkańców.

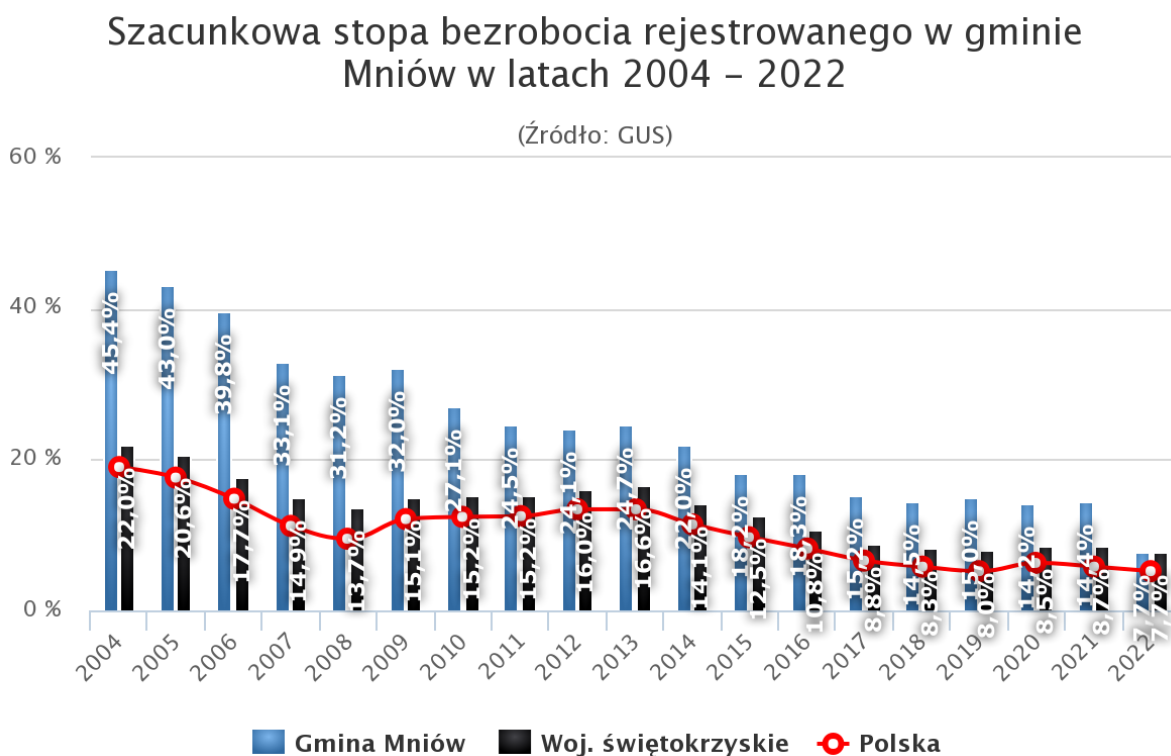
ANALIZA DANYCH ZASTANYCH NA PODSTAWIE ŹRÓDEŁ WTÓRNYCH

Ważnym wskaźnikiem w ocenie rynku pracy jest **stopa bezrobocia rejestrowanego**, która jest wyrażonym w procentach stosunkiem liczby osób zarejestrowanych jako bezrobotne w urzędach pracy do liczby ludności aktywnej zawodowo (zasobu siły roboczej danej populacji).

W 2022 roku wskaźnik bezrobocia rejestrowanego w Gminie Mniów wynosił 7,7%. Zarówno wśród kobiet, jak i mężczyzn odsetek bezrobotnych utrzymuje się na takim samym poziomie (wśród kobiet wynosi 7,7% a wśród mężczyzn 7,7%).

Relatywnie niski poziom bezrobocia wskazuje na korzystną sytuację na rynku pracy w gminie. Od 2013 roku stopa bezrobocia w Gminie Mniów uległa znacznemu zmniejszeniu. Spadek można zaobserwować również w stopie bezrobocia województwa, jak i Polski. Szczegółowe dane w tym zakresie prezentuje poniższy wykres.

Wykres 14. Stopa bezrobocia w Gminie Mniów

W ciągu roku 2022 w Gminie Mniów zaobserwowano pewne fluktuacje. W czerwcu liczba bezrobotnych wynosiła 311 osób, co sugeruje, że w połowie roku sytuacja była stabilna. Jednak w lipcu liczba ta spadła do 301 osób, co może wskazywać na pewne sezonowe zatrudnienie lub skuteczność programów wsparcia dla bezrobotnych. W sierpniu liczba bezrobotnych była zbliżona do lipca, wynosząc 298 osób. W grudniu liczba bezrobotnych wzrosła do 312 osób, co może być związane z końcem pewnych kontraktów sezonowych. Najbardziej niepokojący jest wzrost liczby bezrobotnych w styczniu 2022 roku do 383 osób, co może wskazywać na sezonowe zwolnienia po okresie świątecznym.

Osoby długotrwale bezrobotne stanowią kolejną ważną grupę. Choć ich liczba wahała się w ciągu roku, generalnie utrzymywała się na wysokim poziomie. W czerwcu 2022 roku 171 osób było długotrwale bezrobotnych, z czego 92 to kobiety. W grudniu 2022 roku 151 osób było długotrwale bezrobotnych, z czego 83 to kobiety. W styczniu 2022 roku 199 osób było długotrwale bezrobotnych, z czego 111 to kobiety. To wskazuje na trudności tych osób w powrocie na rynek pracy, co może być związane z brakiem aktualnych kwalifikacji, przestarzałym doświadczeniem zawodowym lub innymi barierami.

Tabela 9. Liczba osób bezrobotnych

<i>Gmina</i>		
	<i>Kobiety</i>	<i>Mężczyźni</i>
Osoby bezrobotne ogółem	160	152
Osoby długotrwale bezrobotne	83	68

Kolejnym ważnym aspektem jest analiza młodych ludzi na rynku pracy. W ciągu roku liczba młodych ludzi (do 30 roku życia) poszukujących pracy generalnie wzrosła. Jest to grupa szczególnie narażona na problemy związane z bezrobociem, co może wskazywać na trudności w dostępie do pierwszej pracy lub brak odpowiednich kwalifikacji.

Analiza osób bez kwalifikacji zawodowych pokazuje, że jest to znacząca grupa wśród bezrobotnych. Wzrost liczby tych osób w ciągu roku może wskazywać na rosnące zapotrzebowanie na kwalifikacje i umiejętności, których brakuje w lokalnej społeczności.

Gmina Mniów stoi przed wyzwaniami związanymi z bezrobociem, zwłaszcza wśród młodych ludzi, osób długotrwale bezrobotnych i tych bez kwalifikacji zawodowych. Aby skutecznie

zaradzić tym problemom, ważne jest wprowadzenie skutecznych programów wsparcia, szkoleń i inicjatyw mających na celu rozwój umiejętności i kwalifikacji, a także monitorowanie trendów w bezrobociu, aby dostosowywać działania do bieżących potrzeb lokalnej społeczności.

Wnioski:

- Sezonowość bezrobocia: Można zauważyć pewną sezonowość w trendach bezrobocia, z niższymi wskaźnikami w środku roku (lipiec-sierpień) i wzrostem pod koniec roku oraz na początku nowego roku. Wzrost w styczniu może być związany z końcem kontraktów sezonowych lub okresowymi zwolnieniami po świętach.
- Równość płci: Kobiety stanowią znaczący odsetek bezrobotnych, co wskazuje na potrzebę skoncentrowania działań wsparcia również na tej grupie. Może to również sugerować, że kobiety mogą napotykać na specyficzne bariery na rynku pracy.
- Potrzeba interwencji: Gwałtowny wzrost liczby bezrobotnych w styczniu wskazuje na potrzebę wprowadzenia działań wsparcia, które pomogą ludziom w powrocie do pracy, zwłaszcza po okresie świątecznym.

W Gminie Mniów, wśród aktywnych zawodowo mieszkańców, 570 osób regularnie wyjeżdża do pracy poza granice gminy, podczas gdy tylko 69 osób przyjeżdża do Mniowa w celach zawodowych z innych miejscowości. To daje negatywne saldo migracji zawodowej na poziomie 501 osób, co wskazuje na znaczący odpływ siły roboczej. Warto również zwrócić uwagę na negatywne saldo migracji zawodowej. Może to sugerować, że mieszkańcy gminy Mniów szukają lepszych możliwości zatrudnienia poza granicami gminy, co może być wynikiem ograniczonych możliwości pracy na miejscu.

Co więcej, analiza sektorów zatrudnienia pokazuje, że niemal 30% mieszkańców gminy pracuje w sektorze rolniczym, co obejmuje rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo. Sektor przemysłowy i budownictwo zatrudniają 23,7% mieszkańców, podczas gdy sektor usługowy, który obejmuje takie branże jak handel, naprawa pojazdów, transport czy gastronomia, zatrudnia 15,7% mieszkańców. Z kolei sektor finansowy, który obejmuje działalność finansową, ubezpieczeniową oraz obsługę rynku nieruchomości, zatrudnia zaledwie 0,6% mieszkańców gminy Mniów. Te dane podkreślają dominującą rolę rolnictwa w gospodarce lokalnej, ale także wskazują na potrzebę dywersyfikacji miejsc pracy i sektorów zatrudnienia w gminie.

POTRZEBY W ZAKRESIE USŁUG SPOŁECZNYCH NA TERENIE
GMINY MNIÓW W OPINII PRZEDSTAWICIELI INSTYTUCJI, OŚWIATY
I PRZEDSIĘBIORCÓW

W niniejszym rozdziale przedstawione zostały potrzeby poszerzenia działań w zakresie wyeliminowania lub ograniczenia problemów występujących wśród osób bezrobotnych w Gminie Mniów z perspektywy pracowników instytucjonalnych oraz przedstawicieli organizacji pozarządowych.

W trakcie przeprowadzanych wywiadów FGI w Gminie Mniów, jednym z problemów związanych z pracą wskazano na **brak możliwość znalezienia zatrudnienia na terenie gminy**. To zagrożenie wpływa na życie wielu mieszkańców, zarówno młodych, którzy dopiero wchodzą na rynek pracy, jak i tych, którzy utracili pracę w wyniku różnych okoliczności.

Problem bezrobocia wpływa na całą społeczność lokalną, prowadząc do wielu negatywnych skutków. Nie tylko ogranicza to możliwości zarobkowania i utrzymania godziwego poziomu życia, ale także wpływa na ogólną jakość życia mieszkańców oraz rozwój gminy.

Istnieją różne przyczyny bezrobocia w Gminie Mniów. Mogą to być brak dostępu do odpowiednich miejsc pracy, brak umiejętności lub wykształcenia wymaganego przez pracodawców, a także zmiany w strukturze gospodarki i spadający popyt na określone zawody lub usługi. Bezrobocie jest także często związane z sezonowością pracy, co oznacza, że niektóre branże oferują zatrudnienie tylko w określonych okresach roku.

W rezultacie, mieszkańcy Gminy Mniów mogą mieć trudności z utrzymaniem się i utrzymaniem swoich rodzin, co prowadzi do ubóstwa i wykluczenia społecznego. Ponadto, bezrobocie może wpływać na zdrowie psychiczne i emocjonalne osób, które doświadczają trudności w znalezieniu pracy.

Rozwiązanie problemu bezrobocia wymaga współpracy wielu interesariuszy, w tym lokalnych władz, przedsiębiorstw, organizacji pozarządowych i instytucji edukacyjnych. Można podjąć wiele działań w celu zmniejszenia bezrobocia, takich jak tworzenie miejsc pracy, oferowanie

szkoleń i kursów doskonalenia zawodowego, wspieranie przedsiębiorczości lokalnej oraz dostosowanie programów socjalnych do potrzeb mieszkańców.

Warto także inwestować w edukację i rozwijanie umiejętności mieszkańców, aby byli bardziej konkurencyjni na rynku pracy. Zapewnienie dostępu do informacji o miejscach pracy i wsparcie dla poszukujących pracy również może przyczynić się do rozwiązania tego problemu.

W trakcie wywiadów zidentyfikowano istotną **potrzebę wspierania osób zagrożonych wykluczeniem społecznym** poprzez tworzenie nowych miejsc pracy. Respondenci podkreślali, że jest to szczególnie istotne, aby umożliwić tym osobom reintegrację społeczną i ekonomiczną. Wśród proponowanych rozwiązań podkreślono znaczenie przedsiębiorstw społecznych oraz spółdzielni socjalnych. Jeden z respondentów wskazał, że tworzenie przedsiębiorstw społecznych może stanowić ważny krok w rozwiązaniu problemu wykluczenia społecznego. Powiedział:

"Spółdzielnie socjalne otwierają drzwi do świata pracy dla tych, którzy często stoją na jego marginesie. Dają one szansę na zawodowe zaangażowanie i niezależność finansową osobom narażonym na marginalizację. Popierając te przedsięwzięcia, nie tylko tworzymy ekonomiczne możliwości, ale także przyczyniamy się do spajania tkanki społecznej."

Również inny respondent podkreślił znaczenie spółdzielni socjalnych jako formy wsparcia dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Wśród problemów zauważonych przez respondentów w kontekście rynku pracy w gminie pojawiło się istotne zjawisko **dziedziczenia bezrobocia**. Respondenci wskazywali, że młode osoby często naśladują zachowania i wybory zawodowe swoich rodziców i otoczenia, co prowadzi do powielania bezrobocia w kolejnych pokoleniach. Brakuje motywacji wśród młodych osób, które podążają śladem swoich bliskich. To zjawisko można zaobserwować także w ewidencji osób bezrobotnych.

W ramach wymienianych problemów w Gminie istotnym zagadnieniem jest również **niski poziom zarobków** mieszkańców w porównaniu do innych gmin czy miast. Respondenci

zauważyli, że ta różnica wynagrodzeń stanowi powód migracji młodych i wykształconych mieszkańców.

Wśród wypowiedzi respondentów w kontekście rynku pracy w Gminie Mniów pojawia się problem **braku odpowiednich miejsc pracy dla osób z niepełnosprawnościami**, w tym również dla osób po przejściu kryzysu emocjonalnego. Obserwuje się wzrost liczby osób posiadających orzeczenia o niepełnosprawności, jednak przedsiębiorcy nie angażują ich w swoje struktury zatrudnieniowe. Brak dostępnych miejsc pracy dla tej grupy może negatywnie wpływać na ich samodzielność, integrację społeczną oraz ogólne poczucie własnej wartości. Wskazano również na konieczność zapewnienia odpowiedniego wsparcia i dostosowania miejsca pracy do indywidualnych potrzeb tych osób, aby umożliwić im pełniejsze uczestnictwo w życiu zawodowym i społecznym.

Zwrócono uwagę, że przedsiębiorcy w Gminie Mniów powinni być bardziej otwarci na zatrudnianie osób z niepełnosprawnościami oraz zapewnienie im wsparcia i dostosowania miejsca pracy. Włączenie tych osób w struktury zatrudnienia może przynieść korzyści zarówno dla samych pracowników, jak i dla lokalnej społeczności, przyczyniając się do większej integracji i równości szans na rynku pracy.

4.6. KULTURA, KULTURA FIZYCZNA ORAZ TURYSTYKA

Kultura, turystyka i sport są nieodłącznymi elementami życia społecznego. Stanowią one nie tylko ważne aspekty rozwoju lokalnego, ale również przyczyniają się do wzrostu atrakcyjności regionu, budowania tożsamości społecznej oraz poprawy jakości życia mieszkańców.

Kultura odgrywa istotną rolę w społeczności, będąc nie tylko formą rozrywki, ale także wyrazem dziedzictwa kulturowego i twórczości lokalnej społeczności. Kultura to szeroko rozumiane dziedzictwo społeczne, obejmujące wartości, normy, zwyczaje, sztukę i tradycje, które wyznaczają tożsamość i sposób życia społeczności.

W kontekście Gminy Mniów kultura odgrywa istotną rolę w formowaniu lokalnej tożsamości, rozwijaniu potencjału artystycznego oraz tworzeniu więzi społecznych. Gmina ma za zadanie wspierać i promować różnorodne dziedziny kultury, takie jak sztuka, muzyka, literatura, teatr, tańce, rzemiosło i wiele innych.

Turystyka jest dziedziną obejmującą podróże, wypoczynek i zwiedzanie różnych miejsc, które posiadają atrakcyjność dla odwiedzających. Turystyka stanowi ważny czynnik rozwoju gospodarczego regionu, przyczyniając się do generowania przychodów i tworzenia miejsc pracy.

ANALIZA DANYCH ZASTANYCH NA PODSTAWIE ŹRÓDEŁ WTÓRNYCH

Instytucją budującą życie kulturalne w Gminie Mniów jest Gminna Biblioteka Publiczna w Mniowie. Oprócz placówki głównej, na obszarze Gminy, funkcjonują także jej filie w Grzymałkowie i w Zaborowicach. Odgrywa istotną rolę w życiu społeczności, oferując szeroki zakres usług i działalności kulturalnej.

Biblioteka pełni funkcję nie tylko jako miejsce wypożyczania książek, ale również jako centrum kulturalne i edukacyjne dla mieszkańców. Głównym celem biblioteki jest wspieranie czytelnictwa, promowanie kultury oraz rozwijanie zainteresowań intelektualnych i artystycznych wśród społeczności lokalnej.

Biblioteka posiada bogaty zbiór książek, czasopism, audiobooków i innych materiałów multimedialnych, które są dostępne do wypożyczenia dla czytelników. Czytelnicy mają również możliwość korzystania z komputerów, dostępu do Internetu oraz różnych baz danych, co umożliwia rozwijanie umiejętności informatycznych i dostęp do informacji.

Działalność Biblioteki jest zgodna z zadaniami gminy w zakresie kultury i edukacji. Biblioteka jest miejscem, gdzie mieszkańcy mogą poszerzać swoją wiedzę, rozwijać zainteresowania i uczestniczyć w różnorodnych wydarzeniach kulturalnych, które wpływają na rozwój społeczności lokalnej.

Dostęp do infrastruktury sportowej jest istotnym elementem wspierania aktywności fizycznej i rozwoju sportu w regionie. Oferowane obiekty sportowe, organizowane wydarzenia sportowe oraz istnienie klubów sportowych tworzą sprzyjające warunki do uprawiania sportu, rozwijania umiejętności oraz promowania zdrowego stylu życia w społeczności lokalnej.

W Gminie Mniów funkcjonuje kompleks sportowy, który umożliwia mieszkańcom uprawianie różnych dyscyplin sportowych oraz uczestnictwo w licznych wydarzeniach sportowych.

Kompleks Sportowy w Mniowie składa się z:

- budynku zaplecza wraz z całym wyposażeniem,
- parkingu,

- stadionu piłkarskiego z trybunami siedzącymi i oświetleniem boiska (trybuny boczne - 2x130 miejsc, trybuna zadaszona - 350 miejsc, razem 610 miejsc; trybuna boczna bliżej parkingu może służyć jako sektor gości),
- boiska wielofunkcyjnego i kortem z trybuną na 200 miejsc siedzących,
- boiska do piłki nożnej plażowej i siatkówki,
- boiska do koszykówki,
- wiaty grillowej.

POTRZEBY W ZAKRESIE USŁUG SPOŁECZNYCH NA TERENIE
GMINY MNIÓW W OPINII JEJ MIESZKAŃCÓW

W niniejszym podrozdziale przedstawione zostały potrzeby dorosłych mieszkańców Gminy Mniów w zakresie aktywności kulturalnej, sportowej oraz rekreacyjnej.

W pierwszym pytaniu mieszkańcy Gminy Mniów mieli ocenić obecny poziom dostępności do aktywności kulturalnej, sportowej, jak i rekreacyjnej. Opinia respondentów dotycząca poziomu dostępności do wyżej wymienionych aktywności przedstawia się następująco:

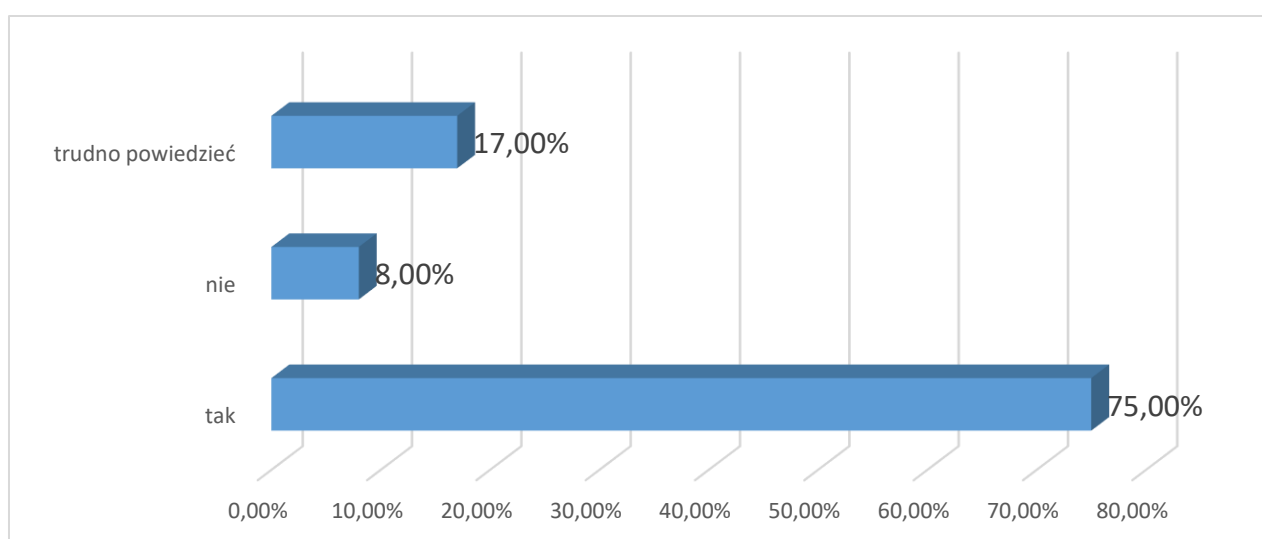
- ✓ **Aktywność kulturalną** (zajęcia plastyczne, taneczne, muzyczne, wernisaże, kluby czytelników itp.) bardzo dobrze oceniło 6,00% badanych, dobrze 4,00% osób, o jej średnim poziomie ma przekonanie 31,00% mieszkańców, natomiast 20,00% osób ocenia ten aspekt źle, a 22,00% badanych bardzo źle.
- ✓ **Aktywność sportową** – bardzo dobrej dostępności do aktywności sportowej (klubów sportowych, zajęć sportowych, turniejów, sekcji sportowych itp.) oceniło 4,00% respondentów, a ocenę dobrą wskazało 5,00% osób. O jej średnim poziomie ma przekonanie co czwarty badany (24,00%). Źle ten aspekt ocenia 30,00% osób, a bardzo źle – 29,00%.
- ✓ **Aktywność rekreacyjna** - mieszkańcy ocenili również poziom dostępności do aktywności rekreacyjnej (baseny, place zabaw, parki, siłownie zewnętrzne), 8,00% osób uważa, że jest on bardzo dobrym poziomem, a kolejne 8,00% osób wskazało odpowiedź „dobry”. 28,00% badanych uznało, że poziom dostępności do aktywności rekreacyjnej gminie jest średni. 27,00% badanych ocenia ten aspekt źle, a 23,00% bardzo źle.

Tabela 11. Proszę ocenić obecny poziom dostępności do niżej wymienionych form aktywności na terenie Gminy Mniów. W każdym wierszu należy zaznaczyć maksymalnie 1 odpowiedź.

	0	1	2	3	4	5
aktywność kulturalna (zajęcia plastyczne, taneczne, muzyczne, wernisaże, kluby czytelników, itp.)	18,00%	22,00%	20,00%	31,00%	3,00%	6,00%
aktywność sportowa (kluby sportowe, zajęcia sportowe, turnieje, sekcje sportowe, itp.)	8,00%	29,00%	30,00%	24,00%	5,00%	4,00%
aktywność rekreacyjna (basen, place zabaw, parki, siłownie zewnętrzne, itp.)	6,00%	23,00%	27,00%	28,00%	8,00%	8,00%

W następnym pytaniu respondenci mieli określić, czy na terenie Gminy Mniów jest potrzeba poszerzenia alternatywnych form spędzania czasu wolnego np. zajęć edukacyjnych, pikników, wydarzeń i małych akcji sołeckich. Zdecydowana większość, tj. 75,00% osób uważa, że takie działania powinny być podejmowane. Tylko 8,00% badanych jest zdania, że raczej nie ma potrzeby poszerzenia alternatywnych form spędzania czasu wolnego, natomiast 17,00% respondentów trudno było odpowiedzieć na to pytanie.

Wykres 15. Czy Pana/i zdaniem na terenie Gminy Mniów jest potrzeba poszerzenia alternatywnych form spędzania czasu wolnego (np. zajęcia edukacyjne, pikniki, wydarzenia, małe akcje sołeckie)?

POTRZEBY W ZAKRESIE USŁUG SPOŁECZNYCH NA TERENIE GMINY MNIÓW W OPINII PRZEDSTAWICIELI INSTYTUCJI, OŚWIATY I PRZEDSIĘBIORCÓW

W niniejszym rozdziale przedstawione zostały potrzeby poszerzenia działań w zakresie kultury, sportu i rekreacji w Gminie Mniów z perspektywy pracowników instytucjonalnych, oświaty i przedsiębiorców.

Wśród przedstawicieli instytucji pojawiło się kilka problemów związanych z dostępem do kultury w Gminie Mniów. Zdaniem respondentów, jednym z głównych wyzwań jest **brak dostępu do różnorodnych form kulturalnych**, który wpływa na jakość życia mieszkańców. Kultura jest nie tylko sposobem wyrażania tożsamości lokalnej, ale także ważnym narzędziem edukacyjnym i integracyjnym.

Wspólnoty kulturalne mogą stanowić ośrodki wymiany myśli, twórczości i inspiracji. Niestety, w obliczu braku instytucji kultury, mieszkańcy gminy tracą dostęp do takich możliwości. Brak przestrzeni wystawowej, teatru lub kin w gminie ogranicza dostęp do sztuki, filmu i teatru. To nie tylko wpływa na jakość rozrywki, ale również na możliwości edukacyjne, szczególnie dla młodego pokolenia.

Warto podkreślić, że instytucje kultury są nie tylko miejscem rozrywki, ale także edukacji i integracji społecznej. Organizowane w nich wydarzenia kulturalne przyczyniają się do budowy więzi międzyludzkich, rozwijania kreatywności oraz poznawania różnorodnych form sztuki. Dlatego też brak instytucji kultury jest zagrożeniem dla społeczności i wymaga podjęcia działań mających na celu rozwijanie życia kulturalnego w Gminie Mniów.

4.7. AKTYWNOŚĆ OBYWATELSKA

Aktywność obywatelska to pojęcie, które odnosi się do zaangażowania jednostek w działania na rzecz społeczeństwa i wspólnoty lokalnej. W kontekście Polski, aktywność obywatelska jest ściśle związana z prawem ustawy oraz definicjami socjologicznymi.

W Polsce istnieje wiele przepisów prawnych, które regulują kwestię aktywności obywatelskiej. Kluczową ustawą w tym zakresie jest ustawa o stowarzyszeniach z 7 kwietnia 1989 roku. Ustawa ta stanowi podstawę dla tworzenia organizacji pozarządowych, które są ważnym elementem aktywności obywatelskiej. Daje ona obywatelom możliwość zakładania stowarzyszeń i fundacji, co umożliwia zaangażowanie się w różnego rodzaju działania społeczne, kulturalne, edukacyjne czy charytatywne.

Definicje socjologiczne aktywności obywatelskiej podkreślają jej istotę jako procesu społecznego, w którym jednostki podejmują działania mające na celu wpływ na otaczającą rzeczywistość i przyczynianie się do dobra publicznego. Aktywność obywatelska może objawiać się poprzez udział w organizacjach pozarządowych, działalność wolontariacką, uczestnictwo w debatach publicznych, zaangażowanie się w procesy decyzyjne czy wykonywanie społecznych inicjatyw.

Aktywność obywatelska odgrywa istotną rolę w demokratycznym społeczeństwie, umożliwiając obywatelom wyrażanie swoich opinii, dążenie do zmiany społecznej oraz budowanie więzi społecznych. Jest także ważnym narzędziem w procesie partycypacji społecznej, umożliwiającym obywatelom współdecydowanie o sprawach dotyczących ich własnego otoczenia i społeczności.

W Polsce aktywność obywatelska ma rosnące znaczenie, szczególnie po transformacji ustrojowej w latach 90 XX wieku. Coraz więcej osób angażuje się w działania na rzecz społeczności lokalnych, inicjuje projekty społeczne, podejmuje działania mające na celu ochronę praw i wartości społecznych. To przyczynia się do budowania bardziej demokratycznego i otwartego społeczeństwa, w którym obywatele mają możliwość aktywnego uczestnictwa w życiu publicznym.

ANALIZA DANYCH ZASTANYCH NA PODSTAWIE ŹRÓDEŁ WTÓRNYCH

Organizacje pozarządowe to wszystkie podmioty, które nie są organami lub jednostkami podległymi administracji publicznej (rządowej i samorządowej) oraz których działalność nie jest nastawiona na osiąganie zysku. Do roli organizacji pozarządowych można zaliczyć: budowę kapitału społecznego przez tworzenie sieci powiązań międzyludzkich, mobilizację grup społecznych i jednostek do większej aktywności obywatelskiej, politycznej, kulturalnej, artystycznej czy religijnej. Oprócz wspomnianych, ważną rolę omawianych instytucji jest dostawa usług nieopłacalnych z punktu widzenia sektora prywatnego oraz takich, których nie jest w stanie, z racji braku odpowiednich narzędzi, dostarczyć państwo. Zadaniem takich grup jest między innymi zapewnienie dóbr i usług w dążeniu do poprawy warunków ekologicznych, opieki zdrowotnej, przeciwdziałanie łamaniu praw człowieka, a także walka z głodem.

Obszary, kierunki i formy realizacji wspólnych zadań i współpracy Gminy z organizacjami pozarządowymi określone zostały w Programie współpracy Gminy Mniów. Głównym celem programu jest: podniesienie poziomu życia mieszkańców Gminy Mniów oraz poprawa konkurencyjności regionu przy respektowaniu zasad zrównoważonego rozwoju.

Na obszarze Gminy funkcjonuje obecnie 11 organizacji pozarządowych wpisanych do rejestru organizacji pozarządowych, pełniących różne funkcje społeczne, polityczne i ekonomiczne. Umożliwiają one wspólne działanie ludzi o podobnych zainteresowaniach, wzbogacając ich życie. Promują różnorodność i umożliwiają wymianę opinii. Część z nich staje na straży wspólnego dobra i lokalnych tradycji. Wśród tych organizacji można wymienić:

- Stowarzyszenie „Quo Vadis” w Mniowie,
- Stowarzyszenie Rozwoju Kultury i Sportu „Victoria Mniów”,
- KGW „Sasanki” w Mniowie,
- Stowarzyszenie „Aktywni Plus” w Mniowie,
- Stowarzyszenie KGW „Żurawinki”,
- Stowarzyszenie "Razem dla wsi i szkoły",
- Stowarzyszenie „Wszyscy Razem” w Zaborowicach,
- KGW „Malmurki”,
- Fundacja „Aktywna Rodzina”,
- KGW "Pępiczanki".
- KGW Serbinowianki.

POTRZEBY W ZAKRESIE USŁUG SPOŁECZNYCH NA TERENIE GMINY **MNIÓW W OPINII JEGO MIESZKAŃCÓW**

Przedmiotem prowadzonej diagnozy było także określenie poziomu aktywności mieszkańców w środowisku lokalnym. W badanym okresie, aż 67,00% mieszkańców udzielało pomocy sąsiadom, co świadczy o silnym poczuciu wspólnoty i solidarności w miejscowej społeczności. To istotny wskaźnik zaangażowania społecznego, wskazujący na wzajemne wsparcie i troskę o innych.

Blisko połowa respondentów, tj. 44,00%, udzielała pomocy osobom potrzebującym. To dowód na wysoką empatię i gotowość do niesienia wsparcia tym, którzy tego potrzebują. Takie działania są niezwykle istotne dla rozwoju społeczeństwa opartego na wartościach solidarności i wzajemnej pomocy.

Badanie wykazało, że 30,00% badanych uczestniczyło w lokalnych wydarzeniach, co wskazuje na aktywne zaangażowanie w życie kulturalne i społeczne gminy. Udział w miejscowych imprezach, festiwalach czy wystawach przyczynia się do ożywienia życia społecznego i kulturalnego gminy.

Wolontariat to kolejna sfera, w której mieszkańcy Gminy Mniów wykazują się aktywnością. Z badania wynika, że 18,00% respondentów brało udział w działaniach wolontariackich. Taki poziom zaangażowania świadczy o gotowości do poświęcenia czasu i wysiłku dla innych osób i lokalnej społeczności.

Co piąty badany, czyli 19,00% respondentów, uczestniczył w spotkaniach lokalnej społeczności. To dowód na chęć aktywnego uczestnictwa w procesach decyzyjnych i wymiany poglądów na temat lokalnych spraw. Spotkania te mogą stanowić platformę do wyrażania opinii, zgłaszania pomysłów czy rozwiązywania problemów.

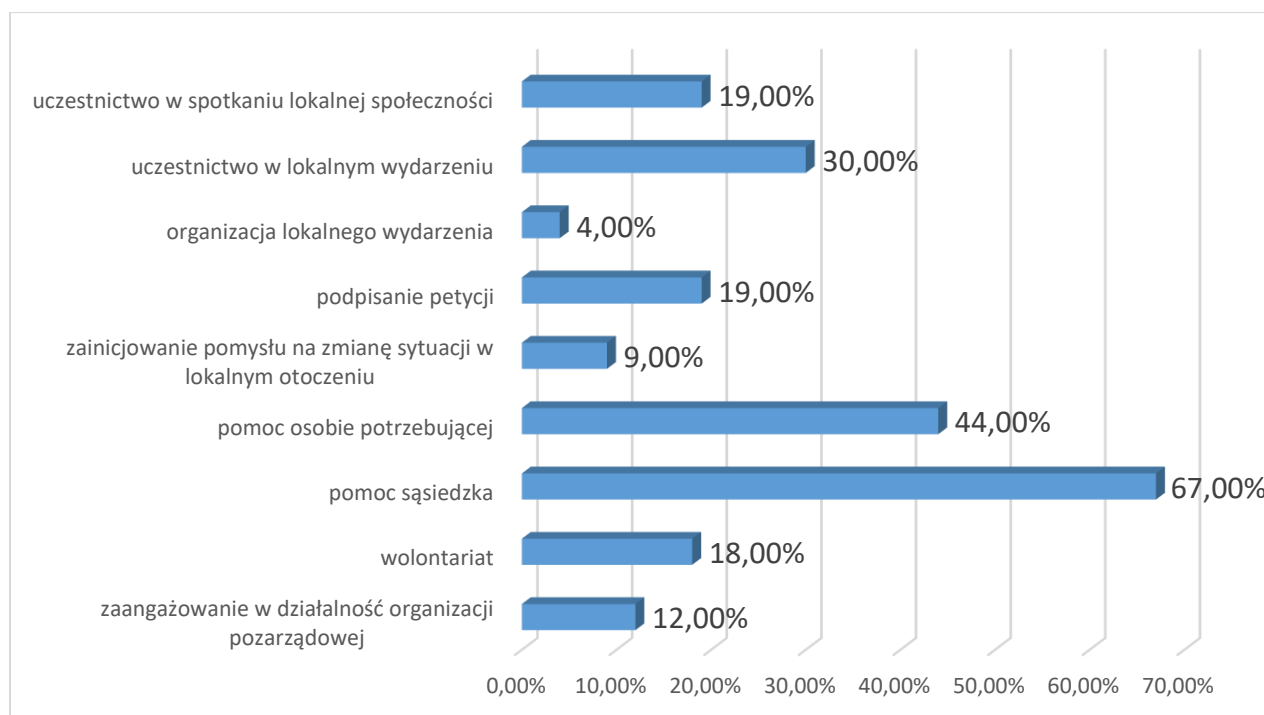
Badanie wykazało, że kolejne 19,00% respondentów podpisało petycje, co świadczy o aktywnym wyrażaniu swojego głosu w bieżących sprawach lokalnych. To ważny aspekt partycypacji społecznej, który pozwala mieszkańcom wypowiadać się na temat istotnych dla nich kwestii i wpływać na podejmowane decyzje.

Niemniej istotnym wnioskiem jest fakt, że 12,00% badanych osób było zaangażowanych w działalność organizacji pozarządowej. To dowód na duże zainteresowanie społeczne i gotowość do aktywnego uczestnictwa w inicjatywach społecznych, które wpływają na rozwój i dobrobyt lokalnej społeczności.

9,00% respondentów zainicjowało pomysł na zmianę sytuacji w lokalnym otoczeniu. Taki poziom inicjatywy i przedsiębiorczości jest niezwykle ważny dla rozwoju społeczności lokalnej, ponieważ to właśnie od indywidualnych inicjatyw często zależą pozytywne zmiany i postęp.

Wreszcie, 4,00% badanych organizowało lokalne wydarzenia, co świadczy o ich aktywnym wkładzie w tworzenie bogatej oferty kulturalnej i społecznej dla mieszkańców. To inicjatywy, które przyczyniają się do ożywienia życia społecznego, promocji lokalnych talentów i kreowania pozytywnej atmosfery w miejscu zamieszkania.

Wykres 17. Czy zdarzyło się Panu/i w ciągu ostatniego roku uczestniczyć w poniższych aktywnościach?

Badani zostali również poproszeni o wskazanie, które działania mogą najbardziej wspierać wzrost aktywności społecznej w Gminie Mniów. W trakcie badań, mieszkańcy wskazali kilka kluczowych działań, które mogą w największym stopniu wspierać wzrost aktywności społecznej w Gminie Mniów. Wyniki wskazują na różnorodne obszary, które są istotne dla

mieszkańców i które mogą przyczynić się do rozwijania i umacniania społecznego zaangażowania.

Najczęściej wskazywaną odpowiedzią, z wynikiem 59,00%, było "edukacja dzieci i młodzieży w zakresie aktywności społecznej". To potwierdza, że społeczność dostrzega znaczenie inwestowania w młodsze pokolenia i ich włączenie w aktywność społeczną już od najmłodszych lat. Edukacja na temat wartości społecznych, partycypacji i zaangażowania może przynieść pozytywne efekty w długiej perspektywie, kształtując społeczność aktywną i zaangażowaną.

Drugą najczęściej wskazywaną odpowiedzią było "wsparcie finansowe organizacji i ruchów społecznych", które uzyskało wynik 48,00%. Finansowanie jest istotne dla zapewnienia stabilności działalności organizacji społecznych i umożliwienia realizacji ich celów społecznych.

Również "wsparcie w promocji inicjatyw społecznych" zostały wskazane przez 36,00% respondentów. Dobre wizerunkowe przedstawienie inicjatyw może przyciągnąć większe zainteresowanie społeczności lokalnej i zachęcić więcej osób do aktywnego uczestnictwa.

Szkolenie dla członków organizacji społecznych uzyskały 32,00% odpowiedzi, podkreślając znaczenie skutecznej komunikacji i promocji działań społecznych. To sygnalizuje potrzebę rozwoju kompetencji i umiejętności członków organizacji społecznych, co może przyczynić się do efektywniejszego działania tych organizacji i zwiększenia ich wpływu na lokalną społeczność.

Wyniki badania wskazały również na potrzebę stworzenia forum współpracy między organizacjami społecznymi a samorządem, co uzyskało wynik 28,00%. To wskazuje na potrzebę budowania silniejszych relacji i więzi pomiędzy sektorem społecznym a władzami lokalnymi. Wzajemna współpraca może prowadzić do lepszej koordynacji działań, wymiany doświadczeń i zasobów, co przyczynia się do skuteczniejszego wsparcia inicjatyw społecznych.

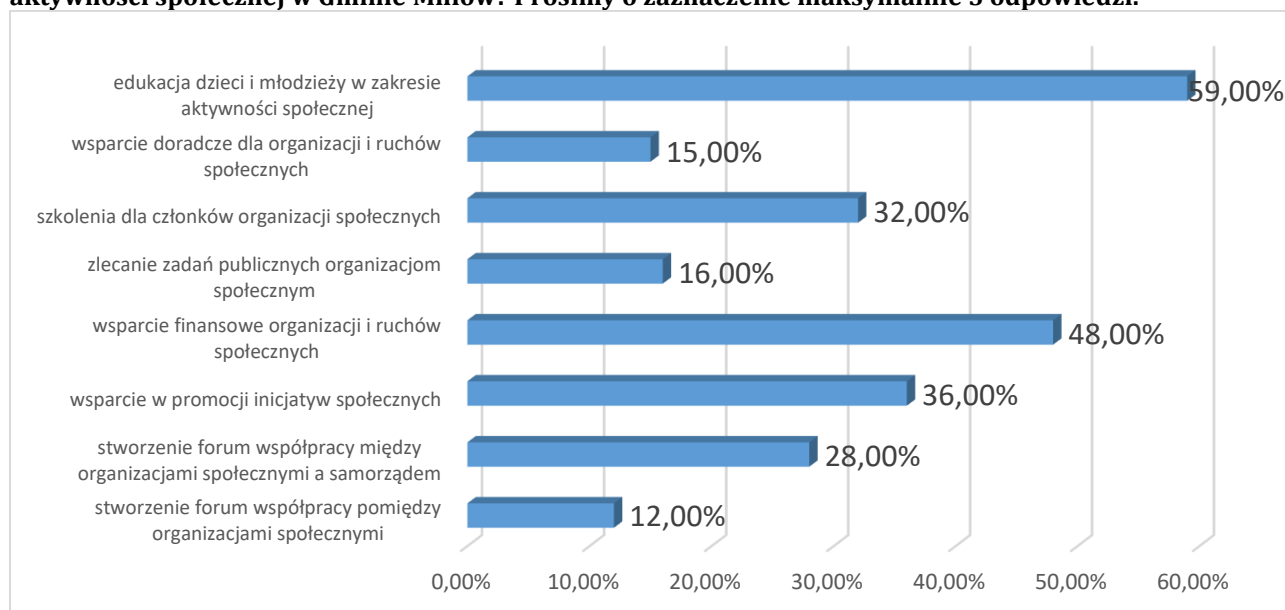
Ponadto, badani wskazali na potrzebę zlecania zadań publicznych organizacjom społecznym (16,00%) oraz wsparcia doradczego dla organizacji i ruchów społecznych (15,00%). Oba te

aspekty podkreślają potrzebę aktywnego zaangażowania władz lokalnych w dostarczanie wsparcia i doradztwa organizacjom społecznym, aby umożliwić im skuteczną realizację swoich działań.

Na koniec, 12,00% respondentów wskazało na potrzebę stworzenia forum współpracy pomiędzy organizacjami społecznymi, co podkreśla znaczenie budowania sieci kontaktów i wymiany doświadczeń pomiędzy organizacjami.

Wnioski z analizy wskazują na różnorodne potrzeby i oczekiwania mieszkańców w zakresie wspierania aktywności społecznej. Edukacja, współpraca, szkolenia, wsparcie finansowe i promocja inicjatyw społecznych są kluczowe dla rozwijania społeczności lokalnej i budowania silnego społeczeństwa obywatelskiego. Przyjęcie tych wniosków może przyczynić się do stworzenia sprzyjającego środowiska dla rozwoju aktywności społecznej oraz mobilizacji mieszkańców do wspólnego działania na rzecz swojego otoczenia.

Wykres 18. Które działania w Pana/i opinii mogą w największym stopniu wspierać wzrost aktywności społecznej w Gminie Mniów? Prosimy o zaznaczenie maksymalnie 3 odpowiedzi.

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

POTRZEBY W ZAKRESIE USŁUG SPOŁECZNYCH NA TERENIE
GMINY MNIÓW W OPINII PRZEDSTAWICIELI INSTYTUCJI, OŚWIATY
I PRZEDSIĘBIORCÓW

W niniejszym rozdziale przedstawione zostały opinie pracowników instytucjonalnych, przedstawicieli oświaty oraz przedsiębiorców na temat aktywności obywatelskiej mieszkańców Gminy Mniów.

Podczas przeprowadzanych wywiadów FGI, przedstawiciele instytucji pomocowych w Gminie Mniów wskazali na szereg problemów związanych z aktywnością obywatelską. Z odpowiedzi rozmówców wynika, że istnieje **niska aktywność mieszkańców** oraz brak chęci zaangażowania w życie społeczności lokalnej. Według ich relacji, mieszkańcy nie angażują się aktywnie w życie społeczności lokalnej, co stanowi wyzwanie dla rozwoju społeczeństwa obywatelskiego na tym obszarze.

Niska aktywność mieszkańców może wynikać z różnych czynników. Wśród najczęściej wymienianych problemów jest brak świadomości społecznej, czyli brak zrozumienia i świadomości znaczenia aktywnego uczestnictwa w życiu lokalnym. Mieszkańcy mogą nie zdawać sobie sprawy z korzyści płynących z aktywności społecznej i brakuje im motywacji do włączenia się w działania na rzecz społeczności.

Innym istotnym problemem wskazywanym przez rozmówców jest **brak chęci zaangażowania**. Wielu mieszkańców może być zniechęconych lub obojętnych wobec spraw społecznych, uważając je za nieistotne lub nie dotyczące ich bezpośrednio. Ta apatia i brak motywacji mogą stanowić barierę dla rozwoju aktywności obywatelskiej w społeczności lokalnej. Jak zauważa respondent:

Mieszkańcy często są obojętni na sprawy lokalne. Brakuje świadomości, że ich działania mogą wpływać na pozytywne zmiany w społeczności. Potrzebujemy większej mobilizacji i zachęcania do aktywności obywatelskiej

Dodatkowo, rozmówcy zauważają, że istnieje potrzeba większego wsparcia ze strony instytucji publicznych i organizacji pozarządowych. Brak dostępnych narzędzi, programów edukacyjnych czy inicjatyw skierowanych do mieszkańców może ograniczać możliwości aktywnego uczestnictwa społecznego. Wielu mieszkańców może nie posiadać odpowiedniej wiedzy, umiejętności lub środków, które umożliwiłyby im aktywną partycypację w życiu lokalnym.

4.8. OCENA I PRIORYTETOWOŚĆ DZIAŁAŃ

Istotność priorytetowości zadań w zakresie diagnozy problemów społecznych polega na określeniu i hierarchizacji najważniejszych problemów społecznych, które wymagają pilnej interwencji i rozwiązania. Priorytetyzacja jest istotna dla efektywnego zarządzania zasobami i skierowania ich tam, gdzie są najbardziej potrzebne. Priorytetyzacja zadań w zakresie diagnozy problemów społecznych ma kilka kluczowych znaczeń:

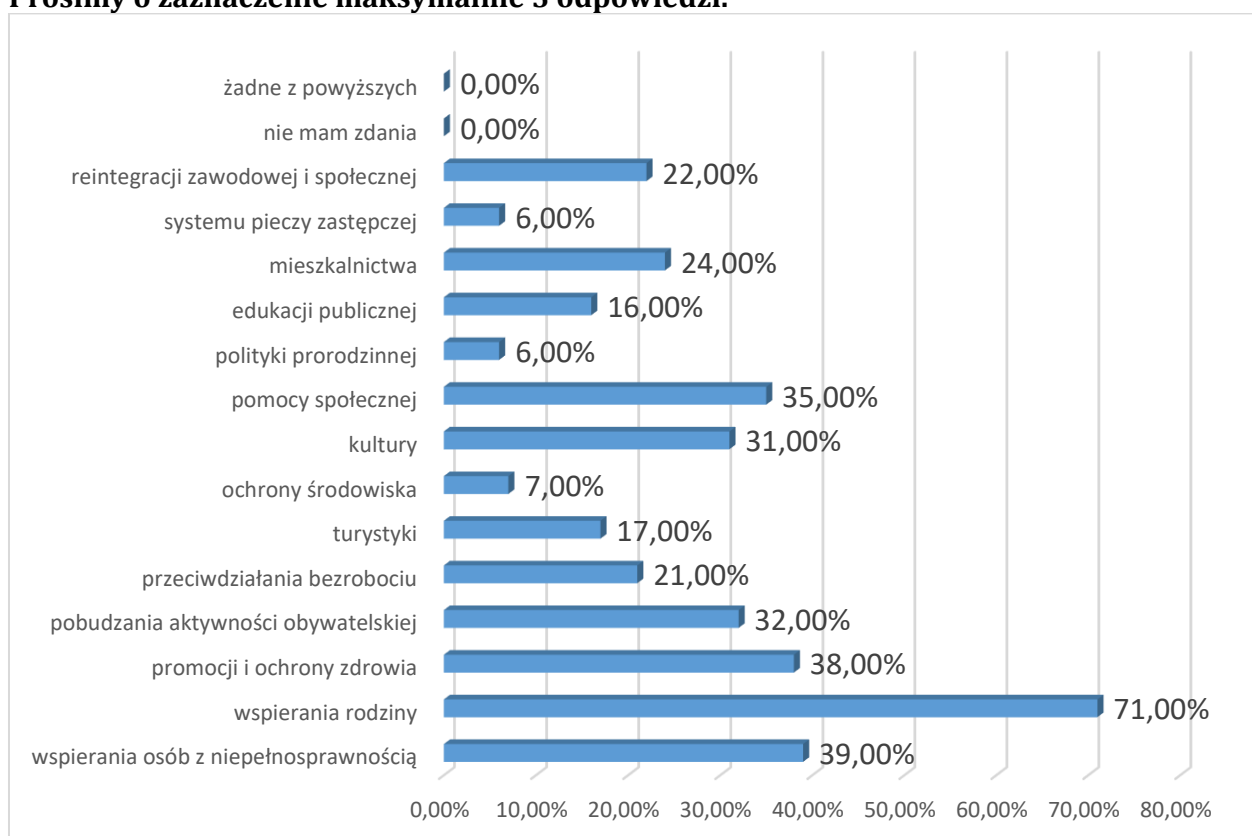
- ✓ **Koncentracja zasobów:** Określenie priorytetów pozwala skoncentrować zasoby finansowe, ludzkie i czasowe na rozwiązywaniu najbardziej palących problemów społecznych. Dzięki temu możliwe jest skuteczniejsze wykorzystanie dostępnych środków i ograniczenie rozproszenia działań.
- ✓ **Skala problemu:** Priorytetowość pozwala zidentyfikować i zająć się problemami o największej skali i wpływie społecznym. Dzięki temu można skuteczniej reagować na potrzeby społeczności lokalnej i podejmować działania mające realny wpływ na poprawę jakości życia mieszkańców.
- ✓ **Pilność:** Niektóre problemy społeczne wymagają natychmiastowej interwencji ze względu na ich negatywne skutki dla społeczności. Priorytetowość pozwala zidentyfikować te pilne problemy i skierować na nie odpowiednie środki i zasoby, aby przeciwdziałać negatywnym konsekwencjom.
- ✓ **Efektywność:** Priorytetyzacja zadań pozwala uniknąć rozproszenia działań i skoncentrować wysiłki na tych problemach, które mają największe znaczenie i perspektywy sukcesu. Dzięki temu działania są bardziej skuteczne i mogą przynieść długoterminowe efekty.

Ważne jest, aby proces priorytetyzacji zadań w zakresie diagnozy problemów społecznych był oparty na szerokim konsultowaniu się z różnymi interesariuszami społecznymi, takimi jak przedstawiciele społeczności lokalnej, organizacje pozarządowe, instytucje publiczne i eksperci. Tylko w ten sposób można uwzględnić różnorodne perspektywy i potrzeby społeczności, co prowadzi do bardziej zrównoważonych i skutecznych rozwiązań.

POTRZEBY W ZAKRESIE USŁUG SPOŁECZNYCH NA TERENIE GMINY MNIÓW W OPINII JEJ MIESZKAŃCÓW

Diagnoza wskazała obszary w zakresie usług społecznych, które zdaniem badanych powinny być priorytetowo rozwijane i usprawniane na terenie Gminy Mniów. Zdaniem badanych w pierwszej kolejności należy: wspierać rodziny (71,00%) oraz wspierać osoby z niepełnosprawnościami (39,00%). W dalszej kolejności pod względem wskazań znalazła się promocja i ochrona zdrowia (38,00%), pomoc społeczna (35,00%), pobudzanie aktywności obywatelskiej (32,00%), kultury (31,00%), mieszkalnictwa (24,00%), przeciwdziałanie bezrobociu (21,00%), reintegracji zawodowej i społecznej (22,00%) oraz turystyki (17,00%). W dalszej kolejności wskazywano na: rozwijanie edukacji publicznej (16,00%), ochrony środowiska (7,00%), polityki prorodzinnej (6,00%) oraz systemu pieczy zastępczej (6,00%).

Wykres 19. Które z niżej wymienionych obszarów w zakresie usług społecznych powinny być priorytetowo rozwijane i usprawniane na terenie Gminy Mniów? Prosimy o zaznaczenie maksymalnie 3 odpowiedzi.

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Ankietowanych mieszkańców zapytano w jakim stopniu są zadowoleni z różnych aspektów życia w Gminie Mniów. Dane wskazują na pewne obszary, które cieszą się wysokim poziomem

zadowolenia, jak i na te, które stanowią poważne wyzwania dla społeczności lokalnej. Ankietowani bardzo zadowoleni są z: oferty pomocy dla osób uzależnionych (18,00%), warunków mieszkaniowych (16,00%), bezpieczeństwa publicznego (15,00%), organizacji czasu wolnego (14,00%), sytuacji na lokalnym rynku pracy (13,00%), dostępności doradztwa psychologiczno-prawniczego (12,00%) oraz wsparcia dla osób starszych (10,00%).

W kontekście pozytywnych aspektów, ankietowani wyrażają dużą satysfakcję z oferty pomocy dla osób uzależnionych, co wskazuje na istnienie odpowiednich struktur i działań ukierunkowanych na wsparcie osób borykających się z tym problemem. Ponadto, organizacja czasu wolnego w Gminie Mniów również spotyka się z uznaniem mieszkańców, co sugeruje dostępność różnorodnych atrakcji i aktywności rekreacyjnych dla społeczności lokalnej. Dodatkowo, wsparcie dla osób starszych oraz aktywny udział mieszkańców w życiu publicznym i społecznym są również postrzegane pozytywnie przez ankietowanych, co świadczy o istnieniu społeczności zaangażowanej i odpowiedzialnej.

Jednakże, istnieją także obszary, które wywołują duże niezadowolenie wśród ankietowanych. Obszary, z których ankietowani są bardzo niezadowoleni to: dostęp do placówek i specjalistów opieki zdrowotnej (44,00%), oferty spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży (30,00%), organizacji czasu wolnego (25,00%), wsparcia osób z niepełnosprawnością (25,00%), sytuacji na lokalnym rynku pracy (24,00%), oferty edukacyjnej szkół (24,00%) oraz wsparcia dla osób starszych (23,00%).

Wnioski płynące z tych danych są istotne dla planowania rozwoju i podejmowania działań mających na celu zaspokojenie potrzeb społeczności lokalnej. Wskazują na konieczność podjęcia inicjatyw mających na celu poprawę dostępności opieki zdrowotnej, rozwijanie infrastruktury opieki nad dziećmi i młodzieżą, poprawę warunków mieszkaniowych, stymulowanie lokalnego rynku pracy, promowanie integracji osób z niepełnosprawnością oraz rozwijanie innowacyjnych i atrakcyjnych ofert edukacyjnych w szkołach.

Wykres 12. W jakim stopniu jest Pan/i zadowolony/a z poniższych warunków życia w Gminie Mniów? Prosimy o zaznaczenie 1 odpowiedzi w każdym wersie.

	Bardzo zadowolony/a	Zadowolony/a	Niezdecydowany/a	Niezadowolony/a	Bardzo niezadowolony/a
oferta pomocy dla osób uzależnionych	18,00%	16,00%	42,00%	14,00%	10,00%
oferta wsparcia dla ofiar i sprawców przemocy	5,00%	19,00%	38,00%	25,00%	13,00%
pomoc dla osób zmagających się z trudną sytuacją materialną	8,00%	23,00%	39,00%	16,00%	14,00%
udział mieszkańców w życiu publicznym i społecznym	9,00%	21,00%	35,00%	27,00%	8,00%
dostępność doradztwa psychologiczno-prawnego	12,00%	26,00%	28,00%	21,00%	13,00%
warunki mieszkaniowe	16,00%	23,00%	31,00%	14,00%	16,00%
wsparcie osób z niepełnosprawnością	6,00%	20,00%	30,00%	19,00%	25,00%
wsparcie dla osób starszych	10,00%	18,00%	31,00%	18,00%	23,00%
stan infrastruktury pod kątem osób z niepełnosprawnością i starszych (np. kwestia barier architektonicznych)	3,00%	15,00%	37,00%	23,00%	22,00%
sytuacja na lokalnym rynku pracy	13,00%	9,00%	28,00%	26,00%	24,00%
bezpieczeństwo publiczne	15,00%	14,00%	26,00%	23,00%	22,00%
dostępność żłobków i przedszkoli	7,00%	10,00%	49,00%	16,00%	18,00%
oferta edukacyjna szkół	2,00%	24,00%	27,00%	23,00%	24,00%
dostęp do placówek i specjalistów opieki zdrowotnej	5,00%	11,00%	19,00%	21,00%	44,00%
dostęp i jakość oferty kulturalnej (wydarzenia kulturalne, koncerty, wystawy, biblioteka)	7,00%	22,00%	31,00%	28,00%	12,00%

oferta spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży	7,00%	17,00%	27,00%	19,00%	30,00%
organizacja czasu wolnego	14,00%	18,00%	19,00%	24,00%	25,00%

Badanych poproszono także o wskazanie problemów w Gminie Mniów, które uważają za najważniejsze. Wskazywano na: alkoholizm (48,00%), wykluczenie komunikacyjne (42,00%), dostęp do ochrony zdrowia (39,00%), problemy osób starszych (21,00%), jakość oferty spędzania czasu wolnego (15,00%), niepełnosprawność (15,00%), przemoc w rodzinie (14,00%), długotrwała lub ciężka choroba (12,00%), narkomanię (11,00%), bezrobocie (11,00%), przestępczość (11,00%), wielodzietność (10,00%), bezdomność (9,00%), złe warunki mieszkaniowe (8,00%), niezaradność życiowa (6,00%), ubóstwa, zła sytuacja finansowa rodzin (6,00%), bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych (5,00%), bezdomność (5,00%), dostęp i jakość edukacji (5,00%), samotne wychowywanie dzieci (4,00%), brak aktywności obywatelskiej (3,00%) oraz migracja osób młodych (2,00%).

Wyniki badań jednoznacznie ukazują obszary, które wymagają pilnej uwagi i działań ze strony władz lokalnych oraz społeczności.

Jednym z kluczowych problemów, na który zwrócono uwagę, jest alkoholizm. Wysoki odsetek respondentów wskazał na ten problem jako priorytetowy. Konieczne jest wdrożenie skutecznych programów prewencji, wsparcia dla osób uzależnionych oraz edukacji społecznej na temat negatywnych skutków nadużywania alkoholu.

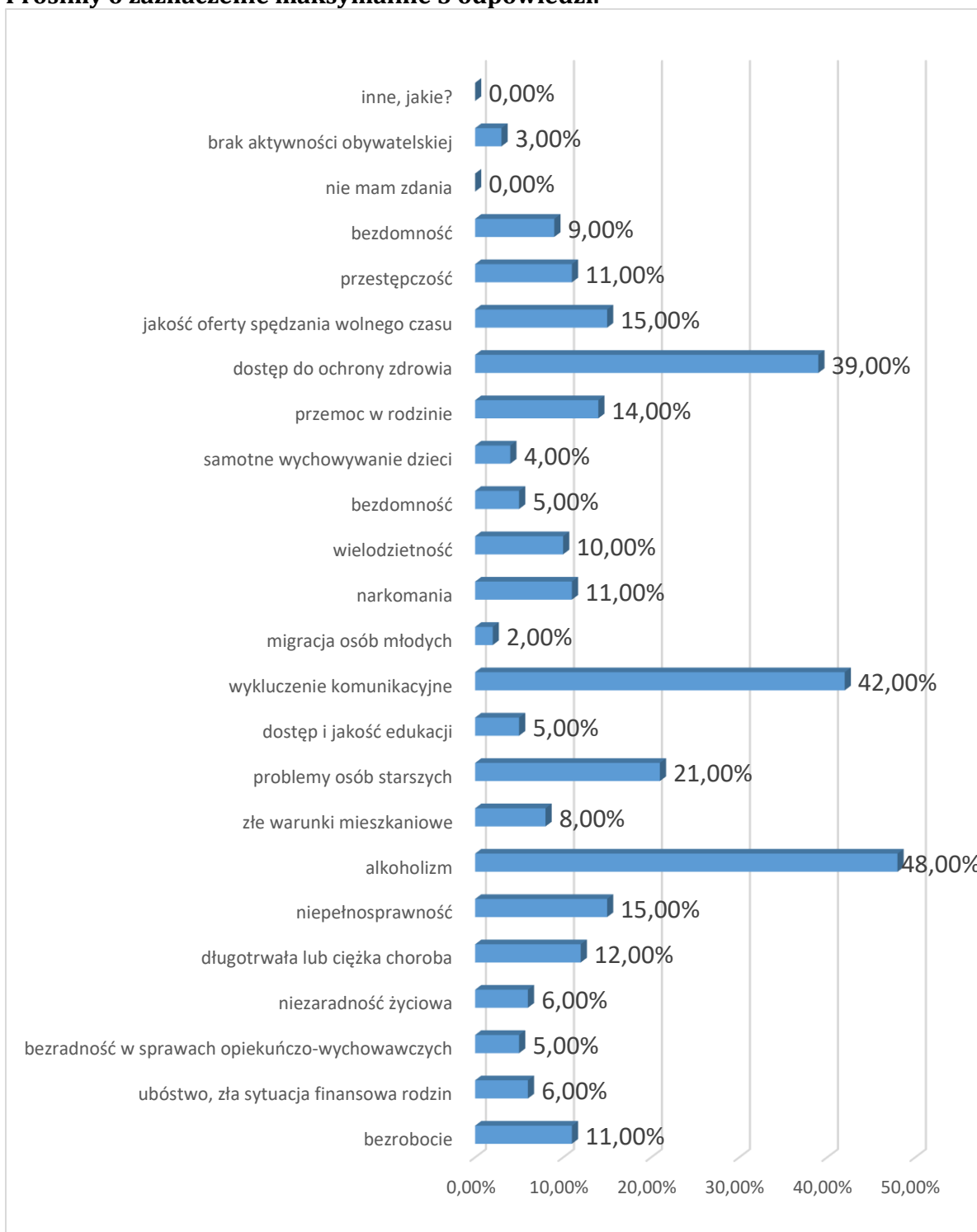
Kolejnym istotnym zagrożeniem jest wykluczenie komunikacyjne, szczególnie dotkliwe w obszarach wiejskich. Poprawa infrastruktury komunikacyjnej jest niezbędna, aby umożliwić mieszkańcom łatwiejszy dostęp do pracy, usług społecznych i edukacji.

Dostęp do ochrony zdrowia to kolejny problem, który wymaga uwagi. Gmina powinna podjąć działania mające na celu zapewnienie dostępu do wysokiej jakości opieki zdrowotnej, zwłaszcza dla osób starszych i niepełnosprawnych. Mieszkańcy zwracają również uwagę na potrzebę rozwoju oferty spędzania czasu wolnego. Różnorodne możliwości spędzania czasu

mogą przyczynić się do poprawy jakości życia mieszkańców i stworzenia silniejszej społeczności. Niepełnosprawność to inny istotny problem, na który zwrócono uwagę. Gmina powinna kontynuować prace nad zapewnieniem dostępu dla osób niepełnosprawnych do miejsc publicznych oraz oferować wsparcie w zakresie rehabilitacji i integracji społecznej. Przemoc w rodzinie to zagrożenie, które również nie może być bagatelizowane. Wysoki poziom zgłoszeń dotyczących przemocy w rodzinie wskazuje na pilną potrzebę działań prewencyjnych, wsparcia ofiar i edukacji na ten temat. Bezrobocie to problem, który wymaga stworzenia lokalnych inicjatyw gospodarczych generujących nowe miejsca pracy. Również przestępczość i wielodzietność to kwestie, które nie mogą być ignorowane. Bezdomność, złe warunki mieszkaniowe, niezaradność życiowa, ubóstwo i zła sytuacja finansowa rodzin to wyzwania, które wymagają kompleksowego podejścia i wsparcia dla osób dotkniętych tymi problemami.

Dostęp do edukacji oraz aktywność obywatelska to także obszary, na których należy się skupić. Zachęcanie mieszkańców do angażowania się w życie społeczności może przyczynić się do rozwiązania wielu problemów. Migracja osób młodych to zagadnienie, które może wpłynąć na rozwój gminy. Stworzenie atrakcyjnych warunków do życia i rozwoju zawodowego może zatrzymać odpływ młodych mieszkańców.

**Wykres 20. Jakie problemy uważa Pan/i za najważniejsze w Gminie Mniów?
Prosimy o zaznaczenie maksymalnie 3 odpowiedzi.**

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

POTRZEBY W ZAKRESIE USŁUG SPOŁECZNYCH NA TERENIE GMINY MNIÓW W OPINII PRZEDSTAWICIELI INSTYTUCJI, OŚWIATY I PRZEDSIĘBIORCÓW

W niniejszym rozdziale przedstawione zostały priorytetowe obszary w zakresie usług społecznych, które z perspektywy pracowników instytucjonalnych oraz przedstawicieli organizacji pozarządowych powinny w pierwszej kolejności być rozwijane w Gminie Mniów.

Respondenci w wywiadach FGI jednogłośnie podkreślali, że **uzależnienie od alkoholu** stanowi poważny problem społeczny w Gminie Mniów. Byli zgodni co do konieczności podjęcia skutecznych działań mających na celu zwalczanie tego zjawiska oraz zapobieganie jego rozpowszechnianiu w społeczności lokalnej.

Uzależnienie od alkoholu to ogromny problem społeczny, któremu musimy stawić czoła. Wymaga on skutecznych działań zapobiegawczych i wsparcia dla osób uzależnionych. Musimy działać, aby zatrzymać rozpowszechnianie się tego zjawiska.

Respondenci wyrazili potrzebę wdrożenia kompleksowego podejścia, które obejmuje zarówno działania prewencyjne, jak i interwencję wobec osób już uzależnionych. Wskazywali na znaczenie prowadzenia edukacji społecznej w zakresie skutków używania alkoholu oraz substancji psychoaktywnych, świadomości zagrożeń z nimi związanych oraz promocji zdrowego stylu życia.

Ponadto, respondenci **podkreślali konieczność zapewnienia odpowiedniej pomocy i wsparcia dla osób uzależnionych**. Wskazywali na potrzebę rozbudowy i ułatwienia dostępu do wyspecjalizowanych usług terapeutycznych, poradnictwa i leczenia uzależnień. Ważne było dla nich również zwiększenie dostępności informacji o dostępnych źródłach pomocy oraz promocja aktywności samopomocowych i wsparcia społecznościowego dla osób zmagających się z uzależnieniem.

Aspektem, na którym skupiali uwagę, było zwiększenie obecności służb porządkowych w terenie. Respondenci uważali, że większa liczba patroli policyjnych może przyczynić się do ograniczenia występowania przestępstw oraz podniesienia poczucia bezpieczeństwa mieszkańców. Ponadto, apelowali o zwiększenie współpracy między służbami porządkowymi a lokalną społecznością, co umożliwiłoby lepszą wymianę informacji oraz skuteczne reagowanie na zagrożenia.

W kontekście edukacji, respondenci zwrócili uwagę na **potrzebę inwestowania w infrastrukturę edukacyjną**, taką jak nowoczesne szkoły, wyposażenie w nowe technologie oraz rozwijanie programów edukacyjnych, które odpowiadają na bieżące potrzeby rynku pracy. Przykładowo, zapewnienie dostępu do specjalistycznych programów nauczania może pomóc młodym ludziom w zdobyciu konkurencyjnych umiejętności i zwiększeniu swoich szans na rynku pracy.

Ważnym elementem jest także rozwijanie programów aktywizacji zawodowej, które umożliwią młodym mieszkańcom zdobycie doświadczenia i umiejętności praktycznych w konkretnych branżach. Praktyki zawodowe, staże, mentorstwo oraz programy rozwoju umiejętności przedsiębiorczych mogą wspierać rozwój zawodowy i zwiększać szanse na znalezienie stabilnej pracy.

5. WNIOSKI I REKOMENDACJE

Celem przeprowadzonego badania było zidentyfikowanie potrzeb i potencjału lokalnej społeczności w zakresie usług społecznych na terenie Gminy Mniów. Cel ten został osiągnięty w toku weryfikacji zebranego materiału badawczego, będącego podstawą do opracowania wniosków i rekomendacji, które następnie posłużą opracowaniu Programu usług społecznych, określającego usługi społeczne wynikające z potrzeb wspólnoty samorządowej.

Przeprowadzona diagnoza oraz analiza danych zastanych umożliwiła:

wskazanie
i określenie
uwarunkowań
społeczności lokalnej

rozpoznanie potrzeb
w zakresie usług
społecznych

zidentyfikowanie grup mieszkańców w
Gminie Mniów, które powinny
w szczególności zostać objęte wsparciem
w ramach usług społecznych

W oparciu o dokonaną analizę wyników badań zostały sformułowane rekomendacje. Poniżej znajdują się wnioski z badania diagnozującego potrzeby, zasoby i potencjał w zakresie poszerzania usług społecznych na terenie Gminy Mniów wraz z rekomendacjami.

Polityka prorodzinna, wspieranie rodziny - podsumowanie

W 2022 roku gmina odnotowała 36 małżeństw, co sugeruje pewną stabilność społeczną. Jednak wskaźnik rozwodów wynoszący 1,1 na 1000 mieszkańców warto monitorować, gdyż rozwody mogą wpływać na strukturę rodziny i społeczność. Gmina posiada infrastrukturę opieki nad dziećmi, ale ograniczoną liczbę miejsc w klubie dziecięcym, co może sugerować potrzebę rozwoju infrastruktury opieki nad dziećmi.

Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w gminie zmniejszyła się w 2022 roku, co może wskazywać na poprawę sytuacji ekonomicznej mieszkańców lub skuteczność programów wsparcia. Bezrobocie, choroby, niepełnosprawność i ubóstwo to główne przyczyny korzystania z pomocy społecznej.

Analiza wieku i płci osób korzystających z pomocy społecznej sugeruje potrzebę skoncentrowania wsparcia na osobach w wieku produkcyjnym zwłaszcza wśród mężczyzn, oraz na starszych kobietach w wieku poprodukcyjnym.

Świadczenia niepieniężne są znacznie bardziej powszechne niż świadczenia pieniężne w gminie. Rodziny z dziećmi korzystają z większej liczby świadczeń niż rodziny bez dzieci.

Gmina Mniów angażuje się w pomoc rodzinom w trudnej sytuacji życiowej za pośrednictwem asystentów rodziny, którzy oferują wsparcie w różnych obszarach, takich jak opieka nad dziećmi, rozwiązywanie trudności wychowawczych i wsparcie ekonomiczne.

W Punkcie Interwencji Kryzysowej mieszkańcy gminy otrzymują wsparcie w zakresie pracy socjalnej i poradnictwa w różnych dziedzinach.

Gmina podejmuje działania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ma zespół ds. przeciwdziałania przemocy oraz punkt interwencji kryzysowej.

Wnioski:

- ✓ Konieczne jest monitorowanie zmian demograficznych i dostosowywanie polityk publicznych do potrzeb społeczności.
- ✓ Wsparcie rodzin i stymulowanie dzietności są ważnymi kwestiami do rozważenia, aby zrównoważyć niski przyrost naturalny.
- ✓ Inwestycje w edukację, zdrowie i infrastrukturę społeczną są niezbędne dla długoterminowego rozwoju społeczno-gospodarczego.
- ✓ Tworzenie warunków do przyciągania nowych mieszkańców może pomóc w stabilizacji demograficznej regionu.
- ✓ Transformacja przemysłowa i zmiany w strukturze zatrudnienia mają wpływ na migrację i stabilność demograficzną Gminy Mniów.

Propozycje zmian, które Gmina Mniów może wprowadzić w celu poprawy sytuacji demograficznej:

- ✓ **Programy wspierające rodziny i dzietność:** rozwijanie programów, które oferują wsparcie finansowe i świadczenia rodzinne dla rodzin z dziećmi. Może to obejmować przyznawanie dodatkowych środków na dzieci, zniżki na opiekę nad dziećmi, programy wsparcia dla rodziców samotnie wychowujących dzieci i dostęp do bezpłatnych lub tanich usług opieki nad dziećmi. Takie działania mogą zachęcić rodziny do zwiększenia dzietności i pozostania w gminie.
- ✓ **Tworzenie przedszkoli i żłobków:** inwestowanie w rozwój infrastruktury przedszkolnej i żłobkowej, aby zapewnić odpowiednie miejsca opieki dla dzieci. Dostępność wysokiej jakości przedszkoli i żłobków może zmniejszyć obciążenie rodzin związane z opieką nad dziećmi i umożliwić rodzicom kontynuację kariery zawodowej.
- ✓ **Programy edukacyjne dla rodziców:** organizowanie programów edukacyjnych i szkoleń dla rodziców, które pomagają w radzeniu sobie z wyzwaniami związanymi z wychowaniem dzieci. Tematy takie jak zdrowie i żywienie, rozwój dziecka, umiejętności wychowawcze i komunikacja w rodzinie mogą być objęte takimi programami. Wiedza i umiejętności zdobyte przez rodziców mogą przyczynić się do lepszego funkcjonowania rodzin i wzmocnienia więzi rodzinnych.
- ✓ **Zachęty finansowe dla rodzin:** wprowadzenie programów zachęcających do posiadania dzieci poprzez oferowanie dodatkowych ulg podatkowych, przyznawanie

świadczeń finansowych dla rodzin wielodzietnych, zwolnienia z opłat za usługi publiczne dla rodzin z dziećmi itp. Takie zachęty finansowe mogą pomóc w zmniejszeniu obciążenia finansowego związanego z wychowywaniem dzieci.

- ✓ **Programy integracyjne i wsparcie społeczne:** organizowanie programów integracyjnych i społecznych, które wspierają rodziny i zapewniają im wsparcie emocjonalne i społeczne. Mogą to być grupy wsparcia dla rodziców, zajęcia dla dzieci i rodziców, organizowanie festiwali i imprez dla rodzin, tworzenie lokalnych sieci wsparcia społecznego itp. Takie inicjatywy mogą pomóc w budowaniu silnej społeczności rodzinnej i wzmacnianiu więzi między mieszkańcami.
- ✓ **Promocja korzyści życia w gminie:** aktywne promowanie korzyści i atrakcje życia w Mniowie. Może to obejmować kampanie informacyjne, które podkreślają dostępność infrastruktury społecznej, atrakcyjne warunki mieszkaniowe, możliwości rozwoju zawodowego, dostęp do przyrody i rekreacji dla dzieci, a także bezpieczne i przyjazne otoczenie dla rodzin. Promocja takich korzyści może przyciągnąć rodziny i zachęcić je do osiedlania się w gminie.

Propozycje zmian, które Gmina Mniów może wprowadzić w celu w obszarze pomocy społecznej:

- ✓ **Wzmocnienie i rozwinięcie istniejących usług pomocy socjalnej:** Regularne szkolenia dla pracowników socjalnych, aby zapewnić im aktualną wiedzę i umiejętności w obszarze pomocy społecznej. Wprowadzenie systemu monitorowania i oceny efektywności świadczonych usług, aby dostosować je do zmieniających się potrzeb społeczności.
- ✓ **Programy wspierające rodziny i stymulujące dzietność:** Wprowadzenie programów edukacyjnych dla rodziców, które promują zdrowe relacje rodzinne, umiejętności wychowawcze i rozwój dziecka. Tworzenie sieci wspierających rodziców, takich jak grupy wsparcia i poradnictwo rodzicielskie, które umożliwią wymianę doświadczeń i wzajemne wsparcie. Zachęcanie do rozwoju i wspieranie instytucji opieki nad dziećmi, takich jak kluby dziecięce, żłobki i przedszkola, aby ułatwić rodzicom łączenie życia rodzinnego z pracą zawodową.
- ✓ **Rozszerzenie dostępności mieszkań socjalnych:** Wzrost inwestycji w budowę nowych mieszkań socjalnych lub modernizację istniejących, aby zwiększyć dostępność

dla osób znajdujących się w trudnej sytuacji mieszkaniowej. Wprowadzenie programów preferencyjnych dla osób o niskich dochodach, które umożliwią im wynajem mieszkań komunalnych lub socjalnych w przystępnych cenach. Współpraca z organizacjami pozarządowymi i fundacjami, które zajmują się pomocą osobom bezdomnym, w celu zapewnienia wsparcia i schronienia dla tych osób.

- ✓ **Współpraca z sektorem prywatnym i organizacjami społecznymi:** Nawiązanie partnerstw z lokalnymi firmami w celu tworzenia programów i ofert pracy dla osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej, w tym osób bezrobotnych i długotrwale bezrobotnych. Wspieranie inicjatyw organizacji pozarządowych i społecznych, które działają na rzecz pomocy społecznej, poprzez udzielanie dotacji, zapewnianie pomocy technicznej i promowanie ich działań.
- ✓ **Edukacja i świadomość społeczna:** Organizowanie kampanii informacyjnych i edukacyjnych, które zwiększą świadomość społeczną na temat problemów związanych z pomocą społeczną i potrzeb osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej. Wprowadzenie programów edukacyjnych w szkołach, które uczyłyby dzieci i młodzież empatii, tolerancji i zrozumienia dla osób z różnymi sytuacjami życiowymi.

Problem przemocowy

Przemoc w rodzinie stanowi poważny problem społeczny, a zgłaszane przypadki są tylko niewielkim odsetkiem całego zjawiska. 14,00% ankietowanych uważa, że istotnym problemem w gminie jest problem przemocowy. Na jego występowanie wskazywali także przedstawiciele instytucji pomocowych biorących udział w badaniu FGI.

Istnieją zasoby i działania na terenie gminy mające na celu przeciwdziałanie przemocy w rodzinie. Zespół ds. Przeciwdziałania Przemocy zajmuje się interwencją i wsparciem dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie.

Wnioski:

- ✓ Istnieje potrzeba dalszego rozwoju i wzmocnienia instytucji pomocy społecznej w Gminie Mniów, w tym tworzenia placówek takich jak Dom Pomocy Społecznej, mieszkania wspomagane i treningowe i ośrodki wsparcia, aby zapewnić kompleksową pomoc rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej.
- ✓ Konieczne jest zwiększenie świadomości społecznej dotyczącej przemocy w rodzinie oraz dostępnych zasobów i pomocy, aby zachęcić do zgłaszania przypadków przemocy i zapewnić wsparcie potrzebującym.
- ✓ Wsparcie asystenta rodziny jest ważnym elementem w udzielaniu pomocy rodzinom i powinno być kontynuowane oraz rozwijane. Konieczne jest zwiększenie zatrudnienia asystentów rodziny, aby dotrzeć do większej liczby rodzin potrzebujących wsparcia.
- ✓ Współpraca i koordynacja działań między różnymi instytucjami, takimi jak asystenci rodziny, zespół ds. przeciwdziałania przemocy, placówki pomocy społecznej i inne organizacje, jest kluczowa w zapewnieniu kompleksowej pomocy rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej.
- ✓ Ważne jest systematyczne monitorowanie i analiza danych dotyczących rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji oraz przypadków przemocy w rodzinie, aby lepiej zrozumieć skalę problemu i dostosować działania i zasoby do potrzeb społeczności.

Propozycje zmian, które Gmina Mniów może wprowadzić w celu zmniejszenia skali problemu przemocowego:

- ✓ **Edukacja społeczna:** Zapewnienie edukacji i świadomości społecznej na temat przemocy w rodzinie poprzez kampanie informacyjne, seminaria, warsztaty i spotkania społeczne. Wspieranie działań, które promują zdrowe i poszanowanie granic relacje między członkami rodziny.
- ✓ **Wzmocnienie systemu wsparcia:** Rozbudowanie i wzmocnienie instytucji pomocy społecznej, takich jak punkt interwencji kryzysowej, programy terapeutyczne i poradnictwo dla rodzin dotkniętych przemocą. Zapewnienie dostępu do specjalistycznej pomocy psychologicznej i prawnej dla ofiar.
- ✓ **Wczesne wykrywanie i interwencja:** Wdrożenie programów szkoleniowych dla pracowników służb społecznych, służby zdrowia, oświaty i innych instytucji, aby

zwiększyć zdolność do rozpoznawania oznak przemocy w rodzinie i skutecznej interwencji. Utworzenie jednolitego systemu raportowania i monitorowania przypadków przemocy w rodzinie.

- ✓ **Programy terapeutyczne i wsparcie psychologiczne:** Zapewnienie dostępu do specjalistycznych programów terapeutycznych i wsparcia psychologicznego dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie. Programy te powinny być dostosowane do różnych grup wiekowych i uwzględniać potrzeby dzieci, dorosłych i sprawców przemocy.
- ✓ **Współpraca międzyinstytucjonalna:** wsparcie zespołu ds. przeciwdziałania przemocy, który będzie koordynować działania różnych instytucji i organizacji działających na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Współpraca ta powinna obejmować wymianę informacji, wspólną analizę przypadków i opracowywanie kompleksowych planów interwencji.

Promocja i ochrona zdrowia – podsumowanie

Gmina Mniów skupia się na zapewnieniu mieszkańcom dostępu do podstawowej opieki zdrowotnej, w tym usług ginekologii, położnictwa i stomatologii. Głównym dostawcą tych usług jest Gminny Ośrodek Zdrowia w Mniowie, który jest również wspierany przez prywatne placówki medyczne.

Jednym z wyzwań, z jakimi się mierzy, są długotrwałe i ciężkie choroby, które dotyczą wielu mieszkańców. Wsparcie socjalne jest często przyznawane rodzinom, które opiekują się osobami chorymi. W roku 2022 wsparcie otrzymało 87 rodzin, w postaci 3593 świadczeń niepieniężnych i 605 świadczeń pieniężnych.

Gmina także angażuje się w pomoc osobom z zaburzeniami psychicznymi. Choć liczba korzystających z tych usług jest stosunkowo niewielka, istnieją placówki takie jak środowiskowy dom samopomocy, który oferuje wsparcie.

Pomoc psychologiczna jest również dostępna w gminie, chociaż korzystanie z niej przez rodziny wykazuje pewną nieregularność. Wzrost liczby korzystających rodzin w 2021 roku może sugerować rosnące zapotrzebowanie na tę formę wsparcia.

Problem alkoholizmu pozostaje obecny w gminie, chociaż nie jest powszechny wśród ankietowanych. Niemniej jednak, liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu jest wciąż istotna, a pomoc społeczna jest przyznawana w trosce o te rodziny.

Zdecydowana większość respondentów (82%) uważa, że istnieje potrzeba poszerzenia działań związanych z promocją zdrowia, takimi jak edukacja zdrowotna, profilaktyka, kształtowanie postaw zdrowotnych i promowanie zdrowego stylu życia. Jedynie niewielki odsetek osób (13%) uważa, że takie działania nie są potrzebne, a 5% respondentów przyznało, że nie ma wystarczającej wiedzy w tym zakresie.

Opinie na temat dostępności do opieki psychologicznej są zróżnicowane. 4% respondentów ocenia ją jako bardzo dobrą, 9% jako dobrą, 14% jako średnią, 20% jako złą, a 26% jako bardzo złą. Ponadto, 27% badanych przyznaje, że nie posiada wystarczającej wiedzy na ten temat.

Jeśli chodzi o opiekę psychiatryczną, 6% respondentów uważa, że jest ona bardzo dobrze dostępna, 7% jako dobrze, 15% jako średnio, 16% jako źle, a 14% jako bardzo źle. Istnieje także grupa 42% ankietowanych, którzy mieli trudności z oceną.

Opieka terapeutyczna spotkała się z oceną 5% jako bardzo dobrze dostępna, 8% jako dobrze, 13% jako średnio, 11% jako źle, a 18% jako bardzo źle. Aż 45% respondentów nie była w stanie udzielić oceny w tym przypadku.

Mieszkańcy Gminy Mniów wykazują duże zainteresowanie promocją zdrowia, ale istnieje duża niejednorodność w ocenach dotyczących dostępności do usług psychologicznych, psychiatrycznych i terapeutycznych. Wielu respondentów wydaje się mieć ograniczoną wiedzę na ten temat, a oceny są zróżnicowane. Istnieje także potrzeba dalszej analizy i działań, aby poprawić dostępność tych usług oraz świadomość społeczną w tym obszarze.

Wnioski:

- ✓ Gmina Mniów skupia się na zapewnieniu dostępu mieszkańcom do podstawowej opieki zdrowotnej, w tym usług ginekologii, położnictwa i stomatologii, przy głównym zaangażowaniu Gminnego Ośrodka Zdrowia w Mniowie oraz wsparciu prywatnych

placówek medycznych. To ważne działania w celu zaspokojenia potrzeb zdrowotnych społeczności.

- ✓ Wyzwaniem, przed którym stoi gmina, są długotrwałe i ciężkie choroby, które dotyczą wielu mieszkańców. Pomoc socjalna jest często przyznawana rodzinom opiekującym się chorymi osobami, co jest istotnym elementem wsparcia społecznego. W roku 2022 wsparcie otrzymało 87 rodzin, co stanowi znaczną liczbę świadczeń zarówno pieniężnych, jak i niepieniężnych.
- ✓ Gmina angażuje się również w pomoc osobom z zaburzeniami psychicznymi poprzez placówki takie jak GOPS i środowiskowy dom samopomocy, które oferują wsparcie dla tych osób. Mimo że liczba korzystających z tych usług jest niewielka, to istotne jest, że istnieje infrastruktura wspierająca osoby z zaburzeniami psychicznymi.
- ✓ Pomoc psychologiczna jest dostępna w gminie, choć korzystanie z niej przez rodziny wykazuje pewną nieregularność. Wzrost liczby korzystających rodzin w 2021 roku może sugerować rosnące zapotrzebowanie na tę formę wsparcia, co wymaga dalszej analizy.
- ✓ Problem alkoholizmu pozostaje obecny w gminie, chociaż nie jest powszechny wśród ankietowanych. Nadal istnieje znacząca liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu, co podkreśla znaczenie pomocy społecznej w trosce o te rodziny.
- ✓ Zdecydowana większość respondentów uważa, że istnieje potrzeba poszerzenia działań związanych z promocją zdrowia, co wskazuje na zrozumienie potrzeby edukacji zdrowotnej, profilaktyki i promowania zdrowego stylu życia. Jednak istnieją również osoby, które przyznają brak wiedzy w tym zakresie, co może wymagać dodatkowych działań informacyjnych.
- ✓ Opinie na temat dostępności do opieki psychologicznej, psychiatrycznej i terapeutycznej są zróżnicowane, a część respondentów przyznaje brak wiedzy na ten temat. Istnieje potrzeba poprawy dostępności i świadomości tych usług w gminie, aby sprostać potrzebom mieszkańców.

Propozycje zmian, które Gmina Mniów może wprowadzić w obszarze opieki zdrowotnej:

- ✓ **Utworzenie punktów informacyjnych o zdrowiu:** stworzenie punktów, w których mieszkańcy mogą uzyskać informacje na temat dostępnych usług medycznych, programów profilaktycznych i promocji zdrowia. Punkt taki może działać w siedzibie urzędu gminy lub w innych łatwo dostępnych miejscach, takich jak szkoły.
- ✓ **Organizacja bezpłatnych badań profilaktycznych:** współpraca z lokalnymi placówkami medycznymi i organizacjami non-profit w celu zorganizowania regularnych bezpłatnych badań profilaktycznych dla mieszkańców. Badania te mogą obejmować badania przesiewowe wzorku oraz słuchu, pomiary ciśnienia krwi, poziomu cukru czy cholesterolu.
- ✓ **Programy edukacyjne dla dzieci i młodzieży:** wprowadzenie programów edukacyjnych skierowanych do dzieci i młodzieży, które promują zdrowy styl życia i edukację zdrowotną. Można organizować lekcje dotyczące zdrowego odżywiania, aktywności fizycznej, zdrowych nawyków snu i radzenia sobie ze stresem.
- ✓ **Wsparcie dla osób starszych i niepełnosprawnych:** zapewnienie wsparcia osobom starszym i niepełnosprawnym w dostępie do usług medycznych. Można organizować transport do lekarzy i innych placówek medycznych, a także szkolenia dla opiekunów osób starszych i niepełnosprawnych, usługi fizjoterapeutyczne itp.
- ✓ **Programy antynikotynowe i antyalkoholowe:** prowadzenie kampanii informacyjnych i edukacyjnych, mających na celu ograniczenie palenia tytoniu i nadmiernego spożycia alkoholu wśród mieszkańców. Organizowanie spotkań z ekspertami, warsztaty i dostarczanie materiałów edukacyjnych na ten temat.
- ✓ **Współpraca z lokalnymi lekarzami i specjalistami:** nawiązanie współpracy z lokalnymi lekarzami i specjalistami, aby zapewnić mieszkańcom łatwy dostęp do wysokiej jakości usług medycznych. Można organizować cykliczne wizyty specjalistów w gminie, telekonsultacje lub udostępniać informacje o specjalistach pracujących w okolicy.
- ✓ **Poprawa infrastruktury medycznej:** inwestowanie w rozwój infrastruktury medycznej, takiej jak budowa lub modernizacja przychodni i aptek. Ważne jest również dbanie o dostępność infrastruktury dla osób niepełnosprawnych, zapewniając odpowiednie udogodnienia i dostęp do budynków, np. windy.

- ✓ **Współpraca z organizacjami pozarządowymi:** współpraca z organizacjami pozarządowymi działającymi w obszarze opieki zdrowotnej, takimi jak fundacje, stowarzyszenia czy grupy samopomocowe. Można organizować wspólne projekty, kampanie i wydarzenia mające na celu poprawę zdrowia i jakości życia mieszkańców.
- ✓ **Tworzenie nowych miejsc z dostępem do opieki psychologicznej i psychiatrycznej:** inwestowanie w rozwój miejsc z dostępem do bezpłatnej lub dofinansowywanej opieki psychologicznej, psychoterapeutycznej i psychiatrycznej dla mieszkańców. Może to obejmować otwarcie nowych poradni zdrowia psychicznego, rozszerzenie istniejących placówek lub współpracę z prywatnymi specjalistami w celu zapewnienia dostępnego wsparcia.
- ✓ **Wsparcie finansowe dla usług psychologicznych i psychiatrycznych:** przyznawanie dotacji lub dofinansowanie dla specjalistów z zakresu psychologii, psychoterapii i psychiatrii, którzy oferują usługi na rzecz mieszkańców gminy. Taki program wsparcia finansowego może zachęcić więcej specjalistów do świadczenia usług w gminie oraz zwiększyć dostępność dla osób potrzebujących opieki psychicznej.
- ✓ **Edukacja i promocja zdrowia psychicznego:** inwestowanie w edukację i promocję zdrowia psychicznego wśród mieszkańców. Można organizować warsztaty, wykłady czy spotkania informacyjne na temat zdrowia psychicznego, radzenia sobie ze stresem, zapobiegania chorobom psychicznym oraz korzystania z dostępnej opieki psychologicznej i psychiatrycznej. Wiedza na ten temat może pomóc zwiększyć świadomość i zmniejszyć stygmatyzację związaną z problemami psychicznymi.
- ✓ **Telekonsultacje i teleterapia:** wprowadzenie usług telekonsultacji i teleterapii, które umożliwią mieszkańcom dostęp do opieki psychologicznej i psychiatrycznej zdalnie, zwłaszcza w sytuacjach, gdy dostęp do specjalistów w osobistej wizycie jest utrudniony. To szczególnie ważne w kontekście pandemii COVID-19, gdzie telemedycyna stała się ważnym narzędziem opieki zdrowotnej.

Wspieranie osób z niepełnosprawnością i osób starszych – podsumowanie

Podczas analizy potrzeb osób niepełnosprawnych i osób starszych w Gminie Mniów, można wyciągnąć kilka kluczowych wniosków. Istnieje wyraźna potrzeba rozszerzenia dostępu do wsparcia w wielu aspektach.

Pierwszym ważnym aspektem jest potrzeba zapewnienia możliwości wypożyczenia sprzętu rehabilitacyjnego. Wysoki odsetek respondentów (74%) podkreślił znaczenie tego środka, który pomaga w zachowaniu mobilności i poprawie jakości życia osób niepełnosprawnych.

Kolejnym istotnym obszarem jest transport dla osób niepełnosprawnych, co zaznaczyło 68% badanych. Dostęp do transportu jest niezbędny, aby umożliwić tym osobom samodzielne podróżowanie, uczestnictwo w życiu społecznym i wykonywanie codziennych czynności.

Usługi pielęgnacyjne stanowią także istotny aspekt, którego potrzebę wyraziło 59% respondentów. Osoby starsze i niepełnosprawne często wymagają specjalistycznej opieki pielęgnacyjnej, która wspiera je w codziennych aktywnościach i dba o ich zdrowie.

Warto także zwrócić uwagę na potrzebę pomocy przy naprawach rzeczy codziennego użytku, co zostało podkreślone przez 58% respondentów. Dla osób starszych i niepełnosprawnych, drobne naprawy i konserwacja sprzętu mogą być wyzwaniem, dlatego istotne jest zapewnienie wsparcia w tym zakresie.

Ponadto, istnieje zapotrzebowanie na szkolenia dla opiekunów faktycznych (37%) oraz szkolenia z zakresu pierwszej pomocy (32%). Wiedza i umiejętności opiekunów odgrywają kluczową rolę w zapewnieniu odpowiedniej opieki i bezpieczeństwa osób niepełnosprawnych i starszych.

Gmina Mniów powinna podjąć konkretne działania w celu zaspokojenia tych potrzeb. Należy zwiększyć dostępność wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego, rozwijać usługi transportowe, rozbudowywać usługi pielęgnacyjne i organizować wsparcie przy naprawach codziennego użytku. Dodatkowo, istotne jest zapewnienie odpowiednich szkoleń dla opiekunów oraz

edukacja z zakresu pierwszej pomocy. Dążenie do realizacji tych potrzeb przyczyni się do poprawy jakości życia osób niepełnosprawnych i starszych w lokalnej społeczności.

Wnioski:

- ✓ Istnieje rosnące zapotrzebowanie na wsparcie finansowe i usługi dla osób niepełnosprawnych i starszych.
- ✓ Istotny jest dalszy rozwój i dostosowanie systemu wsparcia dla osób niepełnosprawnych i starszych, ze szczególnym naciskiem na zapewnienie dostępności usług rehabilitacyjnych, opieki, i specjalistycznej pomocy.

Propozycje zmian, które Gmina Mniów może wprowadzić w obszarze wspierania osób z niepełnosprawnością i osób starszych:

- ✓ **Utworzenie Centrum Opieki Zdrowotnej dla osób z niepełnosprawnością i osób starszych**, które zapewni kompleksową opiekę medyczną, rehabilitacyjną i pielęgnacyjną. Centrum powinno być wyposażone w nowoczesny sprzęt medyczny i zatrudniać wyspecjalizowany personel, zdolny do dostarczenia wysokiej jakości usług medycznych.
- ✓ **Organizacja regularnych bezpłatnych badań profilaktycznych dla osób starszych i osób z niepełnosprawnością**. Badania te mogą obejmować pomiary ciśnienia krwi, poziomu cukru we krwi, badania cholesterolu i innych czynników ryzyka. Dzięki temu można wcześniej wykrywać potencjalne problemy zdrowotne i zapewnić odpowiednie leczenie.
- ✓ **Powołanie mobilnej jednostki medycznej**, która dostarczałaby opiekę zdrowotną bezpośrednio do domów osób z niepełnosprawnością i osób starszych. Ta forma opieki medycznej na miejscu jest szczególnie istotna dla osób, które mają trudności z samodzielnym dotarciem do placówek medycznych.
- ✓ **Wsparcie i promocja programów rehabilitacyjnych dla osób z niepełnosprawnością i osób starszych**. Gmina powinna nawiązywać współpracę z ośrodkami rehabilitacyjnymi, fizjoterapeutami oraz organizacjami pozarządowymi, aby zapewnić dostęp do wysokiej jakości usług rehabilitacyjnych. Dodatkowo, organizowanie bezpłatnych zajęć rehabilitacyjnych, takich jak gimnastyka czy masaże, może pomóc w poprawie kondycji i jakości życia tych grup społecznych.

- ✓ **Poprawa dostępności architektonicznej i komunikacyjnej** dla osób z niepełnosprawnością i osób starszych. Gmina powinna inwestować w dostosowanie przestrzeni publicznej, budynków użyteczności publicznej, środków transportu publicznego oraz chodników do potrzeb osób z niepełnosprawnością i osób starszych. Również promowanie środków transportu niskoemisyjnego, takich jak elektryczne rowery czy samochody, może ułatwić mobilność tych grup społecznych.

Edukacja publiczna - podsumowanie

W Gminie Mniów istnieje rozbudowany system edukacji, skupiający się na kształceniu w pierwszych etapach. W 2021 roku w gminie funkcjonowało siedem przedszkoli, które przyjęły 195. Jeśli chodzi o szkoły podstawowe, obecnie działa 4 placówki, w których uczy się 741 uczniów. Mimo spadku liczby szkół w porównaniu z 2008 rokiem, liczba oddziałów i uczniów pozostała zbliżona.

W Gminie Mniów znajdują się różne jednostki oświatowe, w tym szkoły podstawowe i oddziały przedszkolne w różnych lokalizacjach. Dane demograficzne z 2021 roku pokazują, że w grupie wiekowej 3-24 lat mieszka 2 371 osób, z czego 1 210 to kobiety, a 1 161 to mężczyźni. Warto zaznaczyć, że 22,6% ludności posiada wykształcenie wyższe, co jest wartością imponującą, ale 3,5% mieszkańców nie ukończyło edukacji na poziomie szkoły podstawowej, co wymaga uwagi.

Jeśli porównać poziom wykształcenia mieszkańców Gminy Mniów z ogólnym poziomem województwa świętokrzyskiego, to można zauważyć nieco niższy poziom edukacji w gminie. Kobiety dominują w grupie z wykształceniem wyższym (28,6%), podczas gdy mężczyźni częściej posiadają wykształcenie zasadnicze zawodowe (29,7%).

W kontekście potrzeb edukacyjnych w gminie, ważnym zagadnieniem jest problem uzależnień wśród dzieci i młodzieży szkolnej, zarówno od substancji psychoaktywnych, jak i zachowań behawioralnych, takich jak nadmierne korzystanie z Internetu.

Warto zauważyć, że pomimo różnych opinii na temat efektywności działań profilaktycznych, istnieje świadomość potrzeby podejmowania szeroko zakrojonych działań na rzecz eliminacji lub ograniczenia problemu uzależnień wśród młodzieży. Są to ważne kroki w kierunku

zapewnienia zdrowego i bezpiecznego otoczenia edukacyjnego dla dzieci i młodzieży w Gminie Mniów.

Wnioski:

- ✓ Istnieje potrzeba zwiększenia liczby zajęć profilaktycznych w szkołach w celu skuteczniejszej prewencji uzależnień.
- ✓ Potrzeba jest wzmacniania edukacji rodziców w zakresie rozpoznawania oznak uzależnień i strategii prewencji.

Propozycje zmian, które Gmina Mniów może wprowadzić w obszarze edukacji publicznej:

- ✓ **Modernizacja istniejących placówek edukacyjnych:** Zidentyfikowanie szkół, które wymagają remontów i modernizacji, a następnie przeprowadzenie niezbędnych prac, takich jak naprawa infrastruktury, modernizacja sal lekcyjnych i zapewnienie odpowiednich warunków sanitarnych.
- ✓ **Udoskonalenie wyposażenia:** Wprowadzenie nowoczesnego sprzętu edukacyjnego, takiego jak komputery, projektory multimedialne, tablice interaktywne itp., aby wspierać proces nauczania i stymulować aktywność uczniów.
- ✓ **Wspieranie szkół:** Zapewnienie równego dostępu do różnorodnych zajęć, kół przedmiotowych, zespołów artystycznych i zajęć sportowych we wszystkich placówkach.
- ✓ **Tworzenie nowych zajęć pozalekcyjnych:** Rozważenie wprowadzenia nowych zajęć edukacyjnych, które dostosowane są do zmieniających się potrzeb uczniów i rynku pracy. Programy takie mogą obejmować naukę nowych technologii, umiejętności zawodowych czy przedsiębiorczości.
- ✓ **Rozwój współpracy szkół z przedsiębiorstwami:** Należy zachęcać i wspierać szkoły w nawiązywaniu ścisłej współpracy z lokalnymi przedsiębiorstwami. Poprzez organizację warsztatów czy spotkań z przedstawicielami branży, szkoły mogą zapewnić uczniom bezpośredni kontakt z realiami rynku pracy oraz zdobywanie praktycznych umiejętności i doświadczenia.
- ✓ **Uaktualnienie programów nauczania:** Współpraca z przedsiębiorstwami umożliwi szkołom lepsze zrozumienie aktualnych potrzeb i wymagań rynku pracy. Na tej

podstawie programy nauczania mogą być uaktualniane i dostosowywane, aby uczniowie zdobywali nie tylko teoretyczną wiedzę, ale także praktyczne umiejętności i kompetencje poszukiwane przez pracodawców.

- ✓ **Organizacja spotkań i warsztatów tematycznych:** Szkół powinny regularnie organizować spotkania i warsztaty tematyczne z udziałem przedstawicieli przedsiębiorstw, którzy mogą podzielić się swoją wiedzą i doświadczeniem z uczniami. Tego rodzaju działania umożliwią uczniom lepsze zrozumienie specyfiki poszczególnych branż oraz zwiększą ich świadomość związaną z wyborem przyszłej ścieżki kariery.
- ✓ **Tworzenie programów praktycznego kształcenia zawodowego:** Współpraca z lokalnymi przedsiębiorstwami może prowadzić do opracowania programów praktycznego kształcenia zawodowego. Takie programy umożliwią uczniom zdobycie konkretnych umiejętności i doświadczenia w konkretnym zawodzie, co zwiększy ich atrakcyjność na rynku pracy.

Przeciwdziałanie bezrobociu – podsumowanie

W Gminie Mniów analiza rynku pracy jest kluczowym elementem oceny sytuacji społeczno-ekonomicznej. Centralnym wskaźnikiem w tej ocenie jest stopa bezrobocia rejestrowanego, która odzwierciedla stosunek liczby zarejestrowanych bezrobotnych do liczby ludności aktywnej zawodowo w danej populacji. W 2022 roku stopa bezrobocia rejestrowanego wyniosła 7,7% w Gminie Mniów, zrównoważona zarówno wśród kobiet, jak i mężczyzn.

To relatywnie niskie bezrobocie sugeruje korzystną sytuację na lokalnym rynku pracy, a szczególnie warto zauważyć, że od 2013 roku odnotowano istotny spadek tej stopy. Jednakże w ciągu roku 2022 zanotowano pewne fluktuacje w liczbie bezrobotnych, co jest zrozumiałe. Miesiące letnie (lipiec-sierpień) wykazały niższe wskaźniki bezrobocia, co może być związane z sezonowymi zatrudnieniami lub skutecznymi programami wsparcia. Natomiast wzrost bezrobocia w styczniu 2022 roku do 383 osób może sugerować sezonowe zwolnienia po okresie świątecznym.

Osoby długotrwale bezrobotne stanowią kolejną istotną grupę. Mimo pewnych wahań w ciągu roku, liczba ta ogólnie utrzymuje się na wysokim poziomie. To sygnalizuje trudności

tych osób w powrocie na rynek pracy, być może spowodowane brakiem aktualnych kwalifikacji, przestarzałym doświadczeniem zawodowym lub innymi barierami.

Warto zwrócić uwagę na rosnącą liczbę młodych ludzi (do 30 roku życia) poszukujących pracy, co może wskazywać na trudności w dostępie do pierwszej pracy lub brak odpowiednich kwalifikacji. Również osoby bez kwalifikacji zawodowych stanowią znaczącą grupę wśród bezrobotnych, a wzrost liczby w tej kategorii może wskazywać na zapotrzebowanie na konkretne umiejętności w społeczności lokalnej.

Gmina Mniów stoi zatem przed wyzwaniami związanymi z bezrobociem, szczególnie wśród młodych ludzi, osób długotrwale bezrobotnych oraz tych bez kwalifikacji zawodowych. Skuteczne rozwiązanie tego problemu wymaga współpracy wielu podmiotów, w tym lokalnych władz, przedsiębiorstw, organizacji pozarządowych i instytucji edukacyjnych.

Rozwiązaniem może być tworzenie nowych miejsc pracy, oferowanie szkoleń i kursów doskonalenia zawodowego oraz wspieranie przedsiębiorczości lokalnej. Kluczowe jest także inwestowanie w edukację i rozwijanie umiejętności mieszkańców, aby zwiększyć ich konkurencyjność na rynku pracy oraz zapewnienie dostępu do informacji o miejscach pracy i wsparcie dla poszukujących pracy. Długofalowe działania, takie jak tworzenie przedsiębiorstw społecznych czy spółdzielni socjalnych, mogą pomóc w reintegracji społecznej i ekonomicznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Jednocześnie istotne jest zaangażowanie pracodawców w zatrudnianie osób z niepełnosprawnościami i dostosowywanie miejsc pracy do ich potrzeb.

Wnioski:

- ✓ Bezrobocie to poważny problem społeczno-gospodarczy, który wymaga kompleksowego podejścia i wielu działań na różnych płaszczyznach.
- ✓ Ważnym krokiem w zwalczaniu bezrobocia jest rozwój lokalnej gospodarki poprzez inwestycje, rozwój infrastruktury i promowanie przedsiębiorczości. Tworzenie nowych miejsc pracy i zachęcanie do rozwoju przedsiębiorstw lokalnych może przyczynić się do ograniczenia bezrobocia.
- ✓ Współpraca pomiędzy instytucjami, przedsiębiorcami lokalnymi i organizacjami społecznymi jest niezbędna w procesie zwalczania bezrobocia. Partnerstwo publiczno-

prywatne może przyczynić się do stworzenia warunków sprzyjających tworzeniu nowych miejsc pracy i inwestycji.

- ✓ Edukacja i szkolenia zawodowe odgrywają istotną rolę w zwalczaniu bezrobocia. Dostosowanie programów nauczania do potrzeb rynku pracy oraz organizowanie praktyk i staży dla uczniów i studentów może pomóc w lepszym przygotowaniu ich do wejścia na rynek pracy.
- ✓ Konieczne jest uwzględnienie specyficznych grup społecznych, takich jak osoby młode, osoby starsze, osoby niepełnosprawne i długotrwale bezrobotne, w programach zwalczania bezrobocia. Dedykowane programy, które uwzględniają ich potrzeby i umożliwiają aktywny udział na rynku pracy, są niezbędne dla skutecznego rozwiązania tego problemu.
- ✓ Istotne jest ciągle monitorowanie sytuacji na rynku pracy i ocena skuteczności podejmowanych działań. W przypadku braku oczekiwanych efektów, konieczne może być dostosowanie strategii i podejścia do zwalczania bezrobocia.

Propozycje zmian, które Gmina Mniów może wprowadzić w celu zwalczania bezrobocia:

- ✓ **Tworzenie partnerstw:** Współpraca pomiędzy gminą, przedsiębiorcami lokalnymi, organizacjami społecznymi, instytucjami edukacyjnymi i innymi podmiotami jest kluczowa w zwalczaniu bezrobocia. Gmina Mniów powinna działać jako mediator i inicjator partnerstw, które skupią się na tworzeniu nowych miejsc pracy, wspieraniu lokalnych przedsiębiorstw i inwestycjach.
- ✓ **Inwestycje w infrastrukturę:** Rozwój infrastruktury w gminie może przyciągnąć nowe inwestycje i przedsiębiorstwa, co przyczyni się do tworzenia miejsc pracy. Gmina Mniów powinna skupić się na modernizacji infrastruktury, takiej jak drogi, sieć energetyczna, parki przemysłowe itp., aby stworzyć atrakcyjne warunki dla biznesu.
- ✓ **Programy szkoleniowe i praktyki:** Wspieranie programów edukacyjnych i szkoleniowych, które odpowiadają na zapotrzebowanie rynku pracy. Organizowanie kursów, szkoleń zawodowych, staży i praktyk dla młodych ludzi i długotrwale bezrobotnych pomoże im zdobyć niezbędne umiejętności i doświadczenie, aby wejść na rynek pracy.
- ✓ **Wspieranie przedsiębiorczości lokalnej:** promowanie przedsiębiorczości lokalnej poprzez udzielanie dotacji, zwolnień podatkowych, preferencyjnych warunków

kredytowych i mentorstwa dla lokalnych przedsiębiorców. Tworzenie dogodnych warunków dla rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw przyczyni się do wzrostu gospodarczego i tworzenia nowych miejsc pracy.

- ✓ **Programy dedykowane specyficznym grupom:** zapewnienie wsparcia i programy dedykowane specyficznym grupom społecznym, takim jak osoby młode, osoby starsze, osoby niepełnosprawne itp. Dostosowanie programów do ich potrzeb, organizowanie kursów i szkoleń dostosowanych do ich sytuacji oraz tworzenie możliwości zatrudnienia dla tych grup będzie istotne w ograniczaniu bezrobocia.

Kultura, turystyka i kultura fizyczna – podsumowanie

Gminna Biblioteka Publiczna w Mniowie pełni kluczową rolę w budowaniu życia kulturalnego w tej gminie. Nie tylko udostępnia szeroki zbiór książek, ale także działa jako centrum kulturalne i edukacyjne. Jej głównym celem jest wspieranie czytelnictwa, promowanie kultury oraz rozwijanie zainteresowań intelektualnych i artystycznych w społeczności lokalnej. Biblioteka oferuje dostęp do książek, czasopism, audiobooków i materiałów multimedialnych, a także komputerów i Internetu, co umożliwia rozwijanie umiejętności informatycznych.

W Gminie Mniów istnieje także kompleks sportowy, który sprzyja aktywności fizycznej i rozwojowi sportu w regionie. Oferuje wiele obiektów sportowych, organizuje wydarzenia sportowe i wspiera istnienie klubów sportowych, co zachęca mieszkańców do uprawiania sportu i prowadzenia zdrowego stylu życia.

Jednakże opinie mieszkańców na temat dostępności do aktywności kulturalnych, sportowych i rekreacyjnych są zróżnicowane. Aktywność kulturalną pozytywnie ocenia niewielka grupa, natomiast spora część badanych ma średnie lub negatywne opinie na ten temat. Podobnie, dostępność do aktywności sportowej i rekreacyjnej spotyka się z mieszanymi opiniami, choć więcej osób ocenia ją negatywnie niż pozytywnie.

Mieszkańcy wyraźnie wykazują potrzebę poszerzenia alternatywnych form spędzania czasu wolnego, takich jak zajęcia edukacyjne, pikniki i wydarzenia gminne, sołeckie. Większość badanych uważa, że takie działania powinny być podejmowane.

Przedstawiciele instytucji, oświaty i przedsiębiorców podkreślają brak różnorodnych form kulturalnych w gminie jako wyzwanie. Brak instytucji kultury wpływa negatywnie na jakość

życia mieszkańców i utrudnia rozwijanie kreatywności oraz dostęp do sztuki, filmu i teatru. Instytucje kultury nie tylko dostarczają rozrywki, ale również pełnią rolę edukacyjną i integrującą, przyczyniając się do budowy więzi społecznych. W związku z tym, brak instytucji kultury jest zagrożeniem dla społeczności lokalnej i wymaga działań mających na celu rozwijanie życia kulturalnego w Gminie Mniów.

Wnioski:

- ✓ Opinie mieszkańców na temat dostępności do aktywności kulturalnych, sportowych i rekreacyjnych są zróżnicowane, z przewagą mieszkańców oceniających je jako średnie lub negatywne.
- ✓ Wyraźnie widoczna jest potrzeba poszerzenia alternatywnych form spędzania czasu wolnego, takich jak zajęcia edukacyjne, pikniki i wydarzenia gminne, sołeckie.
- ✓ Przedstawiciele instytucji podkreślają brak różnorodnych form kulturalnych w gminie jako wyzwanie. Brak instytucji kultury ogranicza dostęp do sztuki, filmu i teatru oraz utrudnia rozwijanie kreatywności.
- ✓ Instytucje kultury nie tylko dostarczają rozrywki, ale także pełnią ważną rolę edukacyjną i integrującą, przyczyniając się do budowy więzi społecznych. Brak instytucji kultury jest zagrożeniem dla społeczności lokalnej i wymaga działań mających na celu rozwijanie życia kulturalnego w Gminie Mniów.

Propozycje zmian, które Gmina Mniów może wprowadzić w celu poprawy infrastruktury kulturalnej i sportowej:

- ✓ **Wspieranie edukacji kulturalnej:** poprzez organizację różnorodnych warsztatów, zajęć i kursów, zarówno dla dzieci, młodzieży, jak i dorosłych. To umożliwi rozwijanie umiejętności artystycznych i kulturalnych wśród mieszkańców.
- ✓ **Wspieranie rozwoju infrastruktury turystycznej,** takiej jak hotele, pensjonaty, restauracje i sklepy z pamiątkami. To zapewni turystom wygodne warunki pobytu i zachęci ich do spędzania więcej czasu w Mniowie.
- ✓ **Organizowanie festiwali, imprez kulturalnych i sportowych** o zasięgu regionalnym lub ogólnokrajowym, które przyciągną uwagę turystów i wzmocnią wizerunek gminy jako atrakcyjnego celu podróży.

- ✓ **Inwestowanie w rozwój infrastruktury sportowej** poprzez modernizację istniejących obiektów sportowych i budowę nowych. To stworzy dogodne warunki do uprawiania różnych dyscyplin sportowych i aktywności rekreacyjnych.
- ✓ **Promowanie zdrowego stylu życia i aktywności fizycznej** poprzez organizację różnorodnych zajęć sportowych i rekreacyjnych, zarówno dla dzieci, młodzieży, jak i dorosłych.

Pobudzanie aktywności obywatelskiej – podsumowanie

W Gminie Mniów działa 11 zarejestrowanych organizacji pozarządowych, pełniących różne funkcje i wzbogacające życie społeczności lokalnej.

Badania wykazały, że mieszkańcy Gminy wykazują wysoki poziom aktywności społecznej, takiej jak pomoc sąsiedzka, udzielanie pomocy osobom potrzebującym, uczestnictwo w lokalnych wydarzeniach.

Wskazano różne działania, które mogą wspierać wzrost aktywności społecznej, takie jak edukacja dzieci i młodzieży w zakresie aktywności społecznej, wsparcie finansowe organizacji, promocja inicjatyw społecznych, szkolenia dla członków organizacji społecznych, wsparcie doradcze, stworzenie forum współpracy między organizacjami społecznymi i samorządem oraz zlecanie zadań publicznych organizacjom społecznym.

Wnioski:

- ✓ Organizacje pozarządowe odgrywają istotną rolę w społeczności, mobilizując mieszkańców do aktywności obywatelskiej, wspierając rozwój społeczny i kulturalny oraz angażując się w działania na rzecz lokalnej społeczności.
- ✓ Współpraca między sektorem społecznym, a władzami lokalnymi oraz wsparcie w różnych obszarach, takich jak edukacja i szkolenia, są kluczowe dla dalszego rozwoju społeczności i zwiększenia jej aktywności społecznej.

Propozycje zmian, które Gmina Mniów może wprowadzić w obszarze aktywności społecznej:

- ✓ **Wzmocnienie wsparcia dla organizacji pozarządowych:** Wzrost aktywności społecznej może być osiągnięty poprzez zwiększenie finansowego wsparcia dla

organizacji pozarządowych. Państwo i samorząd lokalny powinny przyjąć strategię wspierania tych organizacji, zapewniając im stabilne finansowanie, szkolenia oraz dostęp do niezbędnych zasobów.

- ✓ **Edukacja społeczna:** Konieczne jest zwiększenie edukacji społecznej, zwłaszcza wśród dzieci i młodzieży, dotyczącej aktywności społecznej, partycypacji obywatelskiej i zasad działania organizacji pozarządowych. Programy edukacyjne powinny być wprowadzone do szkół i miejsc lokalnych, aby promować wartości społeczne i rozwijać umiejętności społeczne.
- ✓ **Współpraca między organizacjami społecznymi, a samorządem:** Istotne jest budowanie silniejszych relacji i współpracy pomiędzy organizacjami społecznymi a władzami lokalnymi. Stworzenie forum współpracy, w którym będą mogły wymieniać się doświadczeniami, koordynować działania oraz wspólnie podejmować decyzje, może przyczynić się do skuteczniejszego wsparcia inicjatyw społecznych.
- ✓ **Szkolenia dla członków organizacji społecznych:** Organizacje pozarządowe powinny mieć dostęp do szkoleń i programów rozwoju umiejętności dla swoich członków. Takie szkolenia mogą obejmować zarządzanie organizacją, komunikację społeczną, zdolności liderowania i skuteczną promocję działań społecznych. Wspieranie rozwoju kompetencji członków organizacji przyczyni się do zwiększenia skuteczności ich działań.
- ✓ **Promocja inicjatyw społecznych:** Wspieranie promocji działań społecznych może przyciągnąć większe zainteresowanie społeczności lokalnej i zachęcić więcej osób do aktywnego uczestnictwa. Konieczne jest wykorzystanie różnych kanałów komunikacji, takich jak media społecznościowe, lokalne wydarzenia i kampanie informacyjne, aby skutecznie promować inicjatywy społeczne.
- ✓ **Zlecenie zadań publicznych organizacjom społecznym:** Aby wzmocnić rolę organizacji pozarządowych, warto rozważyć zlecenie im zadań publicznych. Przyznawanie odpowiedzialności za realizację konkretnych zadań społecznych, takich jak opieka zdrowotna czy ochrona środowiska, może przyczynić się do zwiększenia zaangażowania społecznego i efektywności działań.
- ✓ **Wsparcie doradcze dla organizacji i ruchów społecznych:** Zapewnienie dostępu do wsparcia doradczego, takiego jak prawne, administracyjne i organizacyjne porady, może pomóc organizacjom pozarządowym w skuteczniejszym zarządzaniu i realizacji ich celów. Wsparcie doradcze może być udzielane przez samorząd lokalny, specjalistów

z dziedziny organizacji społecznych lub agencji specjalizujących się w obszarze społecznym.

Ocena i priorytetowość zadań – podsumowanie

W wyniku przeprowadzonej diagnozy obszarów usług społecznych w Gminie Mniów, badani wskazali kilka obszarów, które powinny być priorytetowo rozwijane i usprawniane. Pierwszym i najważniejszym obszarem jest wsparcie dla rodzin, na który postawiło aż 71% respondentów. Następnie, ważnym obszarem jest wsparcie osób z niepełnosprawnościami (39%). Poza tym, promocja i ochrona zdrowia (38%), pomoc społeczna (35%), pobudzanie aktywności obywatelskiej (32%) oraz kultura (31%) to kolejne ważne obszary.

W badaniach uwzględniono również opinie mieszkańców dotyczące zadowolenia z różnych aspektów życia w Gminie Mniów. Obszary, w których mieszkańcy są szczególnie zadowoleni, to oferta pomocy dla osób uzależnionych, warunki mieszkaniowe, bezpieczeństwo publiczne, organizacja czasu wolnego, sytuacja na lokalnym rynku pracy, dostępność doradztwa psychologiczno-prawniczego oraz wsparcie dla osób starszych.

Jednakże istnieją także obszary, które wywołują duże niezadowolenie wśród mieszkańców. Należą do nich przede wszystkim dostęp do placówek i specjalistów opieki zdrowotnej, oferta spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży, organizacja czasu wolnego, wsparcie osób z niepełnosprawnościami oraz sytuacja na lokalnym rynku pracy.

W badaniach uwzględniono również opinie przedstawicieli instytucji, oświaty i przedsiębiorców. Z ich perspektywy, priorytetowymi obszarami są walka z alkoholizmem i zwiększenie obecności służb porządkowych w terenie. Ponadto, zwrócono uwagę na konieczność inwestowania w infrastrukturę edukacyjną, rozwijanie programów edukacyjnych dostosowanych do potrzeb rynku pracy oraz rozwijanie programów aktywizacji zawodowej dla młodych mieszkańców.

Plan rozwoju powinien obejmować następujące działania:

- ✓ **Poprawa dostępności opieki zdrowotnej:** Należy zwiększyć liczbę placówek zdrowotnych, specjalistów oraz świadczonych usług medycznych. Wprowadzenie telemedycyny może również pomóc w zapewnieniu dostępu do opieki zdrowotnej.
- ✓ **Wzmacnianie bezpieczeństwa publicznego:** Konieczne jest zwiększenie działań policyjnych w celu przeciwdziałania przestępczości i poprawy poczucia bezpieczeństwa mieszkańców. Organizacja działań profilaktycznych, wzmacnianie współpracy z lokalnymi społecznościami i wprowadzenie systemów monitoringu mogą przyczynić się do poprawy sytuacji.
- ✓ **Infrastruktura opieki nad dziećmi i młodzieżą:** Rozbudowa i modernizacja istniejących placówek oraz wprowadzenie programów wsparcia dla rodzin mogą również przynieść korzyści.
- ✓ **Poprawa warunków mieszkaniowych:** Konieczne jest inwestowanie w rozwój mieszkalnictwa, zwłaszcza w zakresie budowy nowych mieszkań socjalnych, wspomaganych i treningowych, modernizacji istniejących budynków i zapewnienia odpowiednich warunków mieszkaniowych dla mieszkańców. Wspieranie programów mieszkaniowych, jak również ścisła współpraca z organizacjami i deweloperami, może przyczynić się do poprawy sytuacji.
- ✓ **Stymulowanie lokalnego rynku pracy:** Należy podjąć działania mające na celu przeciwdziałanie bezrobociu i tworzenie nowych miejsc pracy. Wspieranie przedsiębiorczości lokalnej, inwestycje w rozwój sektorów gospodarczych oraz programy szkoleniowe mogą przyczynić się do wzrostu zatrudnienia i poprawy sytuacji na rynku pracy.
- ✓ **Integracja osób z niepełnosprawnościami i seniorów:** Ważne jest zapewnienie pełnej integracji osób z niepełnosprawnościami i seniorów poprzez dostęp do odpowiednich usług i infrastruktury. Wprowadzenie programów wsparcia, tworzenie miejsc pracy dla osób z niepełnosprawnościami oraz edukacja społeczna i świadomość mogą przyczynić się do poprawy sytuacji tych osób.
- ✓ **Rozwój infrastruktury sportowej i kulturalnej:** Inwestowanie w infrastrukturę sportową, taką jak hale sportowe, boiska i place zabaw, może zachęcić mieszkańców do aktywności fizycznej i promować zdrowy styl życia. Wspieranie lokalnych artystów i organizowanie różnorodnych wydarzeń kulturalnych może również wzbogacić życie społeczne w Gminie Mniów.

6. BIBLIOGRAFIA

1. Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2020, 2021, 2022 rok.
2. Przewłocka J., CAWI- specyfika, wykorzystanie, perspektywa rozwoju, Wydawnictwo Naukowe Instytutu Technologii Eksploatacji PIB, Warszawa 2009.
3. Diagnoza potrzeb i potencjału społeczności lokalnej w zakresie usług społecznych, D. Bazuń, J. Frątczak-Müller, M. Jaskulska, M. Kwiatkowski, A. Mielczarek-Żejmo, Kancelaria Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, Warszawa 2020;
4. Sprawozdanie z realizacji Gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych na rok 2021 i 2022.
5. Sztumski J., Wstęp do metod i technik badań społecznych, Wydawnictwo Naukowe „Śląsk”, Katowice 1995.
6. <https://bdl.stat.gov.pl/>
7. <https://pkw.gov.pl/>
8. <https://www.mniow.pl>